

**GİRİŞİM FİNANSMANI: KARADENİZ BÖLGESİ
TEKNOPARKLARI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA**

**2023
YÜKSEK LİSANS TEZİ
İŞLETME ANABİLİM DALI**

Aklıma BAŞAR

**Tez Danışmanı
Dr. Öğr. Üyesi Meltem ECE ÇOKMUTLU**

**GİRİŞİM FİNANSMANI: KARADENİZ BÖLGESİ TEKNOPARKLARI
ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA**

Aklima BAŞAR

Tez Danışmanı

Dr. Öğr. Üyesi Meltem ECE ÇOKMUTLU

T.C.

Karabük Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

İşletme Anabilim Dalında

Yüksek Lisans Tezi

Olarak Hazırlanmıştır

KARABÜK

Temmuz 2023

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER	1
TEZ ONAY SAYFASI	4
DOĞRULUK BEYANI	5
ÖNSÖZ	6
ÖZ	7
ABSTRACT	8
ARŞİV KAYIT BİLGİLERİ	9
ARCHIVE RECORD INFORMATION	10
KISALTMALAR	11
ARAŞTIRMANIN KONUSU	13
ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ	13
ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ	14
EVREN VE ÖRNEKLEM	14
KAPSAM VE SINIRLILIKLAR/KARŞILAŞILAN GÜÇLÜKLER	15
1. GİRİŞİM VE GİRİŞİMCİLİK EKOSİSTEMİ	16
1.1. Girişimcilik Kavramları	16
1.2. Girişimcilik Türleri	18
1.3. Girişimciliği Etkileyen Faktörler	19
1.4. Girişimciliğin Önemi	21
1.5. Girişimcilik Ekosistemi Unsurları	25
1.6. Girişimcilik Ekosistemi Dinamikleri	27
1.7. Girişimcilik Ekosistemi Dinamikleri İçinde Teknoparklar (Teknokentler)	33
1.7.1. Teknopark Kuluçka Merkezleri	35

2. GİRİŞİM FİNANSMANI	39
2.1. Girişim Finansmanı Türleri	39
2.1.1. Risk (Girişim) Finansmanı	40
2.1.2. Melek Yatırımcılar	44
2.1.3. Kitlese Fonlama (Crowdfunding)	47
2.1.4. Öncü Dijital Para Arzı (Initial Coin Offering – ICO)	49
2.1.5. Teşvik, Hibe ve Destek ile Fonlama	50
2.1.6. Aile ve Arkadaş Yoluyla Finansman	51
2.2. Yatırım Aşamaları	51
2.2.1. Tohum Yatırım (Seed Stage)	52
2.3. Literatür Taraması	54
3. KARADENİZ BÖLGESİNDEKİ TEKNOLOJİ GELİŞTİRME BÖLGELERİNİN MEVCUT DURUMU	57
3.1. Araştırmanın Amacı ve Kapsamı	57
3.2. Araştırmanın Önemi ve Yöntemi	58
3.3. Araştırma Soruları	59
3.4. Bulgular	61
3.4.1. Trabzon TGB	61
3.4.2. Tokat TGB	63
3.4.3. Bolu TGB	65
3.4.4. Samsun TGB	67
3.4.5. Düzce TGB	70
3.4.6. Çorum TGB	72
3.4.7. Zonguldak TGB	74
3.4.8. Karabük Üniversitesi TGB	76
3.4.9. Kastamonu Üniversitesi TGB	79
3.4.10. Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Ve Türk-Alman Üniversitesi TGB (Dijitalpark Teknokent)	81
SONUÇ	89
KAYNAKÇA	94
TABLolar LİSTESİ	99
ŞEKİLLER LİSTESİ	100
EKLER	101

ÖZGEÇMİŞ 103

TEZ ONAY SAYFASI

Aklıma BAŞAR tarafından hazırlanan “GİRİŞİM FİNANSMANI: KARADENİZ BÖLGESİ TEKNO PARKLARI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA” başlıklı bu tezin Yüksek Lisans Tezi olarak uygun olduğunu onaylarım.

Dr. Öğr. Üyesi Meltem ECE ÇOKMUTLU

Tez Danışmanı, İşletme Anabilim Dalı

Bu çalışma, jürimiz tarafından Oy Birliği ile İşletme Anabilim Dalında Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir. 07/07/2023

Ünvanı, Adı SOYADI (Kurumu)

İmzası

Başkan Dr. Öğr. Üyesi Selin Özen (AÜ)

Üye : Dr. Öğr. Üyesi Meltem ECE ÇOKMUTLU (KBÜ)

Üye : Dr. Öğr. Üyesi Şahay OK (KBÜ)

KBÜ Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Yönetim Kurulu, bu tez ile, Programı Seçin derecesini onamıştır.

Prof. Dr. Müslüm KUZU

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürü

DOĞRULUK BEYANI

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum bu çalışmayı bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı herhangi bir yola tevessül etmeden yazdığımı, araştırmamı yaparken hangi tür alıntılarım intihal kusuru sayılacağını bildiğimi, intihal kusuru sayılabilecek herhangi bir bölüme araştırmamda yer vermediğimi, yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu ve bu eserlere metin içerisinde uygun şekilde atıf yapıldığını beyan ederim.

Enstitü tarafından belli bir zamana bağlı olmaksızın, tezimle ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak ahlaki ve hukuki tüm sonuçlara katlanmayı kabul ederim.

Adı Soyadı: Aklima BAŞAR

İmza :

ÖNSÖZ

Araştırmam pandemi süreciyle birlikte farkındalığı daha da artan teknolojik ve ekonomik girişimlerin ve değerli abim, hocam Karabük Üniversitesi Demir Çelik Enstitüsü Teknoloji Transfer Ofisi (TTO) Uzmanı Fatih ŞENGÜL'ün de girişimcilik alanındaki yönlendirmesi yoluyla ortaya çıkmış bir üründür.

Araştırmam için, ilk başta değerli danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Meltem ECE ÇOKMUTLU'ya, maddi ve manevi desteğini hiç esirgemeyen değerli babam Muhyettin BAŞAR'a, yüksek lisans eğitimim için beni ilk günden beri hep cesaretlendiren değerli arkadaşım Leyla SOLMAZ'a, Karabük Üniversitesi TTO uzmanı Fatih ŞENGÜL abime ve emekleri geçen, beni destekleyen tüm hocalarıma ve büyüklerime teşekkür ve minnetlerimi sunarım.

ÖZ

Bu tez çalışmasında Trabzon TGB, Tokat TGB, Bolu TGB, Samsun TGB, Düzce TGB, Çorum TGB, Zonguldak TGB, Karabük Üniversitesi TGB, Kastamonu Üniversitesi TGB, Giresun Üniversitesi TGB, Recep Tayyip ERDOĞAN Üniversitesi ve Türk-Alman Üniversitesi TGB (Dijitalpark Teknokent) olmak üzere 11 adet teknopark incelenmiştir.

Çalışma teknoparklarda faaliyet gösteren girişimlerin finansman ihtiyaçlarının tespiti üzerine kurgulanmıştır. Tezde araştırma alanı Karadeniz Bölgesi'nde bulunan teknoparklarla sınırlandırılmıştır. Ele alınan teknoparklardaki girişimcilik programları, bu programların aşamaları, teknoparklardaki girişimci ve yatırımcı mevcudiyeti, bu teknoparklardaki düzenlenen yatırım turları, girişimcilerin aldığı yatırım miktarları, girişim kategorileri detaylıca incelenmiştir.

Tezde bulunan teknoparkların incelenmesinde esas alınan bölge şartlarının girişim finansmanı için gerekli olan kaynakları ne ölçüde etkilediği ve teknoparkların bulunduğu bölgeye olan etkisi olmuştur. Girişim finansmanlarının ve bölge koşullarının karşılıklı bir etkileşim içerisinde bulunup bulunmadığı, mevcut teknoparkların kuruluşlarından günümüze kadarki süreçte nasıl bir konumda seyrettikleri, teknoparkların ekonomik statüleri gibi geniş çaplı bir araştırmayla ele alınarak öneri ve yorumlara yer verilmiştir.

Araştırma neticesinde Karadeniz Bölgesi teknokentlerinin son yıllarda aktif olarak rol oynadığını söylemek mümkündür. Bu teknokentlerin günümüz standartlarına ulaşma yolunda olduğu gözlemlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Teknopark, Girişimcilik Ekosistemi, Teknoloji Geliştirme Bölgesi, Girişimcilik, Girişim Finansmanı

ABSTRACT

In this thesis study, 11 technoparks including Trabzon TGB, Tokat TGB, Bolu TGB, Samsun TGB, Duzce TGB, Corum TGB, Zonguldak TGB, Karabuk University TGB, Kastamonu University TGB, Giresun University TGB, Recep Tayyip ERDOGAN University and Turkish-German University TGB (Digitalpark Teknokent) were examined.

The study is based on the determination of the financing needs of the enterprises operating in technoparks. In the thesis, the research area is limited to technoparks located in the Black Sea Region. Entrepreneurship programs in the considered technoparks, the stages of these programs, the presence of entrepreneurs and investors in technoparks, the investment rounds organized in these technoparks, the amounts of investments received by entrepreneurs, the categories of initiatives were examined in detail.

The extent to which the regional conditions based on the examination of the technoparks in the thesis affect the resources required for venture financing and the impact on the region where the technoparks are located. Suggestions and comments have been included by considering whether venture financing and regional conditions interact mutually, how current technoparks have been in a position in the process from their establishment to the present, and the economic status of technoparks through a wide-ranging research.

As a result of the research, it is possible to say that the technopolis of the Black Sea Region have played an active role in recent years. It has been observed that these technopolis are on the way to reaching today's standards.

Keywords: Technopark, Entrepreneurship Ecosystem, Technology Development Zone, Entrepreneurship, Venture Finance

ARŞİV KAYIT BİLGİLERİ

Tezin Adı	Girişim Finansmanı: Karadeniz Bölgesi Teknoparkları Üzerine Bir Araştırma
Tezin Yazarı	Aklima BAŞAR
Tezin Danışmanı	Dr.Öğr.Üyesi Meltem ECE ÇOKMUTLU
Tezin Derecesi	Yüksek Lisans
Tezin Tarihi	07/07/2023
Tezin Alanı	İşletme Anabilim Dalı
Tezin Yeri	KBÜ/LEE
Tezin Sayfa Sayısı	103
Anahtar Kelimeler	Teknopark, Girişimcilik Ekosistemi, Teknoloji Geliştirme Bölgesi, Girişimcilik, Girişim Finansmanı

ARCHIVE RECORD INFORMATION

Name of the Thesis	Venture Finance: A Research On Technoparks In The Black Sea Region
Author of the Thesis	Aklima BAŞAR
Advisor of the Thesis	Assist. Prof. Dr. Meltem ECE ÇOKMUTLU
Status of the Thesis	Master's Degree
Date of the Thesis	07/07/2023
Field of the Thesis	Business Administration
Place of the Thesis	UNIKA/IGP
Total Page Number	103
Keywords	Technopark, Entrepreneurship Ecosystem, Technology Development Zone, Entrepreneurship, Venture Finance

KISALTMALAR

ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
AR-GE	: Araştırma-Geliştirme
A.Ş.	: Anonim Şirketi
BİGG	: Bireysel Genç Girişimci
BTM	: Bilgiyi Ticarileştirme Merkezi
GEM	: Global Entrepreneurship Monitor
ICO	: Initial Coin Offering
IPO	: Initial Public Offering
İŞGEM	: İş Geliştirme Merkezi
İTAŞ	: İzmir Teknopark Anonim Şirketi
İTÜ	: İstanbul Teknik Üniversitesi
KATSO	: Kastamonu Ticaret ve Sanayi Odası
KDV	: Katma Değer Vergisi
KESOB	: Kastamonu Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği
Ltd. Şti.	: Limited Şirketi
KOBİ	: Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler
KOSGEB	: Küçük Ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme Ve Destekleme İdaresi Başkanlığı
MAM	: Marmara Araştırma Merkezi
ODTÜ	: Orta Doğu Teknik Üniversitesi
PE	: Private Equity
RTE	: Recep Tayyip Erdoğan
San.	: Sanayi
SAYEM	: Sanayi Yenilik Ağ Mekanizması

SPK	: Sermaye Piyasası Kurumu
TDK	: Türk Dil Kurumu
TEKMER	: Teknoloji Geliştirme Merkezi
TGB	: Teknoloji Geliştirme Bölgesi
Tic.	: Ticaret
TR	: Türkiye
TÜBİTAK	: Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu
VC	: Venture Capital
WWW	: World Wild Web
ZİNTAŞ	: Kastamonu Zincir Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi

ARAŞTIRMANIN KONUSU

Teknoloji ve sanayiye genellikle üniversiteler üzerinden yürütülen girişim projeleriyle bir bütün haline getirip dünyaya tek bir parça halinde sunan teknoparklar ve teknoparklardaki girişim finansmanı bu tez çalışmasının konusunu oluşturmaktadır. Teknoparklar girişimcilik ekosisteminin önemli bileşenlerinden birisi olarak görülmektedir. Bilginin üretilmesi ve ticarileştirilmesinde üniversitelerin-kamunun ve özel sektörün oluşturduğu sinerji teknoparklar ile vücut bulmaktadır. Çalışmada öncelikle Türkiye’de girişim ekosistemi dinamiklerine ait teknoparklar, girişim finansmanı türleri, girişim finansmanındaki yatırım aşamaları araştırılmıştır. Devamında Karadeniz Bölgesi’nde yer alan teknoparkların girişim finansmanına ulaşım düzeyleri araştırılmıştır.

ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ

Günümüz firmalarının yoğun rekabet ortamında sürdürülebilirliklerini sağlamak için en önemli araçlardan birisi de uygun teknolojileri kullanmalarıdır. Firmalar bir yandan yoğun Araştırma-Geliştirme (AR-Ge) faaliyetleri ile yeni bilgilere ve tekniklere ulaşırken bir yandan da elde edilen bilgi birikimi hızlı bir şekilde sanayiye aktarmaktadırlar. Bu süreçte en önemli faktörlerden birisi de kuşkusuz finansman olmaktadır. Teknoloji Geliştirme Bölgelerinde yer alan girişimlerin üretim faktörlerini harekete geçirebilmeleri ulaştıkları finansman ile doğru orantılı olacaktır. Bu nedenle TGB’lerde girişimlerin finansmana ulaşımı rekabet edebilirliklerini etkileyen en önemli kriterlerdendir.

Bu tez çalışmasında, Karadeniz Bölgesinde yer alan Teknoloji Geliştirme Bölgelerindeki diğer bir ifadeyle teknoparklardaki firmaların girişim finansmanına ulaşımına ilişkin bilgi elde edinmek ve süreçteki olumsuzluklara çözüm önerileri geliştirmek amaçlanmıştır.

Çalışmada, teknoparkların gelişim süreci incelenmiş, firmaların finansmana erişim düzeylerine ilişkin görüşler alınmış, süreçteki olumlu ve olumsuz noktalar saptanarak çözüm önerileri geliştirilmiştir.

ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Araştırmanın yöntemi, kalitatif (nitel) araştırma tekniklerinden yarı yapılandırılmış görüşme (mülakat) yöntemi ile araştırılmıştır.

Kalitatif araştırma teknikleri kendi içerisinde türlere ayrılmaktadır. Bir kaynağa göre gözlem, görüşme (mülakat), yapılandırılmış görüşme, yarı yapılandırılmış görüşme, yapılandırılmamış görüşme, focus görüşme olarak ayrıştırılmaktadır (www.publiconarastirma.com,2023).

Kalitatif araştırma teknikleri ile ilgili başka bir kaynağa göre ise; doğrudan kalitatif araştırmaları derinlemesine görüşme ve odak grup; dolaylı kalitatif araştırmaları da gözlem ve yansıtıcı teknikler olarak ayrıştırılmaktadır (avys.omu.edu.tr,2023).

Kalitatif araştırma teknikleri, temelde daha detaylı ve parçadan bütüne şeklinde yani tümevarım yöntemiyle işleyen bir araştırma türüdür. Kalitatif yöntemlerde veriler gerçek sahadan elde edilir. Burada betimlemeler ön plandadır böylelikle daha detaylı ve geniş çaplı bir yorum yapılabilir. Söz konusu araştırma için neden ve nasıl sorularıyla ince bir araştırma yürütülür (avys.omu.edu.tr,2023).

Bu araştırmanın yöntemi olan yarı yapılandırılmış görüşme yöntemi, araştırmada belli bir konunun alt alanlarını detaylıca inceler. Araştırma kapsamında değişen zaman ve şartlara bağlı olarak yöneltilen soruların üslubu araştırmacıya kalmıştır (avys.omu.edu.tr,2023).

Araştırmada teknoparklar ile tek tek iletişime geçilmiş olup telefon görüşmeleri ve e-mail adresleri üzerinden teknoparklara özel olarak hazırlanmış olan anket soruları doğrultulmuştur (Anket soruları ekler kısmında yer almaktadır). Bazı teknoparkların verilerine ulaşmak için sahip oldukları internet siteleri üzerinden bilgi edinilmiştir.

EVREN VE ÖRNEKLEM

Türkiye’de 2023 yılı ilk çeyrek dönemi itibari ile toplam 98 adet teknoloji geliştirme bölgesi araştırmanın evrenini oluşturmaktadır. Tüm evrene ulaşmak çok kapsamlı bir çalışma gerektirmesi, zaman ve maddi kısıtlar nedeni ile araştırma Karadeniz Bölgesi ile sınırlandırılmıştır.

Karadeniz Bölgesi'nde yer alan Trabzon TGB, Tokat TGB, Bolu TGB, Samsun TGB, Düzce TGB, Çorum TGB, Zonguldak TGB, Karabük Üniversitesi TGB, Kastamonu Üniversitesi TGB, Giresun Üniversitesi TGB, Recep Tayyip ERDOĞAN Üniversitesi ve Türk-Alman Üniversitesi Teknoloji Geliştirme Bölgesi (Dijitalpark Teknokent) olmak üzere 11 adet teknopark araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır.

KAPSAM VE SINIRLILIKLAR/KARŞILAŞILAN GÜÇLÜKLER

Araştırmada vergisel ve diğer teşvikler açısından önemli kaynak aktarılan bir bölge olması açısından Karadeniz Bölgesi seçilmiştir. Ülkemizdeki tüm teknoparklara ulaşımın zor maddi ve zaman kısıtı nedeni ile zor olması araştırmanın en önemli kısıtını oluşturmaktadır. Yine ülkemizdeki teknoparkların büyük bir kısmının kuruluş süreçlerine ilişkin sorunlarının devam etmesi bir kısım teknoparklardan ise veri paylaşımı konusunda geri dönüş alınamaması da belirli bir bölge üzerinden çalışmanın geliştirilmesini zorunlu kılmıştır.

1. GİRİŞİM VE GİRİŞİMCİLİK EKOSİSTEMİ

Bu bölümde girişimcilik kavramının, girişimciliğin öneminin, girişimcilik ekosisteminin ve teknoparkların anlatımına yer verilmiştir.

1.1. Girişimcilik Kavramları

Türk Dil Kurumu'nda girişimcilik, "girişimci olma durumu"nu ifade etmektedir. Girişimciliğin, sadece işletme kavramı olarak değerlendirilmesi tutucu bir bakış açısı olarak gözükebilir. Toplum, kültürü ve ekonomik hayatı etkileyen girişimcilik toplumun ve ülke ekonomisinin kalkınmasında önemli rol oynamaktadır. Girişimcilik yalnızca bir işletme veyahut bir kurum altında bağımlı bir biçimde süregelen bir kavram olmamakla beraber modern çağda ortaya çıkan ve bilimsel anlamda da önemli bir konumda bulunan bir kavram olarak önümüze çıkmaktadır (TDK, 2023).

Girişimcilik bağlamında "girişimci" kavramını ele almak daha da aydınlatıcı olacaktır. TDK'da "istihsal için bir işe başlayan, kalkışan kimse, müteşebbis" anlamına gelen girişimci kavramı kültürümüzde tanındık sözcükler arasında belirtilebilir (TDK, 2023).

Günümüzde girişimci "creative destruction (yaratıcı yıkım)" uyandıran alan ve yatırımlarla ses getirmektedir. Temelde girişimci iktisadi ve ekonomik ana amaçlarla üretim etmenlerini (emek, sermaye ve toprak) birleştiren şahıstır. Bu bağlamda girişimciyi organize eden, yönetici, sevk ve idareci, risk ve sorumluluk alan şahıs olarak nitelendirebiliriz. Bunu tabii ki de yalnızca endüstriyel alana sıkıştırmak doğru olmaz. Çünkü literatüre bakıldığında da görülebileceği üzere hizmet sektöründe de aktif bir biçimde işlemektedir.

Her toplum sosyal, kültürel ve toplumsal yapısı itibariyle girişimci yaklaşımlara aynı bakış açısıyla bakmamaktadır. Bu durum toplumun yapısal şartları, inançları, değerleri, coğrafi koşulları girişimci yaklaşımların önüne birer engel olarak çıkabilmektedir. Bir ülkede girişimcilik faaliyeti üretimi arttırmasıyla birlikte milli geliri de arttıran bir unsurdur. Sanayileşmiş ülkelerde ekonomik büyümeyi, gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde ise ekonomik kalkınmayı sağlar.

Sadece bağımsız olarak kendi işini kurmak değil aynı zamanda kendi sektörü dışında bir faaliyette bulunmak, yeni bir sektör ile piyasaya girmek ya da olan işe yenilik katarak devam etmek de girişimciliğin kapsamına girmektedir.

Şekil 1: Girişimcilik tanımında vurgulanan unsurlar

(Yazar tarafından düzenlenmiştir.)

Şekil 1 'de girişimcilik tanımında vurgulanan unsurlar belirtilmiştir. Risk alan yenilikçi, yönetici özelliklerine sahip, fırsatları gören, karar veren organize edebilen, sevk eden ve kar amacı güden faaliyetler girişimcilik unsurlarındandır.

Girişimcilik ekosistemi girişimciliğin sağlam olarak geliştirilebilmesi için oluşturulan etken bir ortamdır. Böylelikle girişimcilik ekosistemi ortamı girişimcileri ve girişimci adaylarını cesaretlendirir ve ilerlemelerini teşvik eder. (Ekinci, 2017).

Girişimcilik ekosisteminde küçük ve bir o kadar da önemli bir kavrama da değinmeden geçmemek gerekir ki bu kavram exit'tir. Bu kavramda anlatılmak istenen kısaca bir girişimcinin girişimini satması veya mevcut payını elden çıkarması anlamına gelir. Exit yapmak günlük hayatta doğal ve gerekli bir durumdur. Aynı zamanda bir girişimin başarılı olduğunu da gösterir (btm.istanbul, 2023).

Exit yapmanın girişimciye ve girişime birçok yararı vardır. Exit yapan girişimciler diğer girişimcilere başarısıyla idol olmaktadır. Exit yapan girişimci hem yeni girişimlere yatırım yaparak onlara destek olur hem de mentorluk (koçluk, öncülük) yaparak bilgi ve deneyimlerini de aktarır (btm.istanbul, 2023).

Girişimcilik bağlamında “girişim” kavramını ele almak daha da aydınlatıcı olacaktır. Türk Dil Kurumu’nda “bir işe girişme, teşebbüs” anlamına gelen girişim kavramı kültürümüzde tanındık sözcükler arasında belirtilebilir (TDK, 2023).

1.2. Girişimcilik Türleri

Literatürde pek çok farklı alanın araştırmasına konu olan girişimciliğin birçok türü bulunmaktadır. Bu türler kaynaklara göre farklılık gösterebilmektedir. Bu yüzden türlere ayrılırken belirsizlikler ortaya çıkmaktadır. Girişimcilik, türlere ayrılırken birden çok bakış açısına göre sınıflandırılmakta ve günümüzde aktif bir süreç olan girişimcilikle ilgili sürekli yeni girişimcilik çeşitleri ortaya çıkmaktadır.

Girişimcilik ekonomik koşullar, piyasa koşulları ve tüketici anlayışları gibi nedenlerle zamanla farklı türlere ayrılmıştır. Bu türler genel kapsamda sosyal girişimcilik, teknolojik girişimcilik, fırsat girişimciliği, taklit girişimciliği, kamu girişimciliği, orijinal girişimcilik, e-girişimcilik bir diğer ifadeyle sanal girişimciliktir.

Sosyal girişimcilik: Mevcut ekonomik veya sosyal kurumlar tarafından giderilmemiş temel insan ihtiyaçlarını doğrudan hedef alan ürün veya hizmetleri sağlamak için oluşturulan girişimcilik türüdür. Sosyal sorunları azaltmayı, sosyal bir değer yaratmayı ve toplum refahını artırmayı amaçlayan girişimlerdir. (Şener, 2019).

Teknolojik girişimcilik: Teknolojik gelişmelerin yeni hizmetlerinden yararlanılmasına ön ayak olmaktadır. Patent gibi yollarla korumaya alınan girişimlerdir. Girişim sahibi net bir şekilde bellidir. İlk kez ortaya kondukları için avantajlı konumdadırlar (Şener, 2019).

Fırsat girişimciliği: Piyasadaki mevcut fırsatlar karşısında sahip olduğu ürünü, hizmeti ya da düşünceyi burada paylaşmayı anlatan girişimcilik türüdür. Piyasadaki mevcut fiyat ve kaliteden daha iyi olması durumlarını ya da böyle bir girişimin piyasaya ilk kez girecek olması gibi fırsatları kapsamaktadır. Fırsat girişimciliği, bilgi ve yetenek üzerinedir (Şener, 2019).

Taklit girişimciliği: Taklit girişimciliği piyasadaki diğer girişimlerin benzerlerinin kopyalanmasıdır. Yenilikçi olmayan bir girişimciliktir. Burada eski veya ellerindeki teknoloji ile yetinmekle kalırlar. Taklit girişimciliğinde, gelişmekte olan ülkeler gelişmiş ülkelere kopya yöntemiyle girişimde bulunurlar. Bu girişimler, gelişmekte olan ülkelerin sanayisinin, ekonomisinin vb. alanlarının lehine bir durumdur (Şener, 2019).

Kamu girişimciliği: Sınırlı bir bütçe ile siyasetin yönettiği ve müdahale ettiği bir girişimciliktir (Şener, 2019).

Orijinal girişimcilik: Orijinal girişimcilikte, girişim ilk kez sıfırdan oluşturulmakta ve sunulmaktadır. Ortaya sunulan girişim alanında öncü ve özgün bir konumdadır (Alper, 2020).

E-girişimcilik: Girişimciler burada sanal ortamda girişimlerini üretebilir, geliştirebilir ve büyütebilirler. E- girişimcilik sanal ortamdaki girişimlerin gelirlerini büyük oranda olumlu anlamda arttırmaktadır (Alper, 2020).

1.3. Girişimciliği Etkileyen Faktörler

Girişimciliği etkileyen faktörler ele alındığında ülkeden ülkeye ve tarihten tarihe göre değişiklik göstermektedir. Aynı zamanda ülkelerin gelişmişlik düzeylerine göre de farklılık gösterebilmektedir. Bu faktörleri; ekonomik altyapı faktörü, teknolojik altyapı faktörü, insan kaynakları faktörü, yasal düzenlemeler faktörü, eğitim faktörü, aile faktörü, sosyal ve kültürel yapı faktörü, din faktörü, uygulanan teşvik ve destek politikaları faktörü olarak sınıflandırabiliriz.

Ekonomik altyapı faktörü: Yapılan birçok çalışma istikrarlı bir ekonomik ortamda girişimciliğin gelişmesi için gerekli rekabet ortamını oluşturmak gerekmektedir. Girişimciliğin oluşması için fırsatların yaratılması, söz konusu fırsatların hayata geçirilebilmesi ve gerekli ekonomik fırsatların sunulması gerekmektedir (Aydoğan Çete, 2021).

Teknolojik altyapı faktörü: Bir ülkede sunulan teknolojik olanaklar, potansiyel girişimlerin en büyük destekleyicisi olmaktadır. Son yıllarda en büyük girişimlerin teknoloji odaklı olduğu dikkate alındığında ülkelerin teknoloji üretimi, Ar&Ge harcamalarına ayrılan bütçe ve teşvikler girişimciliği destekleyen en önemli faktörler arasındadır. Bununla birlikte, ülkelerin teknoloji üretimi kadar bu teknolojilerin nasıl

kullanıldığı da büyük önem taşımaktadır. Dolayısıyla, teknolojik altyapı sadece Ar&Ge harcamaları, patent sayısı gibi faktörler değil aynı zamanda teknoloji bilinci ve bunun nasıl kullanıldığını da içermektedir (Aydoğan Çete, 2021).

İnsan kaynakları faktörü: Girişimciliğin temelini insan oluşturmaktadır. Bir ülkenin demografik yapısı yani nüfus gücü ve nüfusun kültürel özellikleri o ülkenin girişimci potansiyeli hakkında bilgi verebilmektedir. GEM 2020 Raporuna göre, dünya genelinde girişimcilerin çoğunu erkekler oluşturmaktadır. Söz konusu raporun verilerine göre kadın girişimciliğin en düşük olduğu ülkeler arasında İtalya, Polonya ve Hindistan gibi ülkeler bulunmaktadır. Oysaki girişimcilikte ayırım yapılmaksızın kapsayıcılık her ülke ekonomisinde önem arz etmekte olup, toplumda bir grubun istihdam içerisinde yer almaması o toplumda iş fırsatlarını, inovasyonu, yeni ürün yaratıcılığını kısıtlamakta olup, bu durum ekonomilerin potansiyel gelir ve faydalarını engellemektedir (Aydoğan Çete, 2021).

Bununla birlikte, insan kaynağının yaş ortalaması ve girişimcilik arasında da güçlü bir bağ bulunmakta olup, genellikle daha genç insanlar daha yüksek enerji ve risk algısı olduğundan ayrıca nüfusun genç yaş grubunun teknoloji ve trendleri daha fazla takip etmesi gibi sebeplerden ötürü dünya genelinde girişimcilikte daha genç yaşlar ön plana çıkmaktadır. GEM tarafından 43 ülkede yapılan araştırmada, 10 araştırmaya katılan ülkelerin çoğunluğunun 25-34 yaş grubunda en yüksek girişimci sayısı olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Aydoğan Çete, 2021).

Yasal çerçeve ve politikalar faktörü: Girişimciler için önem arz eden faktörlerden birisi de yasal çerçeve ve politikalar. Günümüzde, küreselleşmenin de etkisiyle birlikte girişimciler sadece buldukları ülkelerde değil aynı zamanda dış ülkelerde de faaliyet gösterebilmektedirler. Hatta girişimcilikte dünyada başarılı olarak kabul edilen ABD'nin sıralarından biri de yasal çerçeve ve politikalar olarak belirtilebilir. Burada girişimler için fikri mülkiyet hakları, standartlar ve hukuki prosedürler gibi yasal süreçlerin varlığı söz konusudur (Aydoğan Çete, 2021).

Her ülkenin uyguladığı farklı destek politikaları ile girişimciler teşvik edilmektedir. Bu bağlamda bazı ülkeler ucuz enerji, altyapı, vergi muafiyetleri gibi politikalarla yatırımcıları ülkelerine yöneltmeye çalışmaktadırlar. Böylelikle temel amaç girişimcilerin desteklenerek ülkelerinde yatırım yapmalarını sağlamak, sosyoekonomik gelişme ve istihdam yaratma olmaktadır (Şahin, 2016).

Eğitim faktörü: Girişimciliğin ilk adımlarından biri de eğitimidir. Eğitim yeni fikirlerde ve bu fikirlerdeki başarıda önemli bir rol almaktadır. Eğitim aşamasında insanların merak ve yaratıcılık yönlerinin ortaya çıkmasında etkili olmaktadır. Bu da daha çocukluktan başlayan bir durumdur (Şener, 2019).

Aile faktörü: Bireylerin girişimci özelliklere sahip olmasında aile büyük bir önem teşkil etmektedir. Bir çocuğun karakter yapısını ve yönelim alanlarını en başta aile belirlemektedir. Çocuklar, ailelerinin yaşam şekilleri, görgü ve etiklerinden etkilenirler. Bu da oluşan kişiliğin, girişimciliğe yönelmesinde ne ölçüde etkilediğinin kanıtıdır (Şener, 2019).

Sosyal ve kültürel yapı faktörü: Sosyal ve kültürel yapı girişimciliği etkileyen en önemli faktörler arasında yer almaktadır. Girişimciliğin gelişmesinde insanların doğdukları ortam, akraba ve okul çevresi, arkadaş grubu, siyasi düşünceleri, kültürel normlar ve aldıkları eğitim insanların girişimcilik potansiyelini etkileyen en büyük faktörler arasında yer almaktadır (Aydoğan Çete, 2021).

1.4. Girişimciliğin Önemi

Son yıllarda ülkemizde de popüler hale gelen girişimcilik kavramı aslında insanlığın var oluşundan bugüne kadar uzanan bir olgudur. Girişimcilik tanımı oldukça zordur çünkü girişimcilik ülkelerin sosyo-kültürel özelliklerinden etkilenmektedir. Dolayısıyla girişimciliğin genel bir tanımı da yapılamamaktadır. Türkçeye girişimci olarak çevrilen “entrepreneur”, Fransızca kelime “entreprendre” den türemiştir. Anlamı “bir şey yapmak”tır. Bununla birlikte, ilk defa 18. yüzyılda Fransız-İrlandalı ekonomist ve yazar olan Richard Cantillon tarafından “girişimci” kavramı düzenli maaş yerine riskleri kabul ederek kar amacı güden bağımsızlar olarak tanımlanmıştır (Aydoğan Çete, 2021).

Modern anlamda girişimci kavramı ise Joseph Schumpeter tarafından tanımlanmıştır. Schumpeter’in girişimci kavramına dair savunduğu önemli tezi olan “yaratıcı yıkım sürecini” toplumda temel değişiklikler yapabilen girişimciler olarak tanımlamaktadır. Schumpeter’a göre yaratıcı yıkımda yeni teknoloji, ürün, pazar, süreç ve organizasyonel yapı ile var olan ürün ve yöntemlere alternatifler üretilebilir.

Dolayısıyla, bu bakış açısına göre girişimciliğin mevcutta bulunan ya da henüz oluşmamış sorun ya da isteklere çözüm bulması gerekmektedir (Aydoğan Çete, 2021).

Klasik anlamda girişimci ise genellikle kendi işini yapan onu büyüten ya da daha başarılı bir işletme haline getiren şahıs olarak tanımlanmaktadır. Ancak, girişimci büyük bir organizasyonda yeni ürün, süreç ya da operasyonel değişiklik getiren kişiler de olabilir. Literatürde girişimci için birçok tanımlama bulunmakla birlikte, günümüzde girişimcilik kısaca yeni teknoloji, pazar, süreç ve organizasyonel reformlarla yeni bir iş ya da var olan süreç ya da sektöre farklılık getirme olarak tanımlanabilir (Aydoğan Çete, 2021).

Girişimcilerin başarılı olmasını etkileyen faktörler üzerine yapılan bir araştırmada söz konusu faktörler; dışsal motivasyonlar, bağımsızlık, içsel motivasyonlar ve güvenlik olmak üzere dört gruba ayrılmaktadır (Aydoğan Çete, 2021).

Girişimcileri etkileyen faktörler bir başka araştırmaya göre ise farkındalık ve bağımsızlık; artan statü ve gelir; ekonomik katkı ve etki; gelir elde etme olarak dört ana kategoriye ayrılmıştır. Belirtilen bu faktörler ülkelerin gelir düzeyi ve iş fırsatlarına göre farklılık gösterebilmektedir (Aydoğan Çete, 2021).

Gelişmekte olan ekonomilerden biri olan Türkiye ekonomisi, rekabetin yoğun olduğu, özel sektörün ön planda olduğu, kamunun önemli role sahip olduğu, serbest piyasanın mevcut olduğu, hem sektörel hem de bölgesel fırsatlar sunarak gelişmeye ve büyümeye devam eden bir ekonomi olarak tanımlanmaktadır (www.invest.gov.tr, 2020). Gelişmiş ve gelişmekte olan serbest piyasa ekonomilerinin son yıllarda endüstri ağırlıklı ekonomiden bilginin etkin olduğu bilgi ekonomisine geçişi ile birlikte beşeri sermaye ekonomik büyüme ve kalkınmanın en önemli unsurlarından biri haline gelmiştir.

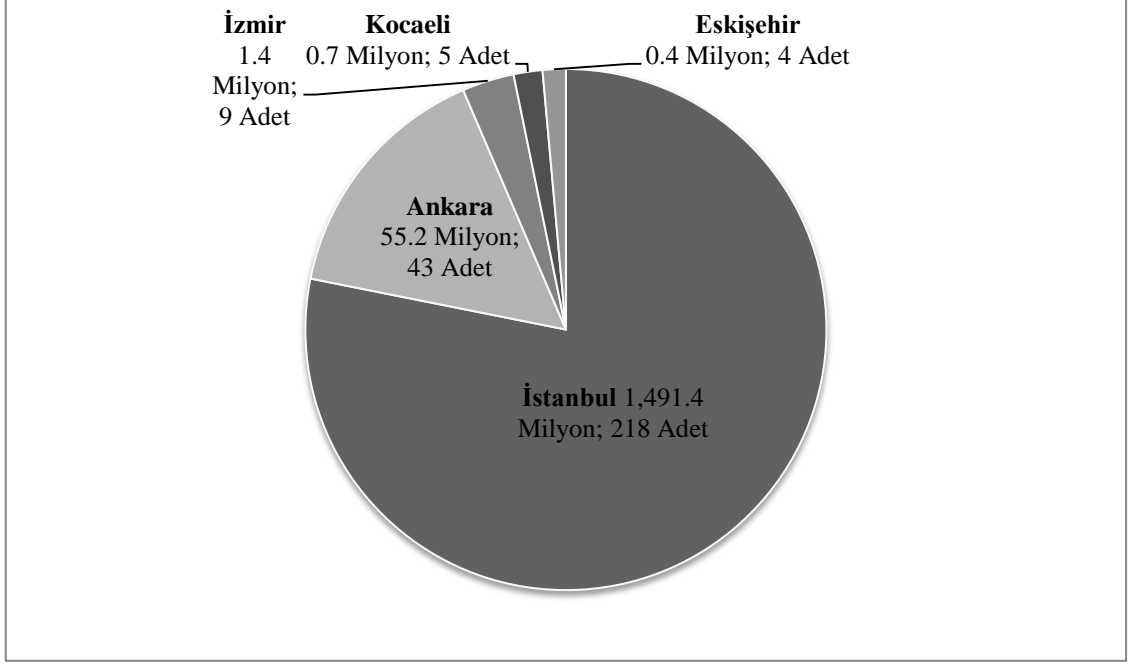
Genç ve canlı bir nüfus yapısına sahip olan Türkiye, bilgi ekonomisine geçiş sürecinde sahip olduğu demografik yapısı sayesinde sosyal ve ekonomik kalkınma açısından birçok fırsata sahiptir. Bu fırsatlardan bir tanesi ise girişimci ve girişimcilik ekosisteminin geliştirilmesi olarak karşımıza çıkmaktadır. Kalkınma ve büyümenin sağlanmasında girişimcilik kadar önemli olan bir diğer faktör ise yeni yatırımların yapılması ve sürekliliğidir.

İnsanlar hayatlarını sürdürebilmeleri için gereken ihtiyaçların tamamına bireysel olarak erişemeyeceğinden dolayı girişimcilere ve onların kurdukları şirketlere ihtiyaç duyarlar. Böylelikle insanlar kolayca gereksinimlere ulaşabileceklerdir (Şener, 2019).

Günümüzde bilgi odaklı emek üretiminde daha önemli bir hal almaya başlamıştır. Girişimcilik burada yenilikçi, yaratıcı, yönetici gibi faktörleriyle önem göstermektedir. Sanayiden bilgi çağına geçilmesiyle aynı zamanda globalleşmeyle beraber girişimcilik daha da önem kazanmaya başlamıştır (Şener, 2019).

Girişimcilik ekonomik büyüme ve kalkınma için önemlidir. Globalleşen dünyada sağlam bir şekilde kalabilmek adına girişimcilik için inovasyon bir ihtiyaç haline almıştır. Yenilikçi girişimler ülkeler ve ekonomileri için çok büyük bir önemdedir. Girişimci artışı, ülkelerin kalkınmasında da olumlu sonuçlar doğurmaktadır (Şener, 2019).

Girişimciliğin yoğun olduğu ülkelerde işsizlik azalma göstermektedir. Girişimcilik piyasa koşullarında bir yarıştı tetiklemektedir. Böylelikle hem istihdam olması gereken konuma erişebilmekte hem de kalite ve verimlilik üst seviyelere taşınabilmektedir. Bu durum üretimi daha da çeşitlendirmektedir. Tüketiciler için fiyat ve ürün çeşitliliği genişlemektedir. Üreticiler içinse finansal açıdan fayda sağlamaktadır. Globalleşmeyle birlikte ülkeler ekonomik sıkıntılar yaşamaktadır. Girişimciler kurdukları işletmelerle hem kendi finansmanları açısından hem de ülke ekonomisi açısından katkıda bulunmuş oluyorlar. Ayrıca bütün istihdam sorumluluğu sadece devletin üzerine kalmamaktadır (Şener, 2019).

Şekil 2: Türkiye’de en çok girişim bulunan iller
(Startups-watch,2022)

Şekil 2’de Türkiye’de en çok girişim bulunan iller belirtilmiştir. Şekil 2’de de görüldüğü üzere 218 adet girişim sayısı ve 1,491.4 milyonluk yatırım miktarı ile ilk sırayı İstanbul almıştır. İstanbul’u sırasıyla Ankara, İzmir, Kocaeli ve Eskişehir illerimiz takip etmektedir.

Girişimcilik ekosistemi, girişimcinin ortaya çıkması, işletmenin oluşup geliştiği, ilerlemesi için ihtiyacı olan, yetenek, teknoloji, finansal altyapı etmenlerini kapsayan sistemdir (Alper, 2020).

Girişimcilik ekosistemi ifadesinin faaliyeti ve önemi gün geçtikçe artmaya devam etmektedir. Yapılan araştırmalarda bu ifadenin net olarak tanımına ilişkin bir fikir beyanı oluşmamıştır.

Mason ve Brown tarafından girişimcilik ekosistemi, “Yerel girişimcilik ortamındaki faaliyetlere arabuluculuk eden, resmi ya da gayri resmi bir biçimde birleşen ve birbirleriyle bağlantılı bir dizi girişimci aktör, girişimci organizasyonlar, kurumlar ve girişimcilik süreçleri” şeklinde ifade edilmiştir (Sarıtaş, 2019).

Cohen ise girişimcilik ekosistemini; yenilikçi fikirlere destek olarak ve daha basitleştirici faktörlerle sürdürülebilir kalkınmayı amaçlayan ve belirli bir coğrafyayı paylaşan birbirine bağlı bir grup şeklinde ifade etmiştir (Sarıtış, 2019).

Vogel, girişimcilik ekosistemi için, girişimciliğin bir coğrafyada ekonomi, sanayi, teknoloji, piyasa koşulları, kültür vb. açıdan birbiriyle bağlantılı bir topluluk olduğunu ifade etmiştir (Sarıtış, 2019).

Aulet, girişimcilik ekosistemi hakkında, arz talep dengesini destekleyen bir kültür unsuru olduğunu belirtmiştir (Alper, 2020).

Girişimcilik ekosistemi inovatif girişimcilerin gelişmesini ve büyümesini desteklemektedir. Ayrıca girişimcilik ekosistemi, girişimcilik faaliyetlerini teşvik edicidir ve girişimler için gerekli kaynaklara ulaşımı kolaylaştırmaktadır. Girişimcilik ekosistemi, alt unsurlarıyla beraber gelişip büyüebilme potansiyeline sahiptir (Gürbulak, 2019).

Girişimcilik ekosistemi birbirinden bağımsız sosyal sistemleri bağdaştırmanın yeni bir yoludur. Gelişmiş ekonomilerde merkezi ekonomik sistemden global ekonomik sisteme geçilmesiyle birlikte girişim ve girişimcilik daha önemli hale gelmiştir.

1.5. Girişimcilik Ekosistemi Unsurları

Girişimcilik ekosistemini oluşturan birçok unsurdan bahsetmek mümkündür. Bu unsurlar, bir girişimin oluşumundan başlayarak gelişiminde ve girişimin faaliyet süreçlerinde aktif bir rol oynamaktadır.

Birçok kaynakta temel ve yardımcı olmak üzere çeşitli girişimcilik ekosistemi unsurları mevcut halde bulunmaktadır. Bunlar; erişilebilir piyasalar, iş gücü, finans, destek sistemleri, düzenleyici çerçeve ve alt yapı, eğitim, büyük üniversiteler, kültür, bilgi, yaratıcılık, risk, rekabet olarak belirtilebilir (Şahin, 2016; Duman, 2019; Alper, 2020).

Literatürde temel olarak ele alınan sekiz adet girişimcilik ekosistemi unsuru bulunmaktadır. Bunlar; piyasalara erişim, insan kaynağı, yatırım ve finansman, destek

sistemleri, düzenleyici çerçeve, eğitim, üniversiteler ve kültürel destek unsurlarıdır (Şahin, 2016; Duman, 2019; Alper, 2020).

Tablo 1: Girişimcilik ekosistemi unsurları

Sıra	Unsurlar
1	Piyasalara erişim
2	İnsan kaynağı
3	Yatırım ve finansman
4	Destek sistemleri
5	Düzenleyici çerçeve
6	Eğitim
7	Üniversiteler
8	Kültürel destek

(Şahin, 2016; Duman, 2019; Alper, 2020)

Piyasalara erişim unsuru: Piyasalar için önemli temel nokta coğrafi konumdur. Coğrafi konum, piyasayı ekonomik açıdan doğrudan etkileyen bir unsurdur. Piyasanın ölçeği, girişimlerde doğabilecek fırsatları ve talepleri belirler. Günümüz küresel dünyasında, ülkelerin ekonomik, sosyokültürel ve demografik yapıları girişimlerin piyasadaki büyüklüğünü etkiler (Şahin, 2016; Duman, 2019; Alper, 2020).

İnsan kaynağı unsuru: Girişimcilik ekosistemi, yetenekli insan kaynağı ile genişler ve büyür. Yetenekli insan kaynağı, yeterli eğitim seviyesi ile ilişkilidir. Yeni ve yaratıcı girişimler de bu eğitime sahip kişilerden oluşmaktadır (Şahin, 2016; Duman, 2019; Alper, 2020).

Yatırım ve finansman unsuru: Finans kaynakları, girişimcilerin en temel ihtiyaçlarından biridir. Finans kaynaklarının alt unsurlarında arkadaşlar, aile, melek yatırımcılar, özel sermaye, girişim sermayesi ve kredileri sunabiliriz. Çoğu zaman özellikle de kuruluş aşamasındaki girişimciler için sorun olabilmektedir. Ülkemizde yatırım ve finansmana ulaşmak için birçok kurum ve kuruluşun yatırım ve finansman

programları bulunmaktadır. Bu programlara katılım belirli kural ve yaptırıma tabidir (Şahin, 2016; Duman, 2019; Alper, 2020).

Destek sistemleri unsuru: Girişimcilik ekosistemini oluşturan destek sistemleri; yol göstericiler, mentorlar, danışmanlar, kuluçka merkezleri, hızlandırıcılar, teknoloji geliştirme bölgeleri, teknoparklar, ortak kullanım alanları, girişimci destek ağlarıdır (Şahin, 2016; Duman, 2019; Alper, 2020).

Düzenleyici çerçeve unsuru: Düzenleyici çerçeve, kamu-girişimci ve girişimci-girişimci ilişkilerini revize eder (Şahin, 2016; Duman, 2019; Alper, 2020).

Eğitim unsuru: Girişimcilikte eğitimi, hem girişimci eğitimi hem de insan kaynağı eğitimi açısından değerlendiririz. İnsan kaynağı eğitimiyle, çalışanın bireysel performansının artırılması amaçlanırken; girişimcilik eğitimiyle, girişimciye fırsatları yakalama becerisini ve ihtiyacı olan bilgiyi katmak amaçlanmaktadır (Şahin, 2016; Duman, 2019; Alper, 2020).

Üniversite unsuru: Katalizör görevindeki büyük üniversiteler; yenilikçi ve yaratıcı girişimlerin, girişimciliğin gelişmesinin, insan kaynaklarının artmasının önünü açar (Şahin, 2016; Duman, 2019; Alper, 2020).

Kültürel destek unsuru: Girişimcilikte kültür, girişimciliğin toplum içerisindeki değerlemesini ifade etmektedir. Girişimcilikteki kültürel destekler; risk ve başarısızlıkta gösterilen anlayışlar, serbest piyasa seçenekleri, başarı öyküleri, araştırma ve inceleme kültürü, girişimciliğin pozitif yansımaları ve yenilikçiliğin desteklenmesidir (Şahin, 2016; Duman, 2019; Alper, 2020).

1.6. Girişimcilik Ekosistemi Dinamikleri

Girişimler sahip oldukları esnek yapıları, yenilikçi fikirleri ve iş modelleri ile hem kendilerinin değer yaratmasına hem de kurumsal şirketlerle iş birliği yaparak onların sektörel yenilikleri takip etmelerinde önemli bir role sahiptir. Son yıllarda özellikle e-ticaret, finansal teknolojiler, yeni medya araçları, siber güvenlik, eğitim teknolojileri ve tasarım gibi alanlarda meydana gelen yeniliklerin çok büyük bir kısmı start-up olarak kurulan başarılı girişimler tarafından hayata geçirilmiştir. Bu sebeple dünya üzerindeki ülkelerde başarılı start-upların sayısının artırılması için bu yapıları destekleyen farklı programlar ve merkezler bulunmaktadır (Altundal, 2020).

Türkiye’de de diğer ülkelerde de girişimlerin desteklenmesi ve başarılı olanlarının sayısının artırılması istenilen bir durumdur. Başarılı girişimlerin ortaya çıkartılması için kamu, üniversite ve sivil toplum kuruluşlarının yanı sıra bankacılık, sigorta, biyomedikal, ilaç, otomobil gibi farklı sektörlerde faaliyet gösteren kurumsal şirketler tarafından girişimleri destekleyen merkezler açılmıştır. Bu merkezlerde girişimleri desteklemek için oluşturulan programlar ve yapılar ise ön hızlandırma programları, hızlandırma programları, ön kuluçka ve kuluçka merkezleri olarak sıralanabilir (Altundal, 2020).

Bu merkezlerin bazılarında hızlandırma programları ve kuluçka programları birlikte de uygulanabilmektedir. Türkiye’de faaliyet gösteren İTÜ Çekirdek, Bilkent Cyberpark, Bilgiyi Ticarileştirme Merkezi vs. bu merkezlere örnek olarak verilebilir. Bu merkezler girişimlere daha etkin hizmet vermek ve tüm tarafların ihtiyaçlarına çözüm sunmak adına kamu, üniversite ve sanayi ile girişimleri bir araya getirerek daha büyük bir görevi yerine getirmektedirler. Bu yapıların başlıca görevi kurumlar arasında köprü kurarak girişimlerin ihtiyaç duydukları en doğru desteği ve devamında yatırım almasını sağlamak olurken, diğer taraflar için ise doğru bir iş fikrine ve ürüne yatırım yapmasının önünü açmak olarak özetlenebilir. Bu merkezler yıl sonlarında yatırımcı ve girişimcileri buluşturan oldukça başarılı organizasyonlarda düzenlemektedirler (Altundal, 2020).

Girişimlere destek veren merkezlerden; kuluçka merkezleri, hızlandırma programları, kamu ve özel sektör tarafından sağlanan diğer destekler ve son olarak teknoloji geliştirme bölgeleri üzerinden sağlanan destekler; bu merkezlerde yürütülen programlar, girişimlere sağladıkları destek türleri ve kamu tarafından sağlanan hibe, teşvik ve destekler detayları ile ele alınmıştır.

Kuluçka merkezleri: Kuluçka merkezleri girişimcilik ekosisteminin gelişmesinde ciddi anlamda bir pay taşımaktadır. Kuluçka merkezleri ilk olarak genç şirketleri geliştirmek için gerekli olan ofis desteğini, takım desteğini, idare desteğini, finansal kaynaklara ulaşımını ve teknik hizmet desteğini sağlamaktadır (Alper, 2020).

Hızlandırma programları: Yeni nesil girişimcilerin başarılı bir biçimde girişimlerini kurmalarını ve büyütmelerini sağlamaları için ihtiyaç olunan bilgiyi sağlayan bir programdır. Burada girişimlerin gelişimini sağlanmaktadır ve

oluşabilecek sıkıntılar mentorlar desteği ile engellenmeye çalışılmaktadır (Altundal, 2020).

Bu programlar Türkiye’de ön hızlandırma ve hızlandırma programı olarak uygulanmaktadır. Ön hızlandırma programı, girişimcilerin fikir veya proje aşamasında olan veya henüz yeni kurulmuş erken aşama girişimlerin kabul edildiği programlardır. Bu programlarda genellikle ürün geliştirme, iş modeli geliştirme, takım kurma ve liderlik, pazarlama ve satış stratejileri, muhasebe ve finansman gibi girişimleri geliştirecek ve ticari hayata hazırlayacak eğitimler verilmektedir. Bu eğitimlerin yanı sıra ofis desteği, network kurma ve yatırımcılarla görüşmeler gibi faaliyetler de bu programların içinde yer almaktadır (Altundal, 2020).

Türkiye’de ön hızlandırma programları uygulayan kurumlar arasında bazı farklılıklar bulunabilmektedir. Girişimin bulunduğu aşamaya göre değişiklik gösteren ön hızlandırma programlarının işleyiş süreçleri farklılık göstermektedir. Bazıları fikir geliştirme için destek sağlarken bazıları da netleşmiş girişimler için detaylı desteği sağlamaya yönelik hareket ederler (Altundal, 2020).

Hızlandırma programları ise, yola yeni çıkmış olmakla birlikte belirli bir aşamaya gelmiş olan girişimlerin yer aldığı programlardır. Hızlandırma programında yer alan girişimler ürün veya hizmetlerini hali hazırda pazara sunmuş veya sunmaya hazır girişimlerden oluşmaktadır. Hızlandırma programlarına dahil olan girişimciler süreçlerini ilgili merkezlerin kendine tahsis ettiği bir ofiste yürütebilecekleri gibi dışardan kendi ofislerinde mentorluk desteği alarak da sürdürebilmektedir. Hızlandırma programlarında verilen eğitimlerin içeriği ise işletmenin ihtiyaç duyduğu spesifik eğitimleri kapsamaktadır (Altundal, 2020).

Tablo 2: Dünyanın önde gelen hızlandırma programları

Sıra No	Hızlandırma Programı	Kurulduğu Ülke
1	Y Combinator	ABD
2	500 Startups	ABD
3	Techstars	ABD
4	Plug and Play	ABD
5	SeedCamp	Birleşik Krallık
6	Startupbootcamp	Birleşik Krallık
7	Le Camp	Fransa
8	SeedRocket	İspanya
9	Startup Wise Guys	Estonya
10	Rockstart	Hollanda
11	Sting Accelerate	İsveç
12	Chinaccelerator	Çin

(Altundal, 2020)

Tablo 2’de belirtildiği üzere dünya çapında önde gelen hızlandırma programları kuruldukları ülkeler ile beraber verilmiştir. Tablo 2’de de görüldüğü gibi dünyanın önde gelen hızlandırma programları gelişmiş ülkelerde kurulduğu gözlemlenmektedir.

Tablo 3: Türkiye’de faaliyette olan hızlandırma programları

Sıra No	Hızlandırma Merkezleri	Bağlı Olduğu Kurum
1	Albaraka Garaj Hızlandırma Merkezi	Albaraka Türk Katılım Bankası
2	Lonca Hızlandırma Merkezi	Kuveyt Türk Katılım Bankası
3	Viveka Hızlandırma Merkezi	Viveka
4	Workup Hızlandırma Merkezi	Türkiye İş Bankası
5	Garanti BBVA Partners Hızlandırma Programı	Garanti BBVA Bank
6	QNBeyond Hızlandırma Programı	QNB Finansbank
7	Türk Telekom Pilot Hızlandırma Programı	Türk Telekom A.Ş.
8	Innagate Uluslararası Hızlandırma Programı	İstanbul Teknik Üniversitesi
9	SUCool Hızlandırma Programı	Sabancı Üniversitesi
10	Kworks Hızlandırma Programı	Koç Üniversitesi

(Altundal, 2020)

Tablo 3’de de görüleceği üzere ülkemizde hızlandırma programları bulunmaktadır. Türkiye’de kurulu olan hızlandırma programları ön hızlandırma ve hızlandırma olmak üzere iki başlık altında hizmet sunmakla birlikte bu merkezlerden faydalanan girişim sayısı da yıldan yıla artmaktadır (Altundal, 2020).

Kamu ve özel sektör tarafından sağlanan diğer destekler: Kamu, özel sektör ve sivil toplum kuruluşları tarafından kurulan bazı merkezler hem geleneksel girişimlere hem de modern girişimi ifade eden start-uplara destek vermektedirler. KOSGEB ve TÜBİTAK özellikle fikir aşamasında ve tohum aşamasında olan girişimler için en çok kaynak sağlayan kurumlardır. TÜBİTAK (Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu) , KOSGEB (Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı), Kalkınma Ajansları ve özel sektörde yer alan firmalar tarafından kurulan girişim destek merkezleri bunların başında gelmektedir (Altundal, 2020).

Girişimciler için TÜBİTAK tarafından sunulan ulusal ve uluslararası ölçekte farklı destek programları bulunmaktadır. Ulusal anlamda destek programlarına; 1501 - TÜBİTAK Sanayi Ar-Ge Projeleri Destekleme Programı, 1503 - Proje Pazarları Destekleme Programı, 1505 - Üniversite-Sanayi İşbirliği Destek Programı, 1507 - TÜBİTAK KOBİ Ar-Ge Başlangıç Destek Programı, 1511 - TÜBİTAK Öncelikli

Alanlar Araştırma Teknoloji Geliştirme ve Yenilik Projeleri Destekleme Programı (Teknoloji Odaklı Sanayi Hamlesi Programı), 1512 - Girişimcilik Destek Programı (BiGG), 1513 - Teknoloji Transfer Ofisleri Destekleme Programı, 1514 - Girişim Sermayesi Destekleme Programı (Tech-InvesTR), 1515 - Öncül Ar-Ge Laboratuvarları Destekleme Programı, 1601 - Yenilik Girişimcilik Alanlarında Kapasite Artırılmasına Yönelik D.P., BiGG+ KOBİ Mentor Arayüzü, 1601 Teknoloji Transferi Profesyoneli Çağrısı, 1704-SAYEM-Sanayi Yenilik Ağ Mekanizması, 1602 - TÜBİTAK Patent Destek Programı, 1707 Siparişe Dayalı Ar-Ge Projeleri için KOBİ Destekleme Çağrısı, 1702 Patent Tabanlı Teknoloji Transferi Destekleme Çağrısı ve 1711 Yapay Zeka Ekosistem Çağrısını örnek verebiliriz (tubitak.gov.tr, 2023).

Uluslararası anlamda ortaklı destek programlarına da; 1509 - TÜBİTAK Uluslararası Sanayi Ar-Ge Projeleri Destekleme Programı, Ufuk Avrupa Programı, 1709 – EUREKA-EUROSTARS' ı örnek verebiliriz (tubitak.gov.tr, 2023).

KOSGEB özellikle erken aşama girişimlerin doğrudan ve dolaylı olarak faydalanabileceği birçok destek programına sahiptir (Altundal, 2020). KOSGEB desteklerini girişimcilik destekleri; işletme geliştirme, büyüme ve uluslararasılaşma destekleri; İŞGEM/TEKMER destekleri; mikro ve küçük işletmelere hızlı destek programı; ARGE, teknolojik üretim ve yerlileştirme destekleri; KOBİ finansman destekleri; rehberlik ve danışmanlık hizmetleri ile örneklendirebiliriz (kosgeb.gov.tr, 2023).

Ayrıca Kalkınma Ajansları da girişimcilere destek veren önemli kurumlar arasındadır. Türkiye'de bölgesel gelişimi hızlandırmak amacı ile her bölgenin dinamikleri dikkate alınarak kurulu olan 26 tane Kalkınma Ajansı bulunmaktadır. Kalkınma Ajansları farklı kurumların girişimcilere yönelik projelerini destekledikleri gibi doğrudan girişimcileri destekleyen mali ve teknik destek programlarına da sahiptirler. Ajansların destekleri güdümlü proje destek programları, teknik destek programları, fizibilite destek programları, kredi destekleri ve her dönem konusu ve kapsamı değişebilen diğer proje teklif çağrılarında oluşmaktadır (Altundal, 2020).

Teknoloji geliştirme bölgeleri üzerinden sağlanan destekler: Teknoloji geliştirme bölgeleri bilişim alanında üniversitelerin imkanlarından yararlanarak çeşitli teknolojik ürün ve hizmet üreten; yazılım geliştiren işletmelerden oluşmuş alanlardır.

1.7. Girişimcilik Ekosistemi Dinamikleri İçinde Teknoparklar (Teknokentler)

Teknoparkların dünya tarihindeki gelişiminden kısaca değinmekte fayda vardır. Endüstri devriminden sonra bir yandan ilerleyen teknolojik gelişmeler artarken diğer bir yandan ise dünya çapında ekonomik rekabet yayılmıştır. Teknoparklar 2. Dünya Savaşı sonrası özellikle gelişmiş ülkelerde ülkelerin sanayisi için gerekli teknoloji için destekçi olmuşlardır. İlk teknopark rnekleri ABD'nin Kuzey Kaliforniya kısmında 1952'de Standford Research Park (Silikon Vadisi) adıyla ve Kuzey Karolina eyaletinde 1959'da Research Triangle Park adıyla kurulmuştur. Teknoparkların yaygınlaşması bu teknoparkların kuruluşundan sonra hızlanmıştır. Bunun en önemli sebebi demir-elik ve kömür gibi büyük sanayilerin gerilemesiyle beraber gelen ciddi işsizlik oranıdır. Daha sonraki zamanlarda İngiltere'de 1972 yılında Edinburg'da Heriot-Watt niversitesi teknoparkı ve Cambridge'de Cambridge Teknoparkı kurulmuştur. 1980'li yıllarda ise dünya çapında 12 adedi ABD'de, 7 adedi Fransa ve Belçika'da ve 2 adedi İngiltere'de olmak üzere toplamda 21 adet teknopark mevcut olduğu saptanmıştır. 1972 'de Fransa'nın ilk ve en gelişmiş teknoparkı Sophia Antipolis kurulmuştur. Almanya'da teknoparkların kurulması ilk kez 1978'de Berlin Teknik niversitesi tarafından gerçekleştirilmiştir. 1980'li yılların başlarında İtalya'nın güçsüz olan Bari'de ve Trieste'de teknoparklar kurulmaya başlanmıştır. Japonya'da ise ilk teknopark, teknopolis adıyla 1990'lı yıllarda kurulmaya başlanmıştır (pauteknokent.com, 2023).

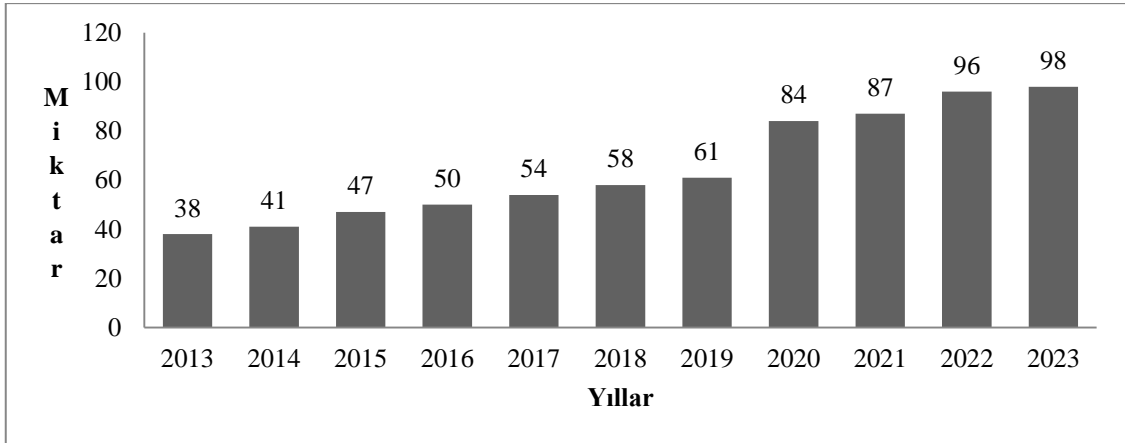
Ülkemizde ise ilk teknopark örnekleri 1988'de İzmir Teknopark A.ř. (İTAş), 1990'da TÜBİTAK-MAM Teknoparkı, 1991'de İT-KOSGEB Teknoloji Geliştirme Merkezi ve 1992'de ODTÜ-KOSGEB Teknoloji Geliştirme Merkezi olmak üzere kurulmuşlardır (pauteknokent.com, 2023).

Türkiye'de, Teknoloji Geliştirme Bölgeleri 4691 sayılı Kanun ile 2001 yılında kurulmaya başlanmıştır. Teknoloji Geliştirme Bölgelerinde; teknolojik bilgi üretimi sağlanmaktadır. Burada bilginin ticarileştirilmesi, üretimde ürün kalitesinin arttırılması, verimlilik için arttırıcı yöntemlerin geliştirilmesi ve maliyetleri azaltacak yeniliklerin geliştirilmesi, kk ve orta ölçekli işletmelerin güncel teknolojilerle uyumunun sağlanması, araştırmacılara istihdamın oluşturulması ve yabancı sermayeye

ulaşım ile sanayide rekabet g¼c¼n¼n y¼kseltilmesi hedeflenmektedir (sanayi.gov.tr, 2023).

¼lkemizde teknoloji geliştirme b¼lgelerinin kurulduğu yerlere teknokent veya teknopark adı verilmektedir. Bu ad farklılıklarının nedeni ise bu merkezlerin b¼y¼kl¼ę¼, alt yapı olanakları, faaliyet alanları, işletme miktarı vb. gibi sebeplerdir. Yoğun anlamda b¼y¼kl¼ę¼n, işletme miktarının ve faaliyet alanlarının fazla olduğu yerlere teknokent; k¼¼¼k olanlarına da teknopark adı verilmiştir (sanayi.gov.tr, 2023).

Nisan 2023 itibariyle; toplam 98 adet Teknoloji Geliştirme B¼lgesi (Ankara 11, İstanbul 15, Kocaeli 5, İzmir 4, Konya 2, Gaziantep 2, Antalya 2, Mersin 2, Hatay 2, Kayseri 2, Bursa 2 adet, Eskişehir 2 adet - (Bilecik), Sakarya 2 ve Trabzon, Adana, Erzurum, Isparta, Denizli, Edirne, Elazığ, Sivas, Diyarbakır, Tokat, Bolu, K¼tahya, Samsun, Malatya, Urfa, D¼zce, Çanakkale, Kahramanmaraş, Tekirdağ, Van, Çorum, Manisa, Niğde, Burdur, Yozgat, Kırıkkale, Balıkesir, Karaman, Muğla, Afyonkarahisar-(Uşak), Aydın, Batman, Osmaniye, Zonguldak, Karab¼k, Nevşehir, Çankırı, Kastamonu, Kırklareli, Giresun, Rize, Yalova, Aksaray, Adıyaman ve Iğdir’da 1’er adet) kurulmuştur. 98 Teknoloji Geliştirme B¼lgesi’nden 83’i aktif olarak faaliyettedir, 15 adedi ise pasif durumdadır (sanayi.gov.tr, 2023).

şekil 3: Yıllara g¼re T¼rkiye’deki TGB sayıları

(sanayi.gov.tr, 2023)

şekil 3’te g¼r¼ld¼ę¼ üzere ¼lkemizde Teknoloji Geliştirme B¼lgeleri, 2013 yılında 38 adet TGB bulunurken 2014’te 41, 2015’te 47, 2016’da 50, 2017’de 54,

2018’de 58, 2019’da 61, 2020’de 84 adet TGB bulunmuştur. Son üç yılı ele aldığımızda ise 2021’de 87, 2022’de 96 ve 2023’te 98 adet TGB’ne ulaşılmıştır. Son 11 yıla bakıldığında ise TGB sayılarımız sürekli bir artış göstermiştir.

Teknoparkların ülke ekonomisi ve bölge için, girişimciler için ve üniversiteler için belli başlı faydaları bulunmaktadır (Sarıtaş, 2019).

Teknoparkların ülke ekonomisi ve bölge için faydaları; teknoparklar, ekonomik olanağa sahip ama üretim ve kalkınmada yetersiz bölgeleri harekete geçirmektedir. Teknoparklar beyin göçlerini engellemektedir. Ayrıca sosyal ve kültürel gelişmeleri de arttırmaktadır. Refah seviyesini yükseltmektedir. Ulusal ve uluslararası yatırımların akışını sağlar. Böylelikle yeni girişimler de meydana gelmektedir. İstihdamı ve rekabeti güçlendirmektedir (Sarıtaş, 2019).

Girişimciler için faydaları; teknoparklar, işletme ve akademik kurumu birbirine bağlar. Veri alışverişini gerçekleştirmektedir. İşletmeler böylelikle üniversite ve sanayi bağlantısını daha aktif hale getirmeye çalışmaktadır. Üniversiteler kaliteli veri akışını işletmelerle paylaşmaktadır. Burada teknoparklar kaynak formundadır. İşletmelere vergi muafiyeti sağlanmaktadır. İşletmelere finansal ve insan kaynakları açısından destek sağlanmaktadır. Böylece katma değeri yüksek üretim oluşturulmaktadır (Sarıtaş, 2019).

Teknoparkların üniversiteler için faydaları; endüstri ile ortak projeler geliştirilir. Finansmana ulaşımı kolaylaştırır. Staj ve istihdam olanağı sağlar. Proje, araştırma ve tezler için uygulama alanı oluşturur. Öğrencilerin girişimcilğe yönelmesinde ön ayak olur (Sarıtaş, 2019).

1.7.1. Teknopark Kuluçka Merkezleri

Kuluçka merkezleri Türkiye’de faaliyet gösteren girişimlerin destek alabilecekleri en önemli merkezlerden bir tanesidir. Kuluçka merkezleri üniversiteler, kamu kurumları, özel sektörde faaliyet gösteren kurumsal şirketler ve kar amacı gütmeyen kurum ve kuruluşlar tarafından kurulabilmektedir. Türkiye’de sıralanan bu kurum ve kuruluşların kurdukları çok sayıda kuluçka merkezi bulunmaktadır. Bu merkezler ön kuluçka merkezi ve kuluçka merkezi olarak iki farklı yapıda girişimcilere destek sunmaktadır (Altundal, 2020).

Ön kuluçka merkezi; iş fikri veya projeye sahip, daha şirketleşme aşamasındaki girişimlere, fikirlerinin veya projelerinin geliştirilmesi için danışmanlık, eğitim, iş kurma, iş planı hazırlama, fikri ve sınai haklar ile teknik ve alt yapı desteği gibi girişimlerin ihtiyaç duyduğu desteklerin verildiği merkezler olarak tanımlanabilir. Ön kuluçka merkezleri fikrin ticarileştirilmesi veya pazara sunulabilmesi için tamamlanması gereken aşamaların girişimci ve girişimciye destek veren uzmanlarla birlikte yürütüldüğü böylelikle girişimlerin bu süreci başarıyla tamamlayıp şirketleşmelerini sağlayabildikleri en önemli destek merkezleridir (Altundal, 2020).

Kuluçka merkezi ise; girişimcilere kapsamlı ve entegre bir hizmet sunarak girişimlerin ihtiyaç duyduğu hizmetleri yerinde ve zamanında alarak başarılı olmalarını sağlayan merkezlerdir. Diğer bir ifade ile kuluçka merkezleri, girişimlerin ihtiyaç duyduğu eğitim, danışmanlık, mentorluk, pazarlama, iş modeli geliştirme gibi desteklerin yanı sıra girişimlerin belirli bir süre ile kullanabilecekleri ofis, bilgisayar, yazılım gibi teknik ve alt yapı desteklerinin de sunulduğu merkezler olarak ifade edilebilir (Altundal, 2020).

Ön kuluçka veya kuluçka merkezleri yukarıdaki sıralanan desteklerin yanı sıra her yılsonunda veya belirli aralıklarla bazı organizasyonlar düzenlemekte ve yatırımcılar ile girişimcilerin bir araya gelmesini sağlamaktadırlar. Düzenlenen bu organizasyonlara katılmak için gerekli olan şartları sağlayan girişimler, girişimlerini veya projelerini yatırımcılar ile paylaşarak fon tedarik edebilmektedirler (Altundal, 2020).

Kuluçka merkezleri girişimci, akademisyen, sanayici, kurumsal ve bireysel yatırımcıları bir araya getirerek girişimcilik ekosisteminin tüm tarafları arasında etkin bir iletişim kurmasını sağlayan yapılardır. Bu yapılar sayesinde başarılı olan birçok girişimci doğru kişilerden eğitim ve mentorluk almanın yanı sıra merkezlerin sağladıkları network ile yatırımcılarla doğrudan iletişim kurabilmektedirler. Örneğin İTÜ Çekirdek tarafından her sene düzenlenen “Big Bang Startup Challenge” isimli program ile birçok girişimci ile yatırımcı bir araya gelebilmektedir (Altundal, 2020).

Tablo 4: Türkiye’de üniversiteler tarafından kurulan ön kuluçka ve kuluçka merkezleri

Sıra No	Merkez İsmi	Bağlı Bulunduğu Üniversite
1	Anaç Ön Kuluçka Merkezi	Anadolu Üniversitesi
2	Atom Ön Kuluçka Merkezi	Orta Doğu Teknik Üniversitesi
3	İnvestİST Ön Kuluçka Merkezi	İstanbul Üniversitesi
4	Teknokent Ön Kuluçka Merkezi	Ankara Üniversitesi
5	Ekin Ön Kuluçka Merkezi	Başkent Üniversitesi
6	İTÜ Çekirdek Kuluçka Merkezi	İstanbul Teknik Üniversitesi
7	Bilkent Cyberpark Kuluçka Merkezi	Bilkent Üniversitesi
8	DreamBU Kuluçka Merkezi	Boğaziçi Üniversitesi
9	NüveGE Kuluçka Merkezi	Ege Üniversitesi
10	Bilgiyi Ticarileştirme Merkezi	İstanbul Ticaret Üniversitesi

(Altundal, 2020)

Tablo 4’te görüldüğü üzere ülkemizdeki üniversiteler tarafından kurulan ön kuluçka ve kuluçka merkezleri bağlı buldukları üniversite isimleri ile beraber belirtilmiştir.

Tablo 5: Kuluçka merkezinde sunulan hizmetler

1.İlk Aşama (Ön Kuluçka)	2.Erken Aşama (Kuluçka)	3.Gelişme (Kuluçka Sonrası)
İnovasyon Değerlendirmesi	Finansman Kaynaklarına Erişim	İnovasyonun Tanınması
İş Planının Hazırlanması	Danışmanlık ve Mentorluk	Uluslararasılaşma Desteği
İş Modeli Oluşturma	Ev Sahipliği	Teknolojinin Ticarileştirilmesi
Eğitim	Eğitim	Kümeleme
	Ticarileştirme Çalışmaları	İş Geliştirme
	Gelişmiş İş Planının Oluşturulması	

(Sarıtış, 2019)

Tablo 5’te kuluçka merkezlerinin, bu merkezlere gelen firmaların kademeli olarak alacakları destekler sırasıyla verilmiştir. Burada firmalar başlangıçtan ürünlerinin ticarileşmesine kadar her süreçte kuluçka merkezleri tarafından gerekli destekleri alabilmektedir. Bu merkezler girişimci firmalara aynı zamanda danışmanlık ve mentorluk gibi hizmetler de sağlamaktadır (Sarıtaş, 2019).

2. GİRİŞİM FİNANSMANI

Bu bölümde girişim finansmanı türleri ve yatırım aşamaları konularına değinilmiştir.

2.1. Girişim Finansmanı Türleri

Türkiye’de finansman sorunu olduğu için girişimcilikte yeterli seviyede olmadığını belirtmek gerekir. Bunun başlıca sebebi finansmana erişim konusundaki bilgisizliktir (Tulum ve Burak, 2019). Ülkemizde Teknoloji Geliştirme Bölgelerinde girişimlere veya projelere sağlanan destekler risk (girişim) finansmanı; melek yatırımcılar; kitlesel fonlama (crowdfunding); öncü dijital para arzı (ICO); teşvik, hibe ve destek ile fonlama; aile ve arkadaş yoluyla finansmandır.

Dünya çapında bazı ülkelerdeki TGB’lere tarafından sağlanan desteklere değinirsek Çin’de girişimciler, ilk yıl gelir vergisi muafiyetine tabi tutulmakta daha sonraki yıllarda ise vergi miktarı %15 oranında sabitlenmektedir, toplam gelirin %70’ten fazlasının ihracat geliri olması durumunda, gelir vergisi %10 oranında tutulmaktadır ve ithal edilen ileri teknoloji ekipmanları için gümrük vergisi muafiyeti uygulanmaktadır. Tayvan’da girişimciler, ilk beş yıl boyunca vergi muafiyetine tabi tutulurlar; hızlandırılmış amortisman sağlanır, genişleme projeleri için 4 yıl vergi muafiyeti uygulanmaktadır, %15 oranında da yatırım kredisi sağlanmaktadır, kurumlar vergisi oranı indirimli halde uygulanır, makine, ekipman ve üretim için gerekli hammadde ve yarı mamullerin ithalinde gümrük vergisi muafiyeti uygulanmaktadır ve fabrika inşaatlarında damga vergisi muafiyetine tabi tutulmaktadır. Filipinler’de girişimciler, 8 yıl kurumlar vergisi muafiyetine tabi tutulmaktadır, daha sonraki yıllarda brüt hasılatın sadece %5’inin kurumlar vergisi olarak alınmaktadır, hammadde ve inşa yapı malzemelerinin ithalinde gümrük vergisi muafiyeti uygulanmaktadır; ihracat vergisi, rihtım resmi ve harçlardan muafiyet uygulanmaktadır, eğitim ve işgücü harcamaları için ilave indirim sağlanmaktadır ve yerel sermaye malzemeleri alımında vergi kredisi desteği sağlanmaktadır. İrlanda’da girişimciler için yazılım sanayisinde faaliyet gösteren şirketler için kurumlar vergisi %10 oranında uygulanmaktadır, ihracat ve donanım yatırım destekleri sağlanmaktadır, eğitim ve yazılım destekleri sağlanmaktadır. Almanya’da ise kredi destekleri ve devletin teknoparklardaki

şirketlere kredi açan risk sermayesi şirketlerine ortak olması ile destek sağlamaktadır (Delichasanoglou, 2007).

2.1.1. Risk (Girişim) Finansmanı

Günümüzde girişim finansmanı gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde daha fazla kullanılmakla birlikte dünyanın diğer tüm ülkelerinde kullanılabilir. Türkiye’de risk finansmanı genel olarak risk sermayesi olarak adlandırılmaktadır. Fakat yapılan incelemelerde girişim sermayesi olarak kullanıldığı da görülmektedir. Bu kavramları birbirinin yerine kullanabilmekte ama aralarındaki farklılıkları göz ardı etmemek gerekir. Bu farkı açıklayabilmek için öncelikle Venture Capital (VC) ve Private Equity (PE) kavramlarına bakmakta fayda vardır. Temelde bu iki kavram uygulamada birbirine yakındır. Aralarında ölçek, riskin boyutu, yatırım tutarı, yatırım dönemi, yönetime katılma ve çıkış stratejisi açısından bir takım farklılıklar bulunur. Kısaca “VC”ler (risk sermayesi) ölçek olarak henüz küçük ve başlangıç aşamasındaki girişimlere yatırım yaparken, “PE”ler (özel sermaye) ise daha büyük ölçekli ve kısmen pazarda payı olan şirketlere daha büyük miktarlarda yatırım yapmaktadırlar (Altundal, 2020).

Sermaye Piyasası Kurulu (SPK) ise bu finansman modeli ile ilgili yapmış olduğu yasal düzenlemede Girişim Sermayesi Yatırım Ortaklıkları kavramını kullanmıştır. SPK’da girişim sermayesi yatırımları ortaklık ve kreditor olma şeklinde ayırt edilebilir. Ortaklıkta hisse senedi satın alınması durumu söz konusudur. SPK Türkiye’de gerçek ve tüzel kişilerin bu tür yatırımları istedikleri girişimlere yapabileceklerini belirtmiştir. Ancak teknolojik ilerlemenin ve buna bağlı girişimlerin üzerinde durulması gereken özel bir durum olduğunu savunan kamu, denetlenen, halka açık bir ekonomik sistemin ortaya çıkmasını sağlamak amacıyla 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu kapsamında girişim sermayesi yatırım ortaklıklarını teşvik etmiştir. Bu kapsamda mevcut şirketler vergi muafiyetine tabi tutulmuştur. Böylece destek yatırımları daha aktif bir biçimde işleyecek ve genişleyecektir (spk.gov.tr, 2023).

Risk Sermayesi, isminden de anlaşıldığı gibi genellikle riskli girişimlere veya iş fikirlerine yatırım yapan bir yöntemdir. Fakat risk sermayesinde ele alınan temel ölçü teknolojik yenilik ve inovasyona dayalı olan iş fikirleridir. Risk sermayesi uzun vadeli ve riskli bir yatırım aracı olduğundan dolayı yatırımcısı yüksek getiri elde etmeyi

hedefler. Burada ifade edilen yüksek getiri, spekülâtif bir kazançtan ziyade, teknoloji ve inovasyona dayalı olarak ortaya çıkan girişimin değer artışından elde edilecek olan kazanç olarak açıklanabilir (Altundal, 2020).

Risk sermayesi finansal olarak ele alındığında ise hızlı büyüme ve gelişme potansiyeli olan girişimlere sağlanan fon karşılığında şirketin hisse senetlerinin satın alınması olarak ifade edilebilir. Diğer bir ifade ile bu yöntemin temeli iştiraktır. Bu iştirakte bir yanda teknolojik ilerlemeleri yakından takip eden, yenilikçi iş fikirlerine sahip olan ve bunları uygulanabilir ürün veya hizmetlere dönüştürerek ticarileştirmeyi amaçlayan girişimciler mevcuttur. Öbür yanda da, risk sermayedarı yatırımcılar bulunmaktadır (Altundal, 2020).

Risk sermayesi şirketi ve yatırım yapılan girişim ortak olmakla birlikte, risk sermayedarları doğrudan yönetime müdahil olup yatırım yapılan şirketi tamamen kontrollerine almazlar fakat girişimlerin ihtiyaç duyduğu bazı alanlarda destek vererek girişimlerin başarılı olmalarına katkı sağlarlar. Risk sermayesi şirketleri genellikle tohum ve başlangıç aşmasını geçmiş olan erken aşama veya gelişme aşamasındaki girişimlere yatırım yapmaktadırlar (Altundal, 2020).

Risk sermayesi şirketlerinin girişimciler için birçok avantajları bulunmaktadır. Risk sermaye şirketinden yatırım almış bir girişim uzun süreli bir finansman sağlamanın yanı sıra diğer yatırım turlarında bunu bir avantaj olarak da kullanabilmektedir. Ayrıca girişimciler finansal desteğin yanı sıra ihtiyaç duydukları diğer birçok destekleri risk sermayesi şirketlerinin bağlantılarını kullanarak alanında uzman kişilerden ve en doğru kanallardan elde etme şansına sahip olurlar (Altundal, 2020).

Risk sermayesi yatırımcıları ise oluşturdukları fonlar ile gelecek vaat eden girişimlere yatırım yaparken oldukça detaylı bir müzakere süreci yürütürler. Bir girişimci risk sermayesi şirketlerinden yatırım almayı planlıyor ise bu girişimler öncelikle iş fikrini ve gelecek projeksiyonlarını anlatan kısa ve etkili bir sunum yaparak yatırımcının dikkatini çekmeyi başarmalıdır. İyi bir sunum sonrasında yatırımcının dikkatini çeken girişimciler ile yatırımcılar ön görüşme yaparak girişimler ile gerçek anlamda ilgilenip ilgilenmeyeceklerine karar verirler. Eğer yatırımcılar girişime yatırım yapılmasına karar verir ise girişimci ve risk sermayedarları arasında artık daha detaylı bir müzakere süreci başlar. Bu süreçte yatırımcılar tüm riskleri ve

işletmenin gelecekte yaratabileceği nakit akışlarını ön görerek girişime bir değer biçerler ve bu değer üzerinden yatırım yaparlar (Altundal, 2020).

Bir projenin herhangi bir aşamasında girişim finansmanından faydalanılabilir. Girişim finansmanının yoğun olarak Ar-Ge aşamasında bulunan girişimlerde kullanıldığı görülmektedir. Ar-Ge aşamasındaki yani daha ilk aşamadaki girişimler yüksek oranda riske sahip olduklarından en büyük tehlikeyi de beraberinde barındırmaktadır. İkinci aşamada, ürün geliştirmek ve pazara sunmak için finansmanı sağlar. Üçüncü aşamada, firmalar tam kapasiteye çıkabilmek için girişim finansmanına başvurumaktadırlar. İleri aşama olarak da adlandırılan dördüncü aşamada, halka açılma aşamasına gelen şirketlerin ihtiyaç halinde gelişimi ve büyümesi için girişim finansmanı sağlanmaktadır. Son aşamada ise, sağlanan girişim finansmanı yerine koyma veya şirket kurtarmak içindir. Yerine koyma kısmını şirketlerin halka açılmadan önce şirketten ayrılacak ortakların hisselerinin satılarak elde edilen finansman olarak adlandırabiliriz. Kurtarma kısmını da zararda olan bir şirketin ek finansman imkânları ile karlı hale getirildiği kısım olarak adlandırabiliriz (Tulum ve Burak, 2019).

Risk sermayesi şirketlerinin girişimlere yapmış oldukları yatırım tutarı her geçen gün artmaktadır. Son yıllarda risk sermayesi şirketlerince yapılan yatırımlar dünya üzerindeki birçok ülkeden başarılı girişimlerin çıkmasına ve büyümesine katkı sağlamıştır. Başarılı girişimlere yatırım yapan risk sermayesi şirketleri ise ilgili yatırımlardan hedefledikleri yüksek getirilere ulaşmışlardır (Altundal, 2020).

Özellikle ABD, Almanya, Çin, İngiltere, Japonya ve Kanada gibi gelişmiş ülkeler risk sermayesi finansman modeli sayesinde ileri teknolojiyi geliştirip ticarileştirmektedir. Bahsedilen bu ülkeler ekonomik gücünü teknolojiden almaktadır. Teknolojik üretimin ortaya çıkartılmasında ve finansında risk sermayedarı önemli bir yerdedir. Ayrıca Dünya Bankası ve diğer uluslararası finansman kuruluşları teknolojik ve ekonomik gelişim yakalamak isteyen gelişmekte olan ülkelere risk sermayesi yöntemini geliştirmelerini tavsiye etmektedir (Altundal, 2020).

Tablo 6: Türkiye’de faaliyette bulunan risk sermayesi şirketleri

Sıra No	Risk Sermayesi Şirketi	Yatırım Yaptığı Aşama
1	212 Capital	Erken Aşama
2	500 İstanbul	Tohum Aşaması
3	AD Ventures	Erken Aşama
4	Boğaziçi Ventures	Tohum/Erken Aşama
5	Collective Spark Capital	Erken Aşama
6	Eralybird Venture Capital	Erken Aşama
7	Esas Ventures	Erken Aşama
8	Idacapital	Erken Aşama
9	Ilab Ventures	Erken Aşama/İleri Aşama
10	Revo Capital	Erken Aşama

(Altundal, 2020)

Tablo 6’da ülkemizdeki girişimlerin erken aşama, tohum aşama ve ileri aşamalarda faydalanabilecekleri risk sermayesi şirketleri sıralanmıştır. Risk sermayesi şirketlerinin yanı sıra son yıllarda etkinliği ve yatırım adetleri artan bir diğer risk sermayesi yatırımı yapan şirketler ise Kurumsal Risk Sermayesi şirketleridir. Kurumsal risk sermayesi şirketleri işletmelerin gelişimini ve inovasyonuna katkıda bulunarak yatırımcı ve işletme arasında know-how aktarımını sağlamak üzere yatırım yaparlar. Risk sermayesi şirketleri yatırım yaptıkları girişimlerin uzun vadede değer artışından finansal getiri elde etmeyi amaçlarken, kurumsal risk sermayesi şirketleri finansal getirinin yanı sıra temel hedefleri merkezdeki şirketin uzun vadeli stratejisine uyum sağlayan girişimlere yatırım yaparak şirketin menfaatleri doğrultusunda yatırım yaptıkları girişimlerden faydalanmaktır. Kurumsal sermaye şirketleri yatırım yaptıkları girişimlere buldukları alanlarda bilgi birikimlerini aktararak, girişimlerin ihtiyaç duyduğu diğer uzmanlık gerektiren alanlarda da destek verirler. Bunun yanı sıra network ve potansiyel müşterilere erişim gibi imkânlarda sunmaktadırlar (Altundal, 2020).

Kurumsal risk sermayesi şirketleri yoğun olarak ileri teknoloji ağırlıklı ürün ve hizmet üreten ülkelerde bulunmaktadır. Küresel ölçekte büyük hacimli işlemler yapan

kurumsal risk sermayesi şirketlerinin büyük bir kısmı ABD, Çin, Japonya, İngiltere, Almanya ve Hindistan'da bulunmaktadır. Sıralanan ülkelerde bulunan kurumsal risk sermayesi şirketlerinin yapmış olduğu işlemlere bakıldığında inovasyon ve ileri teknoloji üreten girişimlere yatırım yaptıkları anlaşılmaktadır. Aşağıdaki verilen grafikte ise küresel ölçekte risk sermayesi şirketlerinde yapılan yatırım adetleri ve tutarları verilmiştir (Altundal, 2020).

Türkiye'de de son yıllarda risk sermayesi şirketlerinin yanı sıra kurumsal risk sermayesi şirketlerinin de kurulmaya başladığını ve girişimlere yatırım yaptığını söyleyebiliriz. Türkiye'de yer alan kurumsal risk sermayesi şirketlerinin sayısı ve yapılan yatırım adedi diğer gelişmiş ülkelerin oldukça gerisinde olmasına karşın ilerleyen yıllarda artarak devam edeceği ön görülmektedir (Altundal, 2020).

2.1.2. Melek Yatırımcılar

Hızlı büyüme yeteneğine sahip, yüksek getirisi olan iş fikirlerine veya girişimlere, bireysel kaynaklarından yatırım yapan ve finansmanın yanı sıra kişisel bilgi ve tecrübelerini de girişimcilere aktaran kişilere, Avrupa kıtasında İş Melekleri (Business Angel), Amerika Birleşik Devletleri'nde Melek Yatırımcı (Angel Investor) ve Türkiye'de Melek Yatırımcı ya da ilgili yasal düzenlemede geçen adıyla Bireysel Katılım Yatırımcısı denir (Altundal, 2020).

Melek yatırımcılar genellikle başarılı bir kariyeri olan yöneticiler, sermaye sahibi kişiler ve çalıştığı sektörden emekli olan ama hala yatırım yapma isteği olan kişilerden oluşur. Melek yatırımcılar özellikle erken aşamadaki girişimlere yatırım yaparlar. Diğer bir ifade ile başlangıç aşamasındaki girişimlere ortak olarak onların eksik olan öz sermaye ihtiyaçlarının karşılanmasını sağlarlar diyebiliriz (Altundal, 2020).

Melek yatırımcılar, başlangıç aşamasındaki şirketlere fon sağlayan yatırımcılardır. Burada işleyiş girişimcilerin yetkili kişi veya kurumlara başvurusuyla başlamaktadır. Daha sonra melek yatırımcılar bu başvurular doğrultusunda girişimi kalite, satış ve büyüme potansiyeli, girişimci güvenilirliği, girişimcinin tecrübesi açılarından değerlendirilmeye alınır. Olumlu veya olumsuz yönde sonuçlandırılır.

Gereken durumlarda birden fazla melek yatırımcı bir araya gelerek girişimciye fon sağlayabilmektedir (Tulum ve Burak, 2019).

Melek yatırımcılar küçük ölçekli girişimlere yatırım yaparak, kendi kaynaklarının yeterli olmaması halinde arkadaş ve aileden destek alan girişimlere resmi olarak yatırım yapan ilk kişiler olarak onlarla görüşürler. Yani melek yatırımcılar, yatırım alarak büyümeyi hedefleyen girişimlerin risk sermayesi şirketleri, kurumsal risk sermayesi şirketleri veya girişim sermayesi yatırım ortaklıkları gibi şirketlerden önce kapıları çalınan ilk profesyonel yatırımcı grubudur. Bu sebeple melek yatırımcıların diğer yatırımcılardan önce işletmeye yatırım yapan diğer bir ifade ile girişimlerin ilk aşamadaki başarısız olma riskini üstlenen kişilerdir (Altundal, 2020).

Melek yatırım tohum ve erken aşama girişimlerin destek aldıkları en önemli finansman modelidir. Melek yatırımcılar sadece girişimcilerin iş fikirlerine değil aynı zamanda bu fikirlerin hayata geçirilebilme kapasiteleriyle de yakından ilgilenmektedirler. Özellikle son on yılda melek yatırımcıların girişimcilik ekosistemindeki etkinlikleri ve etkileri gittikçe artmaktadır (Altundal, 2020).

Girişimcilerin yatırımcılara yapmış oldukları sunumlar genellikle birkaç dakikalık sunumlardan oluşmaktadır. Bu zaman diliminde girişimcinin iş fikrini kısa, öz ve etkili bir biçimde yatırımcıya aktarması gerekmektedir. Yapılan bu sunumlar melek yatırımcıların girişimlerle ilgilenmesinin önünü açacak önemli bir fırsattır. Yatırımcının ilgisini çeken girişimcilerin geçecekleri bir diğer aşama ise iş planlarını ve iş modellerini daha detaylı hazırlayarak yatırımcılar ile bir araya gelmeleri sürecidir. Bu surecide başarılı bir biçimde yürütmek için girişimci işin tüm detaylarına ve ilgili diğer gerekli materyallere sahip olmalıdır. İşte bu aşamada girişimcilerin kuluçka merkezleri ve hızlandırma programlarına kabul edilmeleri ve bu merkezlerden almış oldukları mentorluk desteği ve eğitimlerin her iki taraf içinde büyük bir katkısı olmaktadır. Girişimci eksik olduğu alanlarda destek alarak kendisini ve iş fikrini daha net ifade ederken, yatırımcılarda riskleri daha net görebilecekleri veya riskleri azaltılmış iş modelleri ile ilgilenebilecektir (Altundal, 2020).

Melek yatırımcılar genellikle erken aşamada ve risk sermayedarlarına oranla daha küçük tutarda yatırım yaparlar. Bununla birlikte ülkelerin vermiş oldukları teşvikler ve kendi aralarında oluşturdukları yatırım ağları sayesinde birden fazla melek

yatırımcı bir araya gelerek daha yüksek tutarda finansman sağlayabilmektedirler. Türkiye’de melek yatırımcıların akredite olabilmeleri dolayısıyla sağlanan teşviklerden faydalanabilmeleri için herhangi bir melek yatırım ağına üye olması ve bu ağlar üzerinden akredite işlemlerini yürütebilmeleri ile mümkün olmaktadır (Altundal, 2020).

Melek yatırımcılar son yıllarda tohum ve erken aşamada bulunan girişimlerin yatırım aldıkları en önemli kaynaklar haline gelmişlerdir. Özellikle belirli bir filtrelemeden geçerek kuluçka merkezleri ve hızlandırma programlarına kabul edilen ve başarılı bir biçimde bu kurumlardan mezun olan girişimler melek yatırımcıların daha çok ilgisini çekmektedir. Bu tür kurumların yapmış oldukları organizasyonlar sayesinde girişimciler ve melek yatırımcılar bir araya gelerek yatırım ortamının oluşmasını büyük katkı sağlamaktadırlar (Altundal, 2020).

Dünya üzerinde melek yatırımcıların en fazla olduğu ülkelerin başında Amerika Birleşik Devletleri gelmektedir. ABD’de 250.000’in üzerinde melek yatırımcı bulunmaktadır. ABD’de melek yatırımcılar bir yılda yaklaşık olarak 70.000 girişime toplamda 25 milyar dolar civarında yatırım yapmaktadırlar. ABD’yi ise Kanada, İngiltere, Almanya, Fransa, İsviçre, İsveç, İtalya, Hollanda, Çin, Hindistan, Endonezya, Singapur, Japonya gibi diğer ülkeler izlemektedir (Altundal, 2020).

Tablo 7: Türkiye’de faaliyet gösteren bireysel katılım yatırımcı ağları

Sıra No	Bireysel Katılım Yatırımcı Ağları	Bulunduğu Şehir
1	Galata Business Angels	İSTANBUL
2	Keiretsu Forum Türkiye	İSTANBUL
3	Şirket Ortağım Melek Yatırım Ağı	İSTANBUL
4	EGİAD Melekleri Yatırım Ağı	İSTANBUL
5	TRANGELS	İSTANBUL
6	Arya Kadın Yatırım Platformu	İSTANBUL
7	Reinves Angels	ANKARA
8	Mavi Okyanus	MUĞLA
9	GAP BAN	DİYARBAKIR
10	Bahariye Business Angels	İSTANBUL
11	ERBAN	KAYSERİ

(Altundal, 2020)

Tablo 7’de görüldüğü üzere Türkiye’deki bireysel yatırım katılımcı ağları yani melek yatırımcı ağları daha çok İstanbul, Ankara, Muğla, Diyarbakır ve Kayseri büyükşehirlerinde konuşlandırılmışlardır.

2.1.3. Kitlesele Fonlama (Crowdfunding)

Kitlesele fonlama diğere bir adıyla kitlesele fonlama güncel bir finansman türüdür. Girişimciler ile ihtiyaç duydukları yatırım sermayesini bir araya getiren dijital platformlar oluşturduklarından dolayı girişimciler açısından avantajlı bir finansmandır (btm.istanbul, 2023).

Kitlesele fonlamada temelde üç taraf bulunmaktadır. Bunları; girişimci, yatırımcı ve kitlesele fon platformu olarak belirtebiliriz. Kitlesele fonlamadan sadece girişimciler değil aynı zamanda sosyal sorumluluk proje sahipleri de faydalanabilmektedir. Yatırımcı taraflar yatırım amacıyla yatırım yapabilecekleri gibi destek amaçlı da yatırım yapabilmektedirler. Kitlesele fonlama platformları yatırımcı ve

girişimciyi bir araya getiren dijital platformlardır. Bu platformlar farklı ödeme altyapılarına sahiptirler (btm.istanbul, 2023).

Kitlesele fonlama süreci girişimcilerin başvurularıyla başlamaktadır. Başvuruda bulunan girişimin kabul görmesi neticesinde gerekli sermaye belirli bir süreç içerisinde toplanmak kaydıyla kampanya duyurulur. Belirlenen kampanya sürecinde gerekli sermaye toplanılırsa girişimciden komisyon bedeli kesilerek girişimciye toplanan sermaye teslim edilir. Bu süreç içerisinde yeterli sermayeye ulaşamazsa ihtiyaç karşılanamamaktadır fakat mevzubahis olan komisyon bedeli bazı kurulan platformlarda alınırken bazılarında ise alınmamaktadır (btm.istanbul, 2023).

Günümüzde kitlesele fonlama platformları ödül bazlı kitlesele fonlama platformları, bağış şeklindeki kitlesele fonlama platformları ve hisse bazlı kitlesele fonlama platformları olmak üzere üçe ayrılmaktadır. Ödül bazlı kitlesele fonlama platformları Türkiye’de yaygın olarak kullanılmakla birlikte girişimcinin yatırımcısına karşılık olarak hediye vermesi ile gerçekleşmektedir. Bağış şeklindeki kitlesele fonlama platformları ülkemizde pek kullanılmamakla beraber yatırımcıları bir karşılık almamaktadır. Hisse bazlı kitlesele fonlama platformlarında yatırım yapan taraf girişime aynı zamanda belli bir oranda ortak olarak katılmaktadır. Böylelikle yatırımcı olumlu veya olumsuz sonuçlarına da katlanmaktadır (btm.istanbul, 2023).

Tablo 8: Kitle fonlaması faaliyetinde bulunmak üzere SPK tarafından listeye alınan platformlar

Unvanı	Faaliyet Türü	Listeye Alınma Tarihi
Vakıf Yatırım Menkul Değerler A.Ş.	Paya dayalı kitle fonlaması	1.4.2021
Global Kitle Fonlama Platformu A.Ş.	Paya dayalı kitle fonlaması	8.4.2021
Halk Yatırım Menkul Değerler A.Ş.	Paya dayalı kitle fonlaması	30.9.2021
Dijital Kitle Fonlama Platformu A.Ş.	Paya dayalı kitle fonlaması	14.10.2021
İnfo Yatırım Menkul Değerler A.Ş.	Paya dayalı kitle fonlaması	25.11.2021
Fongogo Kitle Fonlama Platformu A.Ş.	Paya dayalı kitle fonlaması	6.1.2022
Girişim Kitle Fonlama Platformu A.Ş.	Paya dayalı kitle fonlaması	24.2.2022
Basefunder Kitle Fonlama Platformu A.Ş.	Paya dayalı kitle fonlaması	21.07.2022
Global Menkul Değerler A.Ş.	Paya dayalı kitle fonlaması	21.03.2023
Ecofolio Kitle Fonlama Platformu A.Ş.	Paya dayalı kitle fonlaması	13.04.2023
Nar Kitle Fonlama Platformu A.Ş.	Paya dayalı kitle fonlaması	05.05.2023

(spk.gov.tr, 2023)

Tablo 8’de SPK’nda listeye alınan kitlesel fonlama platformları belirtilmiştir.

2.1.4. Öncü Dijital Para Arzı (Initial Coin Offering – ICO)

İngilizce "Initial Coin Offering" teriminin kısaltması olarak ICO terimi kullanılmaktadır. Terimin Türkçe karşılığında fikir birliği olmamakla birlikte “Öncü Sikke Arzı” veya “Öncü Dijital Para Arzı” olarak kullanılmaktadır. ICO temel olarak blok zinciri teknolojisine dayanan ve kripto para veya token(jeton) arzı olarak ifade edilebilir. Diğer bir ifade ile ICO, girişimciler projelerine fon sağlayabilmek amacıyla, yeni üretilen bir jeton veya kripto varlığın, Bitcoin, Litecoin, Ripple, Ethereum vs. gibi popüler kripto paralar karşılığında satılmasıdır. Yatırımcıları tarafından satın alınan jeton veya kripto varlıklar, girişimin sunduğu ürün ve hizmetler için erişim, ürün ve hizmetten faydalanma, avantajlı kullanım veya kar ortaklığı gibi farklı amaçlarla kullanılabilir (Altundal, 2020).

ICO yapısı itibariyle IPO (ilk halka arz) sürecine, aynı zamanda da kitlesel fonlama süreci ile benzerlik göstermektedir. Fakat ICO tipi finansman yönteminde IPO ve diğer finansman türlerinden ayıran en önemli özelliği yatırımcılarının girişimlerin hisselerine ortak olamamalarıdır. Bu finansman modelinde ortaklık söz konusu olmayıp önceden belirlenen miktarda haklara sahip olarak üretilen ürün veya hizmetten satın alma hakkına sahiptirler. Diğer bir ifadeyle yatırımcılar hisse yerine girişimlerin ürettiği ürün veya hizmetleri alırlar (Altundal, 2020).

2.1.5. Teşvik, Hibe ve Destek ile Fonlama

Dünya üzerindeki gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin tamamında girişimcileri destekleyen farklı programların olduğu görülmektedir. Bu destekler oldukça farklı alanlarda uygulanmakla birlikte genellikle hibe, teşvik, vergi avantajı, vergi istisnası, eğitim, mentorluk, fiziki alan tahsisi, iş birliği ve cazibe merkezleri oluşturmak olarak sıralanabilir (Altundal, 2020).

Türkiye’de girişimciliğin gelişmesi ve başarılı girişimlerin ortaya çıkartılması amacı ile Hazine ve Maliye Bakanlığı, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ve Ticaret Bakanlığı gibi bakanlıklara bağlı kurumlar üzerinden girişimcilere destek verilmektedir. Türkiye’de girişimcilere destek veren kurumların başında Kalkınma Ajansları, KOSGEB (Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı) ve TÜBİTAK (Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu) gelmektedir (Altundal, 2020).

Yukarıda sıralanan bu merkezlerden KOSGEB en çok hibe veren kurum olarak karşımıza çıkmaktadır. KOSGEB’in farklı programlarında üst limiti 60.000 TL 1.000.000 TL arası hibe veren birden farklı programı bulunmaktadır. TÜBİTAK ise Bireysel Genç Girişim Destek Programı ile girişimlere 200.000 TL’ye kadar hibe vermektedir. KOSGEB ve TÜBİTAK özellikle fikir, tohum ve erken aşamada yer alan girişimlerin en fazla destek aldığı iki kurum arasında yer almaktadır. İki kurum farklı programları ile birlikte 2018 ve 2019 yılı toplamında bu aşamadaki binlerce proje ve girişime 80,5 milyon dolar kaynak sağlamıştır (Altundal, 2020).

Üniversitelerin Teknoloji geliştirme bölgelerinde kurulan teknoparklarda ise girişimcilere daha çok ofis, girişimcilerin ihtiyaç duyduğu farklı alanlarda (satış,

pazarlama, muhasebe, finans, hukuk vs.) eğitim, mentorluk gibi destekler sunulmaktadır. Ayrıca bu merkezlerde işletmelerini kuran girişimler için vergi indirimi, vergi istisnası, KDV muafiyeti vs. gibi desteklerde sunulmaktadır (Altundal, 2020).

Kamu kurumlarının yanı sıra özel sektörde faaliyet gösteren kurumsal şirketlerde girişimcilerin faydalanabilecekleri bazı destekler sunmaktadırlar. Kurumsal şirketler tarafından sunulan destekler genellikle kendi sektörlerindeki veya sektörleri ile ilişkili olan alanlarda ki iş fikirlerini desteklemek üzerinedir. Ancak bazı şirketler özellikle sosyal girişimleri desteklemek üzere sektörel ayırım gözetmeksizin tüm alanlardaki sosyal girişimleri de desteklemektedir (Altundal, 2020).

2.1.6. Aile ve Arkadaş Yoluyla Finansman

Toplumumuzda girişimciler, finansman kaynağı aramaya ilk olarak aile, yakın akraba, eş, dosttan başlarlar. Bu tarz finansmanlara informel finansman kaynağı dememiz mümkündür. Girişimciler bu informel finansman kaynağına başvurularında dikkat etmelidirler. Daha ileride fon sağlayan bu yakınlar bazı ciddi sorunlara sebep olabilirler. Girişimciler; yönetime karışma, elde edilen kârdan pay alma, girişimi sahiplenme, çalışanlara ve pozisyonlarına müdahale ve girişimlerin faaliyetlerini yönlendirme gibi problemlerle karşılaşabilirler (Altundal, 2020).

2.2. Yatırım Aşamaları

Yatırım aşamaları dörde ayrılmaktadır. Bunlar; tohum yatırımları, erken aşama yatırımlar, ileri aşama yatırımlar ve çıkış yatırımlarıdır. Girişimlerin yatırım aşamaları yatırımcıları ve dolayısıyla yatırım miktarı ve adedini de etkiler. Girişim hangi aşamadaysa yatırımcı da ona göre yatırım kararı vermektedir. Elbette ki yatırımcının planları bu kararı etkilemektedir (Altundal, 2020).

Her bir girişimin yatırım alacakları yatırımcı türleri, finansman kaynakları ve risk seviyeleri birbirinden farklıdır. Yatırımcılar, bekledikleri getiri miktarını, risk oranını ve yatırımlarına ne zaman son vereceklerini planlayarak ne aşamadaki girişimlere destek vereceklerine karar verirler (Altundal, 2020).

2.2.1. Tohum Yatırım (Seed Stage)

Genelde prototip, beta ürün aşamasıdır. İş modeli daha tam olarak belirlenmemiş ve ticari faaliyette aktif değildir. Yatırım, ürünü ilerletmek amacıyla kullanılır (invest.fonbulucu.com, 2022).

Bu sürecin ilk aşaması olan çekirdek sermaye nispeten mütevazı bir para olabilir ve kurucunun kişisel varlıklarından, arkadaşlarından veya ailesinden gelebilir. Genellikle bir iş planı ve ilk işletme giderleri gibi sadece temel unsurları kapsar. Bu noktada amaç öncelikle daha fazla finansman elde etmektir ve bu da girişim sermayedarları veya bankalarının ilgisini çekmek anlamına gelir (btm.istanbul, 2022).

İlk aşama olan çekirdek sermaye, girişimcilerin, girişimde fikir aşamasından yatırım alana kadarki kullanılan sermayedir. Bu aşamada, Ar-Ge gibi masraflar mevcuttur. Yatırımcı- girişimci buluşmalarını sağlayan platformlar ile gelişecek bir aşamadır (btm.istanbul, 2022).

2.2.2. Erken Aşama Yatırımları (Early Stage)

Erken aşama yatırımlar, ürün veya hizmet geliştirme aşamasını tamamlamış girişimcilere yatırım yapılan aşamadır. Bu aşamadaki girişimler hazır olan ürün veya hizmetlerini ticarileştirebilmek amacıyla üretim ve satış yapabilmek yani karlılığını artırabilmek için finansmana ihtiyaç duyarlar. Erken aşama yatırımları birinci tur ve ikinci tur olarak iki aşamada ayrı ayrı ele almak mümkündür (Altundal, 2020).

Birinci tur yatırımlar: A serisi yatırım olarak da adlandırılan bu yatırım aşamasında şirket artık kullanıcı kesimini belirlemiştir bu kesime dair bilgilere sahiptir. Temelde şirketin büyümesini hızlandırmak amaçlanmaktadır. Girişimciler projeleri ile birlikte yatırımcılarla buluşmaktadır. Yatırımlar projenin alanına ve fikrine göre değişmektedir. Bu turda yapılan yatırımın büyüklüğü ülkeden ülkeye değişebilmekle birlikte genellikle 5 milyon doların altında tutarlarla yapılmaktadır. Bu aşamadaki yatırımlar girişimler ürün veya hizmetlerini yeni tamamlamış, ürün veya hizmetlerin ticarileştirilmesi için kaynak açıklarının hala yüksek olduğu aşamadır. Girişimlerin ortaya çıkardıkları ürün veya hizmet yeterince inovatif ve gelecek vaat eden bir ürün olsa bile bu aşamadaki şirketlerin nakit akışı çok kısıtlı hatta maliyetleri

gelirlerinden daha yüksek seyrettiği için hala negatif nakit akışı söz konusu olabilmektedir (Altundal, 2020).

İkinci tur yatırımlar: Girişimciler satışlarını ve karlılığını artırmak, ürün geliştirme çalışmalarını sürdürebilmek ve sabit maliyetlerini karşılayabilmek için daha fazla finansmana ihtiyaç duyduklarında ilk yatırımın ardından çıkmış oldukları yatırım aşamasına ikinci tur yatırım aşaması denir. Bu yatırım turuna gelmiş işletmenin artık ürün ve hizmetleri pazarda yer almaya başlayan ve büyük resmin yavaş yavaş ortaya çıktığı aşamadır. Girişimciler bu yatırım turunda operasyonel ihtiyaçlarının karşılanmasına ek olarak diğer birçok sebeple ikinci yatırım turuna çıkabilirler (Altundal, 2020).

Bu aşamada yer alan girişime yatırım yapan melek yatırımcılar, melek yatırım ağları veya risk sermayesi şirketlerinin rolü daha stratejik olmaktadır. Girişimin faaliyet gösterdiği alanda deneyimi ve çok önemli bağlantıları olan bu tür yatırımcılar, finansal desteğin yanı sıra diğer birçok sorunun üstesinden gelinmesine de önemli katkılar sağlayacaklardır (Altundal, 2020).

2.2.3. İleri Aşama (Genişleme) Yatırımları

İleri aşama yatırım yapılacak olan girişimler, pazarda tutunan, satış hasılatı ve karlılığı artan, mevcut ürünlerinin yanına yeni ürünlerde koyabilecek kapasitesi bulunan ve finansal açıdan belirli bir gelir düzeyini yakalamış riski az olan yapıdadırlar. Bu turda yer alan girişimlere risk sermayesi şirketlerinin yanı sıra özel sermaye fonları ve diğer yatırım kuruluşları da katılabilirler. Bu turda yapılan yatırımların en temel amacı girişimi hızlı bir biçimde büyüterek gelir ve değer artışı sağlamaktır. İleri aşama yatırımlar üçüncü tur yatırımlar ve genişleme (köprü) yatırımları olarak ikiye ayrılmaktadır (Altundal, 2020).

Üçüncü tur yatırımlar: Üçüncü tur veya C serisi yatırıma çıkmış bir işletme kuruluş aşamasında belirlediği hedeflerini tutturmuş, başarılı ve büyüme potansiyeli olan bir yapıdadır. Bu turda yapılan yatırımlar ürün veya hizmetin daha da geliştirilmesi, yeni ürün veya hizmetlerin eklenmesi, pazar payının artırılması gibi işletmenin büyümesini destekleyecek faaliyetleri için kullanılır. Bu turda yer alan

başarılı girişimlere yatırım yapan yatırımcılar kısa sürede yüksek oranda getiri elde etmek istemektedirler (Altundal, 2020).

Genişleme (köprü) yatırımları: Ara finansman yöntemi borçlanma ve ortaklık yöntemlerini birlikte kullanarak yapılan hibrit bir finansman biçimidir. Ara veya köprü finansmanı olarak adlandırılan bu yatırım turunda girişimler çok daha istikrarlı işletmeler haline gelmişlerdir. Bu yatırım aşamasında işletmenin halka arz edilebilmesi ve diğer genişleme yatırımlarının yapılabilmesi için gerekli olan finansmanın sağlandığı aşamadır. Bu aşamada yapılan yatırımın tutarı işletmenin büyüklüğüne ve ihtiyaçlarına göre değişmekle birlikte bu yatırım turundan sonra genellikle altı ay ile bir yıl içerisinde ilk halka arzın yapılması planlanır (Altundal, 2020).

2.2.4. Çıkış Yatırımları

Bu aşamadaki girişimler ürün çeşitliliğini genişletmek, yeni pazarlara açılmak, işin büyüklüğünü genişletmek ya da halka arzından önce değerlemesini arttırmayı hedeflemektedir. Bu aşamada girişimleri ölçeklendirilmektedir ve en mükemmel şekilde geliştirmektedir. Buradaki yatırımlarda, yatırım bankaları ya da kurumsal yatırım işletmeleri devreye girmektedir (www.apyventures.com, 2022).

Halka arz; yatırımcılara girişim veya şirketlere ortaklıkları için yapılan çağrı olarak ifade edilebilir. Eğer işletme hisselerini ilk kez halka arz ediyorsa bu duruma ilk halka arz denir. İşletme ilk halka arzın ardından yeniden hisselerin bir kısmını veya tamamını halka arz etmesine ise ikincil halka arz denir. Bu durumda işletmenin hisse senetleri borsada işlem görmeye başlamıştır ve menkul kıymet borsaları üzerinden alış ve satış yapılır (Altundal, 2020).

2.3. Literatür Taraması

Yeşilkaya (2019) çalışmasında belirttiği üzere teknolojideki hızlı değişim ve gelişimle ortaya çıkan rekabet, yenilik ve değişimi takip etmek yerine, yeniliği üretmeye yöneltmiştir. Bir ülkede yeniliğin öncelikli durağı ise üniversitelerdir. Gelişmiş ülkelerin üniversite ve sanayileri işbirliği içerisinde. Böylelikle teknoloji ve katma değeri yüksek ürünler üretilerek, bilgi ve teknoloji toplumsal ve ekonomik faydaya dönüşmektedir. Bundan dolayı gerekli üretim için üniversitelerde teknoloji

üretimi desteklenmelidir. Teknokentler, üniversitelerde gelişen bilimi, sanayide kullanılacak teknolojiye dönüştürmektedir. Ayrıca kuluçkalık, risk sermayesi fonları gibi araçlarla girişimciliği desteklemektedir. Yeşilkaya'nın çalışmasında, Fırat Teknokent'te faaliyet gösteren şirketlerin etkinliklerinin değerlendirilmiştir. Teknokentteki şirketlerin daha etkin bir duruma gelmesi için yapılması gerekenler belirlenmiştir. Firmalarda çalışan personel sayılarının uygun düzeyde tutulmasında fayda olacağı düşünülmektedir. Firmaların ulusal ve uluslararası patent, marka tescili almaları için teknokent ve bakanlıkça gerekli maddi ve manevi desteklerin verilmesi ile bu tür etkinliklerin artması sağlanabilir. Firmaların proje üretiminde karşılaştıkları bürokratik işlerin bakanlıkça kolaylaştırılmalıdır. Teknokentte uygun ve yeterli sayıda personel çalıştırılması verimi arttıracaktır. Daha dikkatli bir biçimde Ar-Ge harcamaları yapılmalıdır. Firmaların tecrübe için zamana ihtiyaçları vardır.

Ticarileşmenin gerçekleşmesi istihdam artacaktır. Firmalar yurt içi ve yurt dışı ekstra destekten faydalanmalıdır. Firmalar pazar alanlarını genişletmelidir. Firmalar, Ar-Ge için üniversite ile ortak Seminer/Eğitim/Paylaşım faaliyetlerinde bulunmalıdır. Sanayi ve teknokent ilişkisi sağlam olmalıdır. Finansman sorunu bulunan Fırat Teknokent için hem bakanlık düzeyinde hem de bankacılık sektöründe gerekli destekler sağlanmalıdır.

Kandemir ve İlter (2019) çalışmalarında, teknoparklar, sanayi kuruluşlarını ve üniversiteleri bir araya getirdiğini belirtmiştir. Teknoparklar, piyasanın yetersiz olduğu AR-GE ve yenilikçi faaliyetler için altyapı sağlayarak, vergi ya da genişletilmiş teşvik araçları ile girişimcileri projelerini hayata geçirme hususunda teşvik etmektedirler. Girişimciler, gerekli bilgi ve desteğe ulaşabilmek için; üniversitelerin kütüphane, laboratuvar, bilgisayar gibi fiziki imkânlarının kullanımının yanı sıra uzman kadro, öğrenciler, ortak projeler geliştirme ve danışmanlık hizmetlerinden faydalanabilmektedir. Teknoparklar, mucit girişimcilerin bilim teknoloji, AR-GE faaliyetlerini geliştirme ve teknoloji transferlerine imkân tanıyarak; yeni fikir ve buluşları uygulamaya yönelik girişimcilik faaliyetlerinde teknoparkların katkı ve önemi yüksektir. Teknoparkların kurulması ve varlıklarını sürdürmelerinin; hem girişimciler hem de ülkelerin kalkınması için önemlidir.

Alkibay ve arkadaşları (2012) günümüzde, üniversite-sanayi işbirliğinin yoğun olarak yaşandığı yerler teknoparklar olduğunu savunmuşlardır. Teknoparklar, bir

üniversite veya araştırma kurumu öncülüğünde üretilen bilginin ticarileştirilmesine imkan sağlamak ve böylece katma değeri yüksek ürünler elde etmek suretiyle bölge ve ülke kalkınmasına katkı sağlamayı amaç edinen bir takım destek mekanizmalarına sahip ortamlardır. Ankara'daki teknoparklarda; girişimci işletme üst düzey yöneticilerinin teknopark yönetimlerinin sundukları hizmetleri yeterli bulmadıkları ve yeterince yararlanmadıkları saptanmıştır. Aynı zamanda teknoparklar bazında da hizmet sunumları ve girişimcilerin yararlanma düzeylerinde farklılıklara rastlanmıştır.

Çakın ve Özdemir (2019) göre, teknoloji geliştirme bölgeleri, üniversite ve sanayinin deneyimlerini paylaşarak teknolojik bilgilerin üretildiği ve ticarileştirildiği ortamlardır. Ülkemizde yeni teknoparkların kurulmaya devam etmektedir.

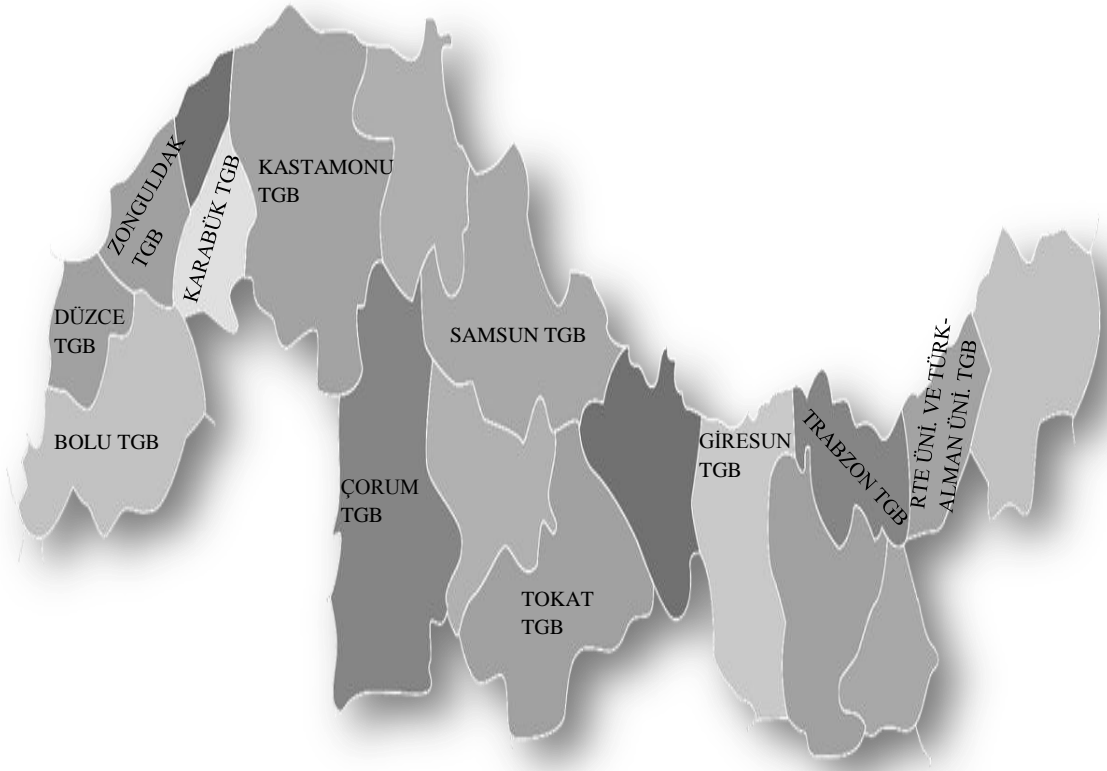
Koç (2018) çalışmasında Ar-Ge yatırımları ile ekonomik büyüme arasında olumlu bir ilişkinin varlığının bilindiğini öne sürmüştür. Teknoparklar, üniversiteler, teknoloji enstitüleri gibi akademik kuruluşlarca desteklenen bir yapılanmayı ifade etmektedir. Teknoparklar, yeni üretim teknolojilerinin gelişmesinde ve üretim düzeyinin artmasında oldukça önemlidir. Bu nedenle, kamu kesimi tarafından vergisel teşvik yoluyla desteklenmektedir. Türk vergi sistemi içerisinde de teknoparklara yönelik olarak mevzuatta birtakım özel uygulamalara gidilmiş ve Ar-Ge faaliyetleri desteklenmektedir. Ekonomik gelişme ve kalkınmayı sağlamak için ülkelerin teknoloji sektörüne önem vermeli ve bu sektörlerin ekonomideki payını arttırmalıdır.

Delichasanoglou (2007) göre, bilim ve teknoloji, hem ekonomik hayatı hem de toplumsal hayatı önemli ölçüde etkilemektedir. Rekabet açısından yeni teknolojilerin en kısa yoldan sanayiye aktarılması ve hayata geçirilmesi çok önemlidir. Bunun en iyi zeminlerden olan teknoparklar, Türkiye'deki ismiyle teknoloji geliştirme bölgeleridir (TGB). Teknopark kavramının temel mantığı, insan kaynakları ve bölgesel potansiyeller kullanılarak, üniversiteler ve Ar-Ge sonuçlarının sanayiye aktarılmasıdır. Böylelikle etkin üniversite-sanayi-firma işbirliği sağlanmaktadır. Teknoparkların gelişimi için devlet tarafından çeşitli vergisel ve vergisel olmayan teşvikler sunulmuştur.

3. KARADENİZ BÖLGESİNDEKİ TEKNOLOJİ GELİŞTİRME BÖLGELERİNİN MEVCUT DURUMU

3.1. Araştırmanın Amacı ve Kapsamı

Araştırmada Türkiye çapında Karadeniz Bölgesi'nde bulunan teknoparklar ele alınmıştır. Buradaki 18 şehirden 11 tane şehrin teknoparka sahip olduğu saptanmıştır. Yapılan araştırmada ele alınan teknokentlerden Giresun TGB'nin incelenmesinde hiçbir veriye ulaşılamamıştır. Bu yüzden geriye kalan 10 teknokent üzerinden araştırmaya devam edilmiştir. Düzce TGB'nin incelenmesinde ise kurulan iletişimlerde istenen tüm verilere maalesef ulaşılamamıştır fakat internet sitesi üzerinden kısmi verilere ulaşılabilmektedir.

Şekil 4: Karadeniz Bölgesi Teknoloji Geliştirme Bölgeleri
(Yazar tarafından derlenmiştir.)

Şekil 4’te belirtildiği üzere araştırma kapsamında ele alınan teknokentler; Trabzon TGB, Tokat TGB, Bolu TGB, Samsun TGB, Düzce TGB, Çorum TGB, Zonguldak TGB, Karabük Üniversitesi TGB, Kastamonu Üniversitesi TGB, Giresun Üniversitesi TGB, Recep Tayyip ERDOĞAN Üniversitesi ve Türk-Alman Üniversitesi Teknoloji Geliştirme Bölgesi (Dijitalpark Teknokent) olmak üzere Karadeniz Bölgesi’nde 11 adettir.

Bu tez çalışmasında, Karadeniz Bölgesinde yer alan Teknoloji Geliştirme Bölgelerindeki diğer bir ifadeyle teknoparklardaki firmaların girişim finansmanına ulaşımına ilişkin bilgi elde edinmek ve süreçteki olumsuzluklara çözüm önerileri geliştirmek amaçlanmıştır.

3.2. Araştırmanın Önemi ve Yöntemi

Araştırma, Karadeniz Bölgesi içerisindeki teknoparklar için girişim finansmanının incelenmesinde ve mevcut durumun ortaya konmasında büyük önem arz etmektedir. Araştırmada teknoparkların rekabet açısından öne geçebilmesi için finansmana ulaşımının önemli olduğu vurgulanmaktadır.

Araştırmada Karadeniz Bölgesi’nde bulunan teknoparklarda girişimcilik programlarının uygulanıp uygulanmadığı incelenmiştir. Uygulanan girişimcilik programları türleri belirlenmiştir. Sahip oldukları programların aşamaları incelenmiştir. Teknoparklarda bulunan firma sayıları tespit edilmiştir. Yatırımcı miktarları ve firmaların aldıkları yatırım miktarları sorgulanmıştır.

Teknoparkların yatırım ağlarına üye olup olmadıkları incelenmiştir. Yatırım turlarının düzenlenip düzenlenmediği incelenmiştir. Girişimcilerin yatırım turlarından veya ekstra olarak başka kaynaklardan faydalandıkları finansman durumları incelenmiştir. Teknoparkların sahip oldukları mevcut girişim kategorileri öğrenilmiştir. Bu girişim kategorilerinden hangilerinin yatırım aldığı saptanmıştır.

Teknoparklardaki kapanan girişimler saptanmıştır. Şirketleşen girişim sayıları belirlenmiştir. Exit yapan girişimler sorgulanmıştır.

Araştırmanın yöntemi, kalitatif (nitel) araştırma tekniklerinden yarı yapılandırılmış görüşme (mülakat) yöntemi ile araştırılmıştır. Kalitatif araştırma teknikleri kendi içerisinde türlere ayrılmaktadır. Bir kaynağa göre gözlem, görüşme

(mülakat), yapılandırılmış görüşme, yarı yapılandırılmış görüşme, yapılandırılmamış görüşme, focus görüşme olarak ayrıştırılmaktadır (www.publiconarastirma.com,2023).

Kalitatif araştırma teknikleri ile ilgili başka bir kaynağa göre ise doğrudan kalitatif araştırmaları derinlemesine görüşme ve odak grup; dolaylı kalitatif araştırmaları da gözlem ve yansıtıcı teknikler olarak ayrıştırılmaktadır (avys.omu.edu.tr,2023).

Kalitatif araştırma teknikleri, temelde daha detaylı ve parçadan bütüne şeklinde yani tümevarım yöntemiyle işleyen bir araştırma türüdür. Kalitatif yöntemlerde veriler gerçek sahadan elde edilir. Burada betimlemeler ön plandadır böylelikle daha detaylı ve geniş çaplı bir yorum yapılabilir. Söz konusu araştırma için neden ve nasıl sorularıyla ince bir araştırma yürütülür (avys.omu.edu.tr,2023).

Bu araştırmanın yöntemi olan yarı yapılandırılmış görüşme yöntemi, araştırmada belli bir konunun alt alanlarını detaylıca inceler. Araştırma kapsamında değişen zaman ve şartlara bağlı olarak yöneltilen soruların üslubu araştırmacıya kalmıştır (avys.omu.edu.tr,2023).

Araştırmada teknoparklar ile tek tek iletişime geçilmiş olup telefon görüşmeleri ve e-mail adresleri üzerinden teknoparklara özel olarak hazırlanmış olan anket soruları doğrultulmuştur (Anket soruları ekler kısmında yer almaktadır). Bazı teknoparkların verilerine ulaşmak için sahip oldukları internet siteleri üzerinden bilgi edinilmiştir.

3.3. Araştırma Soruları

İnceleme kapsamındaki Karadeniz Bölgesi'nde bulunan teknokentler için mevcut durumlarına ilişkin 23 soruluk bir anket düzenlenmiştir. Anket soruları hazırlanırken teknopark uzmanları ve akademisyenlerden oluşan bir ekip ile görüşülerek girişim finansmanı için en uygun araştırma soruları belirlenmiştir. Anket kapsamında teknokentlere bir girişim programı uygulanıp uygulanmadığı, kaç adet programa sahip oldukları ve bu programların kaç aşamadan oluştuğu yönünden sorular yöneltilmiştir. Girişimci sayıları, kitlesel fonlamaya giren girişimci mevcudiyeti, yatırımcı adedi, yatırımcı havuzu mevcudiyeti ve yatırımcı türleri sorgulanmıştır. Teknoparkların yatırım ağı merkezlerine üyelikleri, yatırım turlarının düzenlenme durumları, demoday sayıları, yatırım turlarında yatırım alan girişimci

miktarları ve yatırım miktarları incelenmiştir. Araştırma kapsamında teknokentlere mevcut girişim kategorileri, yatırım alan girişim kategorileri, yatırım turlarına katılan girişimci kategorileri, şirketleşen girişim sayıları, kapanan girişim sayıları ve exit yapan girişim sayıları açısından sorular yöneltilmiştir. Elde edilen veriler doğrultusunda söz konusu teknokentlerin mevcut durumlarıyla ilgili bilgilere ulaşılmıştır. Bu sorular aşağıda belirtildiği gibidir:

1. Girişimcilik programı uygulanıyor mu?
2. Kaç program var? (Ön kuluçka, kuluçka, hızlandırma)
3. Kaç aşamalı bir programınız vardır?
4. Teknoparkınıza başvuruda bulunan girişimci sayısı kaçtır?
5. Kitlese fonlamaya giren girişimci var mı?
6. Yatırımcı adedi ne kadardır?
7. Yatırımcı havuzu var mı? Kaç tanedir?
8. Yatırımcıların türleri nelerdir? (Vc, cvc, risk sermayesi, bireysel yatırımcı, kitlese fonlama vb.)
9. Teknoparkınız yatırım ağı merkezlerine üye midir?
10. Teknoparkınız kaç ağ merkezine üyedir?
11. Yatırım turları düzenleniyor mu?
12. Yılda kaç yatırım turu düzenleniyor?
13. Kaç girişimci yatırım turlarına katıldı?
14. Bugüne kadar düzenlenmiş demoday sayısı kaçtır?
15. Yatırım turlarında kaç girişimci yatırım aldı?
16. Bugüne kadar kaç girişim yatırım turu dışında yatırım aldı?
17. Yatırımların miktarı ne kadardır?
18. Teknoparkınızda mevcut girişim kategorileri nelerdir?
19. Yatırım alan girişimlerin kategorileri nelerdir?
20. Yatırım turlarına katılan girişimcilerin kategorileri nelerdir?
21. Girişimlerinizden şirketleşenlerin sayısı kaçtır?
22. Kapanan girişim sayısı kaçtır?
23. Exit yapan girişim sayısı kaçtır?

3.4. Bulgular

Bu bölümde Karadeniz Bölgesi'nde bulunan Teknoloji Geliştirme Bölgeleri hakkında her biri ayrı başlıklar altında olmak üzere araştırma kapsamındaki konulara açıklık getirilmiştir.

3.4.1. Trabzon TGB

Trabzon TGB 22.03.2004 tarihinde kurulmuş bir teknoparktır. Trabzon Teknoloji Geliştirme Bölgesi kendi bünyesinde girişimcilere ofis olanağı sağlamaktadır. Aynı zamanda girişimcilere kendi Ar-Ge ofislerini kurmaları veya inşa etmeleri için destek sağlamaktadır.

Yöneltilen anket sorularının yanıtları:

1. Girişimcilik programı uygulanıyor mu?

Trabzon TGB incelendiğinde girişimcilik programı uygulanmaktadır.

2. Kaç program var? (Ön kuluçka, kuluçka, hızlandırma)

Kuluçka programı olmak üzere tek programa sahiptirler.

3. Kaç aşamalı bir programınız vardır?

Teknokent tarafından belirtilmemiştir.

4. Teknoparkınıza başvuruda bulunan girişimci sayısı kaçtır?

Trabzon TGB'ndeki girişimci sayısı 77 adettir.

5. Kitlese fonlamaya giren girişimci var mı?

Kitlese fonlamaya giren girişimcileri bulunmamaktadır.

6. Yatırımcı adedi ne kadardır?

Yatırımcı adedi bulunmamaktadır.

7. Yatırımcı havuzu var mı? Kaç tanedir?

Yatırımcı havuzu bulunmamaktadır.

8. Yatırımcıların türleri nelerdir? (Vc, cvc, risk sermayesi, bireysel yatırımcı, kitlese fonlama vb.)

Herhangi bir yatırımcı türüne sahip değillerdir.

9. Teknoparkınız yatırım ağı merkezlerine üye midir?

Trabzon TGB herhangi bir yatırım ağı merkezine üye değildir.

10. Teknoparkınız kaç ağ merkezine üyedir?

Herhangi bir yatırım ağı merkezine üye değildir.

11. Yatırım turları düzenleniyor mu?

Trabzon TGB’nde yatırım turları düzenlenmemektedir.

12. Yılda kaç yatırım turu düzenleniyor?

Trabzon TGB’nde hiçbir yatırım turu düzenlenmemiştir.

13. Kaç girişimci yatırım turlarına katıldı?

Trabzon TGB’nde hiçbir girişimci yatırım turuna katılmamıştır.

14. Bugüne kadar düzenlenmiş demoday sayısı kaçtır?

Bugüne kadar düzenlenmiş bir demoday yoktur.

15. Yatırım turlarında kaç girişimci yatırım aldı?

Trabzon TGB’nde hiçbir girişimci yatırım almamıştır.

16. Bugüne kadar kaç girişim yatırım turu dışında yatırım aldı?

Trabzon TGB’nde hiçbir girişimci yatırım turu dışında yatırım almamıştır.

17. Yatırımların miktarı ne kadardır?

Trabzon TGB’nde yatırım miktarı bulunmamaktadır.

18. Teknoparkınızda mevcut girişim kategorileri nelerdir?

Trabzon TGB’ndeki mevcut girişim kategorileri; yazılım, bilgisayar ve iletişim teknolojileri, makine ve imalat teçhizatı, enerji, imalat sanayi, elektronik, inşaat, kimya, denizcilik, gıda sanayi, orman ürünleri, biyoteknoloji, savunma sanayi, ayakkabı- deri- tekstil ve mühendislik/mimarlık alanlarıdır.

19. Yatırım alan girişimlerin kategorileri nelerdir?

Trabzon TGB’nde yatırım alan girişim kategorisi bulunmamaktadır.

20. Yatırım turlarına katılan girişimcilerin kategorileri nelerdir?

Trabzon TGB'nde yatırım turlarına katılan girişimci kategorisi bulunmamaktadır.

21. Girişimlerinizden şirketleşenlerin sayısı kaçtır?

Trabzon TGB'nde şirketleşen girişim bulunmamaktadır.

22. Kapanan girişim sayısı kaçtır?

Kapanan girişim sayısı 76 adettir.

23. Exit yapan girişim sayısı kaçtır?

Exit yapan girişim bulunmamaktadır.

3.4.2. Tokat TGB

Tokat TGB 21.01.2010 tarihinde kurulmuştur. Tokat TGB 2014 yılında girişimci alımına başlamıştır. Teknoparkın hissedarları Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tokat İl Özel İdaresi, Tokat Belediyesi, Tokat Ticaret ve Sanayi Odası, Tokat Ticaret Borsası ve Tokat Küçük Sanayi Sitesi Yapı Kooperatifidir.

Yöneltilen anket sorularının yanıtları:

1. Girişimcilik programı uygulanıyor mu?

Tokat TGB'nde girişimcilik programı uygulanmaktadır.

2. Kaç program var? (Ön kuluçka, kuluçka, hızlandırma)

Tokat TGB'nde ön kuluçka ve kuluçka programları olmak üzere iki adet program uygulanıyor.

3. Kaç aşamalı bir programınız vardır?

Tokat TGB ön kuluçka, kuluçka ve şirketleşme olmak üzere üç aşamalı bir programa sahiptirler.

4. Teknoparkınıza başvuruda bulunan girişimci sayısı kaçtır?

Tokat TGB'nde ön kuluçka olarak faaliyet gösteren 70'e yakın öğrenci ön kuluçka programı girişimcisi mevcuttur.

5. Kitlese fonlamaya giren girişimci var mı?

Bulunmamaktadır.

6. Yatırımcı adedi ne kadardır?

Bulunmamaktadır.

7. Yatırımcı havuzu var mı? Kaç tanedir?

Bulunmamaktadır.

8. Yatırımcıların türleri nelerdir? (Vc, cvc, risk sermayesi, bireysel yatırımcı, kitlesel fonlama vb.)

Bulunmamaktadır.

9. Teknoparkınız yatırım ağı merkezlerine üye midir?

Tokat TGB hiçbir yatırım ağı merkezine üye değildir.

10. Teknoparkınız kaç ağı merkezine üyedir?

Tokat TGB hiçbir yatırım ağı merkezine üye değildir.

11. Yatırım turları düzenleniyor mu?

Düzenlenmemektedir.

12. Yılda kaç yatırım turu düzenleniyor?

Düzenlenmemektedir.

13. Kaç girişimci yatırım turlarına katıldı?

Katılmamıştır.

14. Bugüne kadar düzenlenmiş demoday sayısı kaçtır?

Tokat TGB'nde bugüne kadar düzenlenmiş demoday sayısı 10 adettir.

15. Yatırım turlarında kaç girişimci yatırım aldı?

Tokat TGB'nde hiçbir girişimci yatırım turlarında yatırım almamıştır.

16. Bugüne kadar kaç girişim yatırım turu dışında yatırım aldı?

Tokat TGB'nde hiçbir girişimci yatırım turu dışında yatırım almamıştır.

17. Yatırımların miktarı ne kadardır?

Bulunmamaktadır.

18. Teknoparkınızda mevcut girişim kategorileri nelerdir?

Tokat TGB’nde mevcut girişim kategorileri; bilgisayar ve iletişim teknolojileri, yazılım, makine ve teçhizat, medikal, hayvancılık, sağlık, elektronik ve tarım alanlarıdır.

19. Yatırım alan girişimlerin kategorileri nelerdir?

Tokat TGB’nde yatırım alan girişim kategorisi bulunmamaktadır.

20. Yatırım turlarına katılan girişimcilerin kategorileri nelerdir?

Bulunmamaktadır.

21. Girişimlerinizden şirketleşenlerin sayısı kaçtır?

Tokat TGB’nde şirketleşen girişim sayısı 3 adettir.

22. Kapanan girişim sayısı kaçtır?

Tokat TGB’nde kapanan girişim sayısı 11 adettir.

23. Exit yapan girişim sayısı kaçtır?

Tokat TGB’nde exit yapan girişim sayısı 5 adettir.

3.4.3. Bolu TGB

Bolu TGB 28.07.2009 tarihinde kurulmuştur. 2011 yılında da faaliyetlerine başlamıştır. Bolu TGB’nde Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi AR-Ge Vakfı İktisadi İşletmesi, Beypi Beypazarı Tarımsal Üretim Pazarlama San. ve Tic. A.Ş., Bolca Hindi Üretim ve Pazarlama A.Ş., ve Bolu Ticaret ve Sanayi Odası ortaklarına sahip beş kişilik bir yönetim kurulu mevcuttur.

Yöneltilen anket sorularının yanıtları:

1. Girişimcilik programı uygulanıyor mu?

Bolu TGB’nde girişimcilik programı uygulanmaktadır.

2. Kaç program var? (Ön kuluçka, kuluçka, hızlandırma)

Bolu TGB’nde ön kuluçka, kuluçka ve şirketleşme olmak üzere üç adet program uygulanmaktadır.

3. Kaç aşamalı bir programınız vardır?

Bolu TGB'nde ön kuluçka, kuluçka ve şirketleşme olmak üzere üç aşamalı bir girişim programı uygulanmaktadır. Ön kuluçka programı isteyenlere uygulanmaktadır. Kuluçka aşamasında girişimcilerden kira alınmaktadır, bu aşamada 1512 programından gelen girişimciler de bulunmaktadır.

4. Teknoparkınıza başvuruda bulunan girişimci sayısı kaçtır?

Bolu TGB'de 42 adet başvuruda bulunan girişimci bulunmaktadır.

5. Kitlesele fonlamaya giren girişimci var mı?

Bolu TGB'nde kitlesele fonlamaya giren girişimci bulunmamaktadır fakat bunun için görüşmeler sağlanıyor.

6. Yatırımcı adedi ne kadardır?

Bolu TGB'nde yatırımcı bulunmamaktadır fakat bunun için görüşmeler sağlanıyor.

7. Yatırımcı havuzu var mı? Kaç tanedir?

Bulunmamaktadır.

8. Yatırımcıların türleri nelerdir? (Vc, cvc, risk sermayesi, bireysel yatırımcı, kitlesele fonlama vb.)

Bulunmamaktadır.

9. Teknoparkınız yatırım ağı merkezlerine üye midir?

Bolu TGB hiçbir yatırım ağı merkezine üye değildir.

10. Teknoparkınız kaç ağı merkezine üyedir?

Bolu TGB hiçbir yatırım ağı merkezine üye değildir.

11. Yatırım turları düzenleniyor mu?

Bolu TGB'nde yatırım turları düzenlenmemektedir.

12. Yılda kaç yatırım turu düzenleniyor?

Düzenlenmemektedir.

13. Kaç girişimci yatırım turlarına katıldı?

Tokat TGB'nde hiçbir girişimci yatırım turlarına katılmamıştır.

14. Bugüne kadar düzenlenmiş demoday sayısı kaçtır?

Tokat TGB 'nde bugüne kadar demoday düzenlenmemiştir.

15. Yatırım turlarında kaç girişimci yatırım aldı?

Tokat TBG'nde hiçbir girişimci yatırım turlarında yatırım almamıştır.

16. Bugüne kadar kaç girişim yatırım turu dışında yatırım aldı?

Almamıştır.

17. Yatırımların miktarı ne kadardır?

Bulunmamaktadır.

18. Teknoparkınızda mevcut girişim kategorileri nelerdir?

Bolu TGB'nde mevcut girişim kategorileri; biyoteknoloji, elektrik ve elektronik, gıda teknolojisi, tasarım, deri imalatı, enerji, kimya imalat, yazılım ve bilişim teknolojileri, e- ticaret, geri dönüşüm, sağlık ve zirai faaliyetler alanlarıdır.

19. Yatırım alan girişimlerin kategorileri nelerdir?

Bulunmamaktadır.

20. Yatırım turlarına katılan girişimcilerin kategorileri nelerdir?

Bulunmamaktadır.

21. Girişimlerinizden şirketleşenlerin sayısı kaçtır?

Bolu TGB'nde toplam 36 firma bulunmaktadır. Bir adet şirketleşen girişime sahiptirler.

22. Kapanan girişim sayısı kaçtır?

Bulunmamaktadır.

23. Exit yapan girişim sayısı kaçtır?

Bulunmamaktadır.

3.4.4. Samsun TGB

Samsun TGB Temmuz 2009 tarihinde kurulmuştur. 2010 yılında da faaliyetlerine başlamıştır. Samsun TGB, 33 adet ortağa sahiptir.

Yöneltelen anket sorularının yanıtları:

1. Girişimcilik programı uygulanıyor mu?

Samsun TGB'nde girişimcilik programı uygulanmaktadır.

2. Kaç program var? (Ön kuluçka, kuluçka, hızlandırma)

Samsun TGB'nde ön kuluçka ve kuluçka olmak üzere iki adet girişimcilik programı bulunmaktadır.

3. Kaç aşamalı bir programınız vardır?

Samsun TGB'nde ön kuluçka ve kuluçka olmak üzere iki aşamalı girişimcilik programı uygulanmaktadır.

4. Teknoparkınıza başvuruda bulunan girişimci sayısı kaçtır?

Samsun TGB'nde 155 adet girişim mevcuttur.

5. Kitlesele fonlamaya giren girişimci var mı?

Bulunmamaktadır.

6. Yatırımcı adedi ne kadardır?

Bulunmamaktadır.

7. Yatırımcı havuzu var mı? Kaç tanedir?

Bulunmamaktadır.

8. Yatırımcıların türleri nelerdir? (Vc, cvc, risk sermayesi, bireysel yatırımcı, kitlesele fonlama vb.)

Bulunmamaktadır.

9. Teknoparkınız yatırım ağı merkezlerine üye midir?

Samsun TGB hiçbir yatırım ağı merkezine üye değildir.

10. Teknoparkınız kaç ağı merkezine üyedir?

Samsun TGB hiçbir yatırım ağı merkezine üye değildir.

11. Yatırım turları düzenleniyor mu?

Düzenlenmemektedir.

12. Yılda kaç yatırım turu düzenleniyor?

Bulunmamaktadır.

13. Kaç girişimci yatırım turlarına katıldı?

Bulunmamaktadır.

14. Bugüne kadar düzenlenmiş demoday sayısı kaçtır?

Bulunmamaktadır.

15. Yatırım turlarında kaç girişimci yatırım aldı?

Bulunmamaktadır.

16. Bugüne kadar kaç girişim yatırım turu dışında yatırım aldı?

Bulunmamaktadır.

17. Yatırımların miktarı ne kadardır?

Bulunmamaktadır.

18. Teknoparkınızda mevcut girişim kategorileri nelerdir?

Teknokentte bulunan girişim kategorileri; yazılım bilişim, tarım, makine teçhizat, medikal ve sağlık alanlarıdır.

19. Yatırım alan girişimlerin kategorileri nelerdir?

Bulunmamaktadır.

20. Yatırım turlarına katılan girişimcilerin kategorileri nelerdir?

Bulunmamaktadır.

21. Girişimlerinizden şirketleşenlerin sayısı kaçtır?

Samsun TGB 15 adet şirketleşen girişime sahiptir.

22. Kapanan girişim sayısı kaçtır?

Bulunmamaktadır.

23. Exit yapan girişim sayısı kaçtır?

Bulunmamaktadır.

3.4.5. Düzce TGB

Düzce TGB, 01.10.2010 tarihinde kurulmuştur. Toplamda 32 ortağa sahip Düzce TGB 2011 yılında faaliyetlerine başlamıştır.

Yöneltilen anket sorularının yanıtları:

1. Girişimcilik programı uygulanıyor mu?

Belirtilmemiştir.

2. Kaç program var? (Ön kuluçka, kuluçka, hızlandırma)

Belirtilmemiştir.

3. Kaç aşamalı bir programınız vardır?

Düzce TGB'nde ön kuluçka ve kuluçka olmak üzere iki aşamalı girişim programı vardır.

4. Teknoparkınıza başvuruda bulunan girişimci sayısı kaçtır?

Belirtilmemiştir.

5. Kitlese fonlamaya giren girişimci var mı?

Belirtilmemiştir.

6. Yatırımcı adedi ne kadardır?

Belirtilmemiştir.

7. Yatırımcı havuzu var mı? Kaç tanedir?

Belirtilmemiştir.

8. Yatırımcıların türleri nelerdir? (Vc, cvc, risk sermayesi, bireysel yatırımcı, kitlese fonlama vb.)

Belirtilmemiştir.

9. Teknoparkınız yatırım ağı merkezlerine üye midir?

Belirtilmemiştir.

10. Teknoparkınız kaç ağ merkezine üyedir?

Belirtilmemiştir.

11. Yatırım turları düzenleniyor mu?

Belirtilmemiştir.

12. Yılda kaç yatırım turu düzenleniyor?

Belirtilmemiştir.

13. Kaç girişimci yatırım turlarına katıldı?

Belirtilmemiştir.

14. Bugüne kadar düzenlenmiş demoday sayısı kaçtır?

Belirtilmemiştir.

15. Yatırım turlarında kaç girişimci yatırım aldı?

Belirtilmemiştir.

16. Bugüne kadar kaç girişim yatırım turu dışında yatırım aldı?

Belirtilmemiştir.

17. Yatırımların miktarı ne kadardır?

Belirtilmemiştir.

18. Teknoparkınızda mevcut girişim kategorileri nelerdir?

Teknokentte bulunan girişim kategorileri; bilgisayar ve iletişim teknolojileri, cam ve cam ürünleri, elektronik, imalat sanayi, kimya, makine ve teçhizat imalatı, medikal ve yazılım alanlarıdır.

19. Yatırım alan girişimlerin kategorileri nelerdir?

Belirtilmemiştir.

20. Yatırım turlarına katılan girişimcilerin kategorileri nelerdir?

Belirtilmemiştir.

21. Girişimlerinizden şirketleşenlerin sayısı kaçtır?

Belirtilmemiştir.

22. Kapanan girişim sayısı kaçtır?

Belirtilmemiştir.

23. Exit yapan girişim sayısı kaçtır?

Belirtilmemiştir.

3.4.6. Çorum TGB

Çorum TGB 10.05.2013 tarihinde kurulmuştur. %70 payla Organize Sanayi Bölgesi, %19 payla Çorum Ticaret Sanayi Odası, % 10 payla Hitit Üniversitesi Rektörlüğü, %1 payla Çorum İl Özel İdare ortaklarına sahiptir.

Yöneltilen anket sorularının yanıtları:

1. Girişimcilik programı uygulanıyor mu?

Çorum TGB'nde girişimcilik programı uygulanmaktadır.

2. Kaç program var? (Ön kuluçka, kuluçka, hızlandırma)

Çorum TGB'nin sadece kuluçka programı olmak üzere bir programları bulunmaktadır.

3. Kaç aşamalı bir programınız vardır?

Çorum TGB'nin sadece kuluçka programı olmak üzere tek aşamalı bir programları bulunmaktadır. İşleyiş için ilk başta ön başvuru daha sonrasında esas başvuru ile başlıyor, kabul edildikten sonra hakem onayına sunuluyor. Son olarak girişimlere tahsis edilen imkanlar doğrultusunda kira bedeli alınmaya başlanıyor.

4. Teknoparkınıza başvuruda bulunan girişimci sayısı kaçtır?

Mevcut durumda 5 ön başvuru bulunuyor ve 30 firmaya sahiplerdir.

5. Kitlese fonlamaya giren girişimci var mı?

Bulunmamaktadır.

6. Yatırımcı adedi ne kadardır?

Bulunmamaktadır.

7. Yatırımcı havuzu var mı? Kaç tanedir?

Bulunmamaktadır.

8. Yatırımcıların türleri nelerdir? (Vc, cvc, risk sermayesi, bireysel yatırımcı, kitlese fonlama vb.)

Bulunmamaktadır.

9. Teknoparkınız yatırım ağı merkezlerine üye midir?

Bulunmamaktadır.

10. Teknoparkınız kaç ağ merkezine üyedir?

Bulunmamaktadır.

11. Yatırım turları düzenleniyor mu?

Düzenlenmiyor.

12. Yılda kaç yatırım turu düzenleniyor?

Düzenlenmiyor.

13. Kaç girişimci yatırım turlarına katıldı?

Katılmamıştır.

14. Bugüne kadar düzenlenmiş demoday sayısı kaçtır?

Düzenlenmemiştir.

15. Yatırım turlarında kaç girişimci yatırım aldı?

Almamıştır.

16. Bugüne kadar kaç girişim yatırım turu dışında yatırım aldı?

Almamıştır.

17. Yatırımların miktarı ne kadardır?

Bulunmamaktadır.

18. Teknoparkınızda mevcut girişim kategorileri nelerdir?

Mevcut girişim kategorileri; makine, yazılım, kimya ve gıda alanlarıdır.

19. Yatırım alan girişimlerin kategorileri nelerdir?

Bulunmamaktadır.

20. Yatırım turlarına katılan girişimcilerin kategorileri nelerdir?

Bulunmamaktadır.

21. Girişimlerinizden şirketleşenlerin sayısı kaçtır?

Çorum TGB'ne katılmış girişimler ilk başta şirketleşmiş olarak katılmaktadırlar.

22. Kapanan girişim sayısı kaçtır?

Bulunmamaktadır.

23. Exit yapan girişim sayısı kaçtır?

Bulunmamaktadır.

Çorum TGB'nde mevcut girişimlerden elde edilen kira gelirleri ile sirkülasyon sağlanmaktadır.

Çorum TGB'nde ikinci projesi bulunmayan girişimler katılmış buldukları programdan ayrılıyorlar. Girişimlerine TGB dışında devam edip etmedikleri takip edilmediğinden dolayı bilinmemektedir.

Çorum TGB yetkililerinden Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Prof. Dr. İrfan KURTBAŞ aracılığıyla edinilen bilgiler ışığında Çorum TGB'nin ar-ge çalışmaları yapan sanayi bölgesindeki şirketlerden oluştuğunu ve yeni gelişen bir teknopark olduğunu belirtmekte fayda vardır.

3.4.7. Zonguldak TGB

Zonguldak TGB, 30.09.2017 tarihinde kurulmuştur. 2018 yılında faaliyetlerine başlamıştır. Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi öncülüğünde kurulmuştur. Zonguldak TGB'nin ortakları; Zonguldak Valiliği, Zonguldak Ticaret ve Sanayi Odası, Ereğli Ticaret ve Sanayi Odası, Çaycuma Ticaret ve Sanayi Odası, Devrek Ticaret ve Sanayi Odası ve Alaplı Ticaret ve Sanayi Odasıdır.

Yöneltilen anket sorularının yanıtları:

1. Girişimcilik programı uygulanıyor mu?

Zonguldak TGB'nde girişimcilik programı uygulanmaktadır.

2. Kaç program var? (Ön kuluçka, kuluçka, hızlandırma)

Zonguldak TGB'nde iki adet girişimcilik programı bulunmaktadır.

3. Kaç aşamalı bir programınız vardır?

Zonguldak TGB toplam dört aşamalı bir programa sahiplerdir.

4. Teknoparkınıza başvuruda bulunan girişimci sayısı kaçtır?

Zonguldak TGB'nin 60 adet girişimcisi bulunmaktadır.

5. Kitlese fonlamaya giren girişimci var mı?

Bulunmamaktadır.

6. Yatırımcı adedi ne kadardır?

Zonguldak TGB toplam 5 adet yatırımcıya sahiptir.

7. Yatırımcı havuzu var mı? Kaç tanedir?

Bulunmamaktadır.

8. Yatırımcıların türleri nelerdir? (Vc, cvc, risk sermayesi, bireysel yatırımcı, kitlese fonlama vb.)

Zonguldak TGB'nde bulunan yatırımcı türleri risk sermayesi ve bireysel yatırımcı olmak üzere ikiye ayrılmaktadır.

9. Teknoparkınız yatırım ağı merkezlerine üye midir?

Bulunmamaktadır.

10. Teknoparkınız kaç ağ merkezine üyedir?

Bulunmamaktadır.

11. Yatırım turları düzenleniyor mu?

Zonguldak TGB'nde yatırım turları düzenlenmektedir.

12. Yılda kaç yatırım turu düzenleniyor?

Yılda iki kere yatırım turu düzenlenmektedir.

13. Kaç girişimci yatırım turlarına katıldı?

Düzenlenen yatırım turlarına 7 girişimci katılmıştır.

14. Bugüne kadar düzenlenmiş demoday sayısı kaçtır?

Bugüne kadar toplam iki adet demoday düzenlenmiştir.

15. Yatırım turlarında kaç girişimci yatırım aldı?

Yatırım turlarında yatırım alan girişimci olmamıştır.

16. Bugüne kadar kaç girişim yatırım turu dışında yatırım aldı?

Yatırım turu dışında bir girişim yatırım almıştır.

17. Yatırımların miktarı ne kadardır?

Yatırımın miktarı üç milyon TL'dir.

18. Teknoparkınızda mevcut girişim kategorileri nelerdir?

Zonguldak TGB'nde bulunan girişim kategorileri ön kuluçka, kuluçka ve ar-ge girişim modeli olarak belirtilmiştir.

19. Yatırım alan girişimlerin kategorileri nelerdir?

Zonguldak TGB'nde yatırım alan girişim kategorisi ar-ge girişim modelidir.

20. Yatırım turlarına katılan girişimcilerin kategorileri nelerdir?

Yatırım turlarına katılan girişimlerin kategorileri kuluçka ve ar-ge girişim modeli olarak belirtilmiştir.

21. Girişimlerinizden şirketleşenlerin sayısı kaçtır?

Bulunmamaktadır.

22. Kapanan girişim sayısı kaçtır?

Zonguldak TGB'nde toplamda 5 adet kapanan girişim bulunmaktadır.

23. Exit yapan girişim sayısı kaçtır?

Zonguldak TGB'nde 7 adet de exit yapan girişim vardır.

3.4.8. Karabük Üniversitesi TGB

Karabük Üniversitesi TGB 02.08.2018 tarihinde kurulmuştur. 2018 yılında da faaliyetlerine başlamıştır. Karabük Üniversitesi TGB toplamda 16 adet ortağa sahiptir. Bunlar; Karabük Üniversitesi, Karabük Belediyesi, Karabük İl Özel İdaresi, Karabük Ticaret ve Sanayi Odası, Karabük Organize Sanayi Bölgesi Müteşebbis Teşekkül Başkanlığı, Kardemir Karabük Demir Çelik Sanayi ve Ticaret A.Ş., Aygünsan Demir Çelik ve ticaret Ltd.Şti., Çağ Çelik Demir ve Çelik Endüstri A.Ş., Çaprazoğlu Demir Çelik Sanayi ve Ticaret A.Ş., Çelsentaş Çelik Mamulleri Sanayi ve Ticaret A.Ş., Işık Çelik Sanayi ve Ticaret A.Ş., Mescier Demir Çelik Sanayi ve Ticaret A.Ş., Rolmak

Döküm Sanayi ve Ticaret Ltd.Şti., Saka Demir Çelik Sanayi ve Ticaret A.Ş., Topçugiller Demir Çelik Sanayi ve Ticaret Ltd.Şti., Yolbulan Demir Sanayi ve Ticaret A.Ş.'dir.

Yöneltelen anket sorularının yanıtları:

1. Girişimcilik programı uygulanıyor mu?

Karabük TGB'nde girişimcilik programı uygulanmaktadır.

2. Kaç program var? (Ön kuluçka, kuluçka, hızlandırma)

Karabük TGB'nde ön kuluçka ve kuluçka olmak üzere iki girişim programı bulunmaktadır.

3. Kaç aşamalı bir programınız vardır?

Karabük TGB'nde ön kuluçka, kuluçka ve ar-ge olmak üzere üç aşamalı bir girişim programına sahiptir.

4. Teknoparkınıza başvuruda bulunan girişimci sayısı kaçtır?

Karabük TGB'ne başvuruda bulunan 66 adet girişim bulunmaktadır.

5. Kitlesele fonlamaya giren girişimci var mı?

Karabük TGB'nde kitlesele fonlamaya giren girişimci yoktur fakat bu konuda görüşmeler yapılmaktadır.

6. Yatırımcı adedi ne kadardır?

Bulunmamaktadır.

7. Yatırımcı havuzu var mı? Kaç tanedir?

Bulunmamaktadır.

8. Yatırımcıların türleri nelerdir? (Vc, cvc, risk sermayesi, bireysel yatırımcı, kitlesele fonlama vb.)

Karabük TGB'nde yatırımların türleri bireysel yatırımcı ve kitlesele fonlama olmak üzere ikiye ayrılmaktadır.

9. Teknoparkınız yatırım ağı merkezlerine üye midir?

Bulunmamaktadır.

10. Teknoparkınız kaç ağ merkezine üyedir?

Bulunmamaktadır.

11. Yatırım turları düzenleniyor mu?

Karabük TGB'nde yatırım turu düzenlenmektedir.

12. Yılda kaç yatırım turu düzenleniyor?

Karabük TGB'nde yıl içerisinde 3 adet yatırım turu düzenlenmektedir.

13. Kaç girişimci yatırım turlarına katıldı?

Yatırım turlarına 15 adet girişimci katılmıştır.

14. Bugüne kadar düzenlenmiş demoday sayısı kaçtır?

Bugüne kadar 4 adet demoday düzenlenmiştir.

15. Yatırım turlarında kaç girişimci yatırım aldı?

Yatırım turlarında yatırım alan girişimci bulunmamaktadır.

16. Bugüne kadar kaç girişim yatırım turu dışında yatırım aldı?

Yatırım turları dışında yatırım alan 2 adet girişim vardır.

17. Yatırımların miktarı ne kadardır?

Belirtilmemiştir.

18. Teknoparkınızda mevcut girişim kategorileri nelerdir?

Karabük TGB'nde yer alan mevcut girişim kategorileri; yazılım, bilgisayar ve iletişim teknolojileri, elektronik, enerji, makine ve teçhizat imalatı, demir ve demir dışı metaller, imalat sanayi, savunma sanayi, geri dönüşüm ve mühendislik/mimarlık faaliyetleri alanlarıdır.

19. Yatırım alan girişimlerin kategorileri nelerdir?

Yatırım turlarında yatırım alan girişim kategorileri; oyun ve yazılım alanlarındandır.

20. Yatırım turlarına katılan girişimcilerin kategorileri nelerdir?

Yatırım turlarına katılan girişim kategorileri; oyun ve yazılım alanlarındandır.

21. Girişimlerinizden şirketleşenlerin sayısı kaçtır?

Bir adet şirketleşen girişim bulunmaktadır.

22. Kapanan girişim sayısı kaçtır?

Toplamda dört adet kapanan girişim bulunmaktadır.

23. Exit yapan girişim sayısı kaçtır?

Bulunmamaktadır.

3.4.9. Kastamonu Üniversitesi TGB

Kastamonu Üniversitesi TGB, 04.06.2018 tarihinde kurulmuştur. 2019 yılında da faaliyetlerine başlamıştır. Kastamonu TGB 12 adet ortağa sahiptir. Bunlar; Kastamonu Üniversitesi, Kastamonu İl Özel İdaresi, Kastamonu Belediyesi, Kastamonu Ticaret ve Sanayi Odası (KATSO), Kastamonu Ticaret Borsası, Kastamonu Esnaf ve Sanatkârlar Odaları Birliği (KESOB), Kastamonu Köy Kalkınma ve Diğer Tarımsal Amaçlı Koop. Birliği, ZİNTAŞ Kastamonu Zincir San. ve Tic. A.Ş., A-1 Enerji İnşaat Otomotiv San. Ltd. Şti., Kastamonu İli Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği, Canovate Elektronik Endüstri ve Ticaret A.Ş. ve Ak İnşaat Mermercilik ve Gayrimenkul Yatırım Tic. A.Ş.'dir. Kastamonu TGB, dokuz kişilik bir yönetim kuruluna sahiptir.

Yöneltilen anket sorularının yanıtları:

1. Girişimcilik programı uygulanıyor mu?

Kastamonu TGB'nde girişimcilik programı uygulanmaktadır.

2. Kaç program var? (Ön kuluçka, kuluçka, hızlandırma)

Kastamonu TGB'nde ön kuluçka ve kuluçka olmak üzere iki adet girişim programı bulunmaktadır.

3. Kaç aşamalı bir programınız vardır?

Kastamonu TGB dört aşamalı bir girişim programına sahiptir.

4. Teknoparkınıza başvuruda bulunan girişimci sayısı kaçtır?

Kastamonu TGB'nde 55 adet aday firma başvurusu ve 34 adet aktif firma vardır.

5. Kitlese fonlamaya giren girişimci var mı?

Bulunmamaktadır.

6. Yatırımcı adedi ne kadardır?

Bulunmamaktadır.

7. Yatırımcı havuzu var mı? Kaç tanedir?

Bulunmamaktadır.

8. Yatırımcıların türleri nelerdir? (Vc, cvc, risk sermayesi, bireysel yatırımcı, kitlesel fonlama vb.)

Bulunmamaktadır.

9. Teknoparkınız yatırım ağı merkezlerine üye midir?

Kastamonu TGB hiçbir yatırım ağı merkezine üye değildir.

10. Teknoparkınız kaç ağı merkezine üyedir?

Kastamonu TGB hiçbir yatırım ağı merkezine üye değildir.

11. Yatırım turları düzenleniyor mu?

Düzenlenmemektedir.

12. Yılda kaç yatırım turu düzenleniyor?

Düzenlenmemektedir.

13. Kaç girişimci yatırım turlarına katıldı?

Bulunmamaktadır.

14. Bugüne kadar düzenlenmiş demoday sayısı kaçtır?

Kastamonu TGB'nde bugüne kadar bir adet demoday düzenlenmiştir.

15. Yatırım turlarında kaç girişimci yatırım aldı?

Bulunmamaktadır.

16. Bugüne kadar kaç girişim yatırım turu dışında yatırım aldı?

Bulunmamaktadır.

17. Yatırımların miktarı ne kadardır?

Bulunmamaktadır.

18. Teknoparkınızda mevcut girişim kategorileri nelerdir?

Mevcut girişim kategorileri; yazılım, imalat sanayi, gıda sanayi, mimarlık-mühendislik, orman ürünleri, kimya, makine- teçhizat, sağlık, bilgisayar ve iletişim teknolojileri ve ilaç alanlarıdır.

19. Yatırım alan girişimlerin kategorileri nelerdir?

Bulunmamaktadır.

20. Yatırım turlarına katılan girişimcilerin kategorileri nelerdir?

Bulunmamaktadır.

21. Girişimlerinizden şirketleşenlerin sayısı kaçtır?

Kastamonu TGB, kuluçka programı sonucu şirketleşen bir adet firmaya sahiptir.

22. Kapanan girişim sayısı kaçtır?

Kastamonu TGB’nde bir firma kapanmıştır, dört adet firma da teknokent faaliyetine son vermiştir.

23. Exit yapan girişim sayısı kaçtır?

Bulunmamaktadır.

3.4.10. Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Ve Türk-Alman Üniversitesi TGB (Dijitalpark Teknokent)

Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi ile Türk-Alman Üniversitesinin ortak kuruluşu olan Dijitalpark Teknokent 21.05.2019 tarihinde kurulmuştur. 2020 yılında da faaliyetlerine başlamıştır. Dijitalpark Teknokent’in ortakları; Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Türk Alman Üniversitesi, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Geliştirme Vakfı, Türk Alman Üniversitesini Destekleme Vakfı’dır.

Yöneltilen anket sorularının yanıtları:

1. Girişimcilik programı uygulanıyor mu?

Dijitalpark Teknokent’te girişimcilik programı uygulanmaktadır.

2. Kaç program var? (Ön kuluçka, kuluçka, hızlandırma)

Dijitalpark Teknokent'in ön kuluçka ve kuluçka olmak üzere iki adet girişim programı bulunmaktadır.

3. Kaç aşamalı bir programınız vardır?

Belirtilmemiştir.

4. Teknoparkınıza başvuruda bulunan girişimci sayısı kaçtır?

22 adet girişimciye sahiptir.

5. Kitlesele fonlamaya giren girişimci var mı?

Teknokentte kitlesele fonlama çalışmaları başlatılmıştır.

6. Yatırımcı adedi ne kadardır?

Bulunmamaktadır.

7. Yatırımcı havuzu var mı? Kaç tanedir?

Bulunmamaktadır.

8. Yatırımcıların türleri nelerdir? (Vc, cvc, risk sermayesi, bireysel yatırımcı, kitlesele fonlama vb.)

Bulunmamaktadır.

9. Teknoparkınız yatırım ağı merkezlerine üye midir?

Dijitalpark Teknokent hiçbir yatırım ağı merkezine üye değildir.

10. Teknoparkınız kaç ağı merkezine üyedir?

Dijitalpark Teknokent hiçbir yatırım ağı merkezine üye değildir.

11. Yatırım turları düzenleniyor mu?

Düzenlenmemektedir.

12. Yılda kaç yatırım turu düzenleniyor?

Düzenlenmemektedir.

13. Kaç girişimci yatırım turlarına katıldı?

Katılmamıştır.

14. Bugüne kadar düzenlenmiş demoday sayısı kaçtır?

İki adet demoday düzenlenmesi için planlar yapılmaktadır.

15. Yatırım turlarında kaç girişimci yatırım aldı?

Almamıştır.

16. Bugüne kadar kaç girişim yatırım turu dışında yatırım aldı?

Almamıştır.

17. Yatırımların miktarı ne kadardır?

Bulunmamaktadır.

18. Teknoparkınızda mevcut girişim kategorileri nelerdir?

Dijitalpark Teknokent'teki mevcut girişim kategorileri; yazılım, ulaştırma ve lojistik, bankacılık, ilaç, sağlık, bilgisayar, elektronik, geri dönüşüm, turizm, savunma sanayi ve tarım alanlarıdır.

19. Yatırım alan girişimlerin kategorileri nelerdir?

Bulunmamaktadır.

20. Yatırım turlarına katılan girişimcilerin kategorileri nelerdir?

Bulunmamaktadır.

21. Girişimlerinizden şirketleşenlerin sayısı kaçtır?

Teknokent dokuz adet şirketleşen girişime sahiptir.

22. Kapanan girişim sayısı kaçtır?

Bulunmamaktadır.

23. Exit yapan girişim sayısı kaçtır?

Bulunmamaktadır.

Elde edilen bulgular Tablo 9, Tablo 10, Tablo 11, Tablo 12, Tablo 13 ve Tablo 14'te toplu olarak belirtilmiştir.

Tablo 9: Karadeniz Bölgesi teknoparklarının girişimcilik programları

Teknoparklar	Kuruluş tarihi	Kaç girişimcilik programı var?	Girişimcilik programı kaç aşamalıdır?	Girişimci sayısı
Trabzon TGB	2004	1	Belirtilmemiştir	77
Tokat TGB	2010	2	3	70
Bolu TGB	2009	3	3	42
Samsun TGB	2009	2	2	155
Düzce TGB	2010	Belirtilmemiştir	2	Belirtilmemiştir
Çorum TGB	2013	1	1	30
Zonguldak TGB	2017	2	4	60
Karabük TGB	2018	2	3	66
Kastamonu TGB	2018	2	4	34
RTE Üniversitesi ve Türk-Alman Üniversitesi TGB	2019	2	Belirtilmemiştir	22

Tablo 9’da Karadeniz Bölgesi teknoparklarının kuruluş tarihleri, girişimcilik programı sayısı, girişimcilik programı aşamaları sayısı ve girişimci sayıları incelenmiştir.

Tablo 10: Karadeniz Bölgesi teknoparklarının yatırım detayları

Teknoparklar	Kitlesel fonlamaya giren girişimci sayısı	Yatırımcı adedi	Yatırımcı havuzu miktarı	Yatırımcı türleri
Trabzon TGB	Bulunmamaktadır	Bulunmamaktadır	Bulunmamaktadır	Bulunmamaktadır
Tokat TGB	Bulunmamaktadır	Bulunmamaktadır	Bulunmamaktadır	Bulunmamaktadır
Bolu TGB	Bulunmamaktadır	Bulunmamaktadır	Bulunmamaktadır	Bulunmamaktadır
Samsun TGB	Bulunmamaktadır	Bulunmamaktadır	Bulunmamaktadır	Bulunmamaktadır
Düzce TGB	Belirtilmemiştir	Belirtilmemiştir	Belirtilmemiştir	Belirtilmemiştir
Çorum TGB	Bulunmamaktadır	Bulunmamaktadır	Bulunmamaktadır	Bulunmamaktadır
Zonguldak TGB	Bulunmamaktadır	5	Bulunmamaktadır	Risk sermayesi ve bireysel yatırımcı
Karabük TGB	Bulunmamaktadır	Bulunmamaktadır	Bulunmamaktadır	Bireysel yatırımcı ve kitlesel fonlama
Kastamonu TGB	Bulunmamaktadır	Bulunmamaktadır	Bulunmamaktadır	Bulunmamaktadır
RTE Üniversitesi ve Türk-Alman Üniversitesi TGB	Bulunmamaktadır	Bulunmamaktadır	Bulunmamaktadır	Bulunmamaktadır

Tablo 10’da Karadeniz Bölgesi teknoparklarının kitlesel fonlamaya giren girişimcileri ve yatırım durumları incelenmiştir.

Tablo 11: Karadeniz Bölgesi teknoparklarının yatırım turu detayları

Teknoparklar	Teknoparkın üye olduğu yatırım merkezi ağırları sayısı	Yıllık yatırım turları sayısı	Yatırım turlarına katılan girişimci sayısı
Trabzon TGB	Bulunmamaktadır	Düzenlenmemektedir	Bulunmamaktadır
Tokat TGB	Bulunmamaktadır	Düzenlenmemektedir	Bulunmamaktadır
Bolu TGB	Bulunmamaktadır	Düzenlenmemektedir	Bulunmamaktadır
Samsun TGB	Bulunmamaktadır	Düzenlenmemektedir	Bulunmamaktadır
Düzce TGB	Belirtilmemiştir	Belirtilmemiştir	Belirtilmemiştir
Çorum TGB	Bulunmamaktadır	Düzenlenmemektedir	Bulunmamaktadır
Zonguldak TGB	Bulunmamaktadır	2	7
Karabük TGB	Bulunmamaktadır	3	15

Kastamonu TGB	Bulunmamaktadır	Düzenlenmemektedir	Bulunmamaktadır
RTE Üniversitesi ve Türk-Alman Üniversitesi TGB	Bulunmamaktadır	Düzenlenmemektedir	Bulunmamaktadır

Tablo 11’de Karadeniz Bölgesi teknoparklarının üye oldukları yatırım merkezi ağları sayısı, yıllık yatırım turu sayısı ve bu yatırım turlarına katılan girişimci sayıları incelenmiştir.

Tablo 12: Karadeniz Bölgesi teknoparklarının demoday ve yatırım turlarına katılım miktarı

Teknoparklar	Demoday sayısı	Yatırım turlarında yatırım alan girişimci sayısı	Yatırım turu dışında yatırım alan girişimci sayısı
Trabzon TGB	Bulunmamaktadır	Bulunmamaktadır	Bulunmamaktadır
Tokat TGB	10	Bulunmamaktadır	Bulunmamaktadır
Bolu TGB	Bulunmamaktadır	Bulunmamaktadır	Bulunmamaktadır
Samsun TGB	Bulunmamaktadır	Bulunmamaktadır	Bulunmamaktadır
Düzce TGB	Belirtilmemiştir	Belirtilmemiştir	Belirtilmemiştir
Çorum TGB	Bulunmamaktadır	Bulunmamaktadır	Bulunmamaktadır
Zonguldak TGB	2	Bulunmamaktadır	1
Karabük TGB	4	Bulunmamaktadır	2
Kastamonu TGB	1	Bulunmamaktadır	Bulunmamaktadır
RTE Üniversitesi ve Türk-Alman Üniversitesi TGB	Bulunmamaktadır	Bulunmamaktadır	Bulunmamaktadır

Tablo 12’de Karadeniz Bölgesi teknoparklarında düzenlenen demoday sayısı ve yatırım turlarında ve yatırım turları dışında yatırım alan girişimci sayısı incelenmiştir.

Tablo 13: Karadeniz Bölgesi teknoparklarının yatırım miktarı, girişim kategorileri ve yatırım alan girişim kategorileri

Teknoparklar	Yatırım miktarı	Girişim kategorileri	Yatırım alan girişim kategorileri
Trabzon TGB	Bulunmamaktadır	Yazılım, bilgisayar ve iletişim teknolojileri, makine ve imalat teçhizatı, enerji, imalat sanayi, elektronik, inşaat, kimya, denizcilik, gıda sanayi, orman ürünleri, biyoteknoloji, savunma sanayi, ayakkabı- deri- tekstil ve mühendislik/mimarlık	Bulunmamaktadır
Tokat TGB	Bulunmamaktadır	Bilgisayar ve iletişim teknolojileri, yazılım, makine ve teçhizat, medikal, hayvancılık, sağlık, elektronik ve tarım	Bulunmamaktadır
Bolu TGB	Bulunmamaktadır	Biyoteknoloji, elektrik ve elektronik, gıda teknolojisi, tasarım, deri imalatı, enerji, kimya imalat, yazılım ve bilişim teknolojileri, e-ticaret, geri dönüşüm, sağlık ve zirai faaliyetler	Bulunmamaktadır
Samsun TGB	Bulunmamaktadır	Yazılım bilişim, tarım, makine teçhizat, medikal ve sağlık	Bulunmamaktadır
Düzce TGB	Belirtilmemiştir	Bilgisayar ve iletişim teknolojileri, cam ve cam ürünleri, elektronik, imalat sanayi, kimya, makine ve teçhizat imalatı, medikal ve yazılım	Belirtilmemiştir
Çorum TGB	Bulunmamaktadır	Makine, yazılım, kimya ve gıda	Bulunmamaktadır
Zonguldak TGB	3 milyon	Ar-Ge	Ar-Ge girişim modeli
Karabük TGB	Belirtilmemiştir	Yazılım, bilgisayar ve iletişim teknolojileri, elektronik, enerji, makine ve teçhizat imalatı, demir ve demir dışı metaller, imalat sanayi, savunma sanayi, geri dönüşüm ve mühendislik/mimarlık faaliyetleri	Oyun ve yazılım
Kastamonu TGB	Bulunmamaktadır	Yazılım, imalat sanayi, gıda sanayi, mimarlık- mühendislik, orman ürünleri, kimya, makine- teçhizat, sağlık, bilgisayar ve iletişim teknolojileri ve ilaç	Bulunmamaktadır
RTE Üniversitesi ve Türk-Alman Üniversitesi TGB	Bulunmamaktadır	Yazılım, ulaştırma ve lojistik, bankacılık, ilaç, sağlık, bilgisayar, elektronik, geri dönüşüm, turizm, savunma sanayi ve tarım	Bulunmamaktadır

Tablo 13’de Karadeniz Bölgesi teknoparklarındaki yatırım miktarı, mevcut girişim kategorileri ve yatırım alan girişim kategorileri incelenmiştir.

Tablo 14: Karadeniz Bölgesi teknoparklarının yatırım turlarına katılan girişimci kategorileri, şirketleşen, kapanan ve exit yapan girişim sayısı

Teknoparklar	Yatırım turlarına katılan girişimcilerin kategorileri	Şirketleşen girişim sayısı	Kapanan girişim sayısı	Exit yapan girişim sayısı
Trabzon TGB	Bulunmamaktadır	Bulunmamaktadır	76	0
Tokat TGB	Bulunmamaktadır	3	11	5
Bolu TGB	Bulunmamaktadır	1	Bulunmamaktadır	0
Samsun TGB	Bulunmamaktadır	15	Bulunmamaktadır	0
Düzce TGB	Belirtilmemiştir	Belirtilmemiştir	Belirtilmemiştir	0
Çorum TGB	Bulunmamaktadır	30	Bulunmamaktadır	0
Zonguldak TGB	Kuluçka ve ar-ge girişim modeli	Bulunmamaktadır	5	7
Karabük TGB	Oyun ve yazılım	1	4	0
Kastamonu TGB	Bulunmamaktadır	1	4	0
RTE Üniversitesi ve Türk-Alman Üniversitesi TGB	Bulunmamaktadır	9	Bulunmamaktadır	0

Tablo 14’te Karadeniz Bölgesi teknoparklarının yatırım turlarına katılan girişimcilerin kategorileri, şirketleşen girişim sayıları, kapanan girişim sayıları ve exit yapan girişim sayıları incelenmiştir.

SONUÇ

Karadeniz Bölgesi teknoparklarının mevcut durumlarının ve girişim finansmanlarının incelendiği bu tezde ilk bölümde girişimcilik kavramları ve girişimcilik ekosisteminin detayları incelenmiştir. İkinci bölümde girişim finansmanı türleri ve yatırım aşamaları ele alınmıştır. Üçüncü bölüm uygulama bölümü olup araştırmanın amacını ve kapsamını, araştırmanın önemi ve yöntemini son olarak da araştırma soruları ve bulgularını kapsamaktadır.

Araştırmada Trabzon Teknoloji Geliştirme Bölgesi, Tokat Teknoloji Geliştirme Bölgesi, Bolu Teknoloji Geliştirme Bölgesi, Samsun Teknoloji Geliştirme Bölgesi, Düzce Teknoloji Geliştirme Bölgesi, Çorum Teknoloji Geliştirme Bölgesi, Zonguldak Teknoloji Geliştirme Bölgesi, Karabük Üniversitesi Teknoloji Geliştirme Bölgesi, Kastamonu Üniversitesi Teknoloji Geliştirme Bölgesi, Giresun Üniversitesi Teknoloji Geliştirme Bölgesi, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Ve Türk- Alman Üniversitesi Teknoloji Geliştirme Bölgesi (Dijital Park Teknokent) incelenmiştir.

Tezde incelemeye alınan teknoparklardan Giresun Teknoloji Geliştirme Bölgesi hakkında yapılan araştırmada herhangi bir bilgi kaynağına ulaşılamamıştır. Ayrıca yapılan araştırma neticesinde bahsi geçen teknoparka ait internet sitesi üzerinden de yapılan telefon görüşmelerinden de bir bilgiye ulaşılamamıştır. Bu sebepten dolayı Karadeniz Bölgesi'ndeki 11 adet olan teknoparkın 10 adedi incelemeye alınabilmiştir. Bu 10 adet teknopark arasında Düzce TGB için kurulan iletişimde her detay paylaşılmadığından dolayı bilgi kısıtı dahilinde incelenmiştir.

Uygulama bölümünde elde edilen veriler doğrultusunda teknoparkların mevcut durumları girişim finansmanı kapsamında değerlendirilmiştir. İlk olarak Trabzon TGB incelenmiştir. Trabzon TGB 2004 yılında kurulmuştur. Trabzon TGB 77 adet girişimciye sahiptir. Girişim programı uygulayan bir teknoparktır. Herhangi bir yatırımcıya sahip değildir. Ayrıca bunun için düzenlenen yatırım turları da yoktur. Şirketleşen girişimleri bulunmamaktadır. Yazılım, bilgisayar ve iletişim teknolojileri, makine ve imalat teçhizatı, enerji, imalat sanayi, elektronik, inşaat, kimya, denizcilik, gıda sanayi, orman ürünleri, biyoteknoloji, savunma sanayi, ayakkabı- deri- tekstil ve mühendislik/mimarlık alanları olmak üzere 15 adet girişim alanına sahiptir.

Tokat TGB 2010 yılında kurulmuştur. Tokat TGB 70'e yakın girişimciye sahiptir. Girişim programı uygulayan bir teknoparktır. Yatırım turu düzenlenmektedir. Şirketleşen girişimleri bulunmaktadır. Bilgisayar ve iletişim teknolojileri, yazılım, makine ve teçhizat, medikal, hayvancılık, sağlık, elektronik ve tarım alanları olmak üzere 8 adet girişim alanına sahiptir.

Bolu TGB 2009 yılında kurulmuştur. Tokat TGB 42 adet girişimciye sahiptir. Girişim programı uygulayan bir teknoparktır. Herhangi bir yatırımcıya sahip değildir. Ayrıca bunun için düzenlenen yatırım turları da yoktur. Şirketleşen girişimleri bulunmaktadır. Biyoteknoloji, elektrik ve elektronik, gıda teknolojisi, tasarım, deri imalatı, enerji, kimya imalat, yazılım ve bilişim teknolojileri, e- ticaret, geri dönüşüm, sağlık ve zirai faaliyetler alanları olmak üzere 12 adet girişim alanına sahiptir.

Samsun TGB 2009 yılında kurulmuştur. Samsun TGB'nde 155 adet girişim mevcuttur. Girişim programı uygulayan bir teknoparktır. Herhangi bir yatırımcıya sahip değildir. Ayrıca bunun için düzenlenen yatırım turları da yoktur. Samsun TGB 15 adet şirketleşen girişime sahiptir. Yazılım bilişim, tarım, makine teçhizat, medikal ve sağlık alanları olmak üzere 5 adet girişim alanına sahiptir.

Düzce TGB 2010 yılında kurulmuştur. Girişim programı uygulayan bir teknoparktır. Bilgisayar ve iletişim teknolojileri, cam ve cam ürünleri, elektronik, imalat sanayi, kimya, makine ve teçhizat imalatı, medikal ve yazılım alanları olmak üzere 8 adet girişim alanına sahiptir.

Çorum TGB 2013 yılında kurulmuştur. 30 girişime sahiplerdir. Girişim programı uygulayan bir teknoparktır. Herhangi bir yatırımcıya sahip değildir. Ayrıca bunun için düzenlenen yatırım turları da yoktur. Çorum TGB'ne katılmış girişimler ilk başta şirketleşmiş olarak katılmaktadırlar. Makine, yazılım, kimya ve gıda alanları olmak üzere 4 adet girişim alanına sahiptir.

Zonguldak TGB 2017 yılında kurulmuştur. Zonguldak TGB'nin 60 adet girişimcisi bulunmaktadır. Girişim programı uygulayan bir teknoparktır. Zonguldak TGB toplam 5 adet yatırımcıya sahiptir. Şirketleşen girişime sahip değildir. Zonguldak TGB'nde yatırım turları düzenlenmektedir. Bu teknoparkta yatırım alan girişim kategorisi ar-ge girişim modelidir.

Karabük TGB 2018 yılında kurulmuştur. Karabük TGB'ne başvuruda bulunan 66 adet girişim bulunmaktadır. Girişim programı uygulayan bir teknoparktır. Karabük TGB'nde yatırım turu düzenlenmektedir. Karabük TGB'nde şirketleşen girişim bulunmaktadır. Yazılım, bilgisayar ve iletişim teknolojileri, elektronik, enerji, makine ve teçhizat imalatı, demir ve demir dışı metaller, imalat sanayi, savunma sanayi, geri dönüşüm ve mühendislik/mimarlık faaliyetleri alanları olmak üzere 10 adet girişim alanı bulunmaktadır.

Kastamonu TGB 2018 yılında kurulmuştur. Girişim programı uygulayan bir teknoparktır. 34 adet girişimciye sahiptir. Yatırım turu düzenlenmiştir. Kastamonu TGB, kuluçka programı sonucu şirketleşen bir adet firmaya sahiptir. Yazılım, imalat sanayi, gıda sanayi, mimarlık- mühendislik, orman ürünleri, kimya, makine- teçhizat, sağlık, bilgisayar ve iletişim teknolojileri ve ilaç alanları olmak üzere 10 adet girişim alanına sahiptir.

Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Ve Türk- Alman Üniversitesi TGB (Dijitalpark Teknokent) 2019 yılında kuruldu. Girişim programı uygulanmaktadır. 22 adet girişimciye sahiptir. Herhangi bir yatırımcıya sahip değildir. Ayrıca bunun için düzenlenen yatırım turları da yoktur. Teknokentin şirketleşen girişimi bulunmaktadır. Yazılım, ulaştırma ve lojistik, bankacılık, ilaç, sağlık, bilgisayar, elektronik, geri dönüşüm, turizm, savunma sanayi ve tarım alanları olmak üzere 11 adet girişim alanına sahiptir.

Araştırma sonucunda Karadeniz Bölgesi'nde bulunan teknoparklarda girişimcilik programları temel seviyede programlar olup yetersiz kaldığı tespit edilmiştir. Karadeniz Bölgesi'ndeki teknoparkların girişimci sayısı 61 adettir. Bu bölgedeki teknoparklar kitlesel fonlamanın etkisinin pek görülmediği teknoparklardır. Karadeniz Bölgesi'ndeki teknoparkların yatırım alma açısından düşük seviyelerde kaldığı görülmüştür. Araştırmada yatırım turlarının çok düşük seviyede düzenlendiğine varılmıştır. Yatırım turları düzenlenmediği gibi herhangi bir yatırım ağı merkezlerine de üyelikleri bulunmamaktadır. Çoğu teknopark maalesef pratikte yetersiz durumdadır. Girişim kategorileri incelendiğinde, çeşit olarak geniş bir alana yayılmışlardır. Türkiye'nin kalkınmasında önemli bir paya sahip olan Karadeniz Bölgesi, ulaşılan veriler doğrultusunda maalesef yeterli seviyedeki teknoparklara sahip değildir. Buradaki teknoparkların yeni yeni oluşmaya başladığı için mevcut durumun seviyesi

istenen boyutta değildir. Yapılan görüşmelerde teknokentler mevcut durumları ile ilgili kitlesel fonlama ve yatırım turları için bazı görüşmeler ve çalışmalar yapıldığı yönünde bilgilendirmede bulunmuşlardır. Karadeniz Bölgesi teknokentleri, genellikle buldukları bölgedeki sanayi ve kamu kuruluşları ile iştirak halindedir.

Teknokentlerde yer alan teknoloji temelli firmaların faaliyetlerini devam ettirebilmeleri için en önemli araçlardan birisi de finansmana erişimdir. Kara geçiş süreleri uzun yıllar alan teknokent firmaları için finansmanın devamlılığı oldukça önemlidir. Ar&Ge, iş fikrinin geliştirilmesi, operasyonel faaliyetler, nakit akışlarını artırma, faaliyetlerin büyütülmesi, hisselerin satın alınması vb. birçok nedenle farklı gelişim seviyesinde olan teknokentlerdeki firmalar için de önemli ölçüde finansman ihtiyacı söz konusudur. Bilginin üretildiği ve ticarileştirildiği teknokentlerden beklenen faydaların elde edilebilmesi için yalnızca üniversite ve kamu kaynaklarının finansmanının yetersiz olduğu görülmektedir. Zira kamu kaynakları yetersiz, politik müdahalelere açık ve yavaş bir şekilde de işleyebilmektedir. İhtiyaç duyulan finansman sürecine özel sektörün de daha fazla destek göstermesi gerekmektedir. Kamu sektörünün, üniversitelerin, ulusal ve bölgesel ajansların, bankaların ve diğer finans kurumlarının, yabancı sermaye ortaklıklarının destek ve teşvikleri ile ülkemiz teknokentlerinin de (aynı zamanda çalışma kapsamındaki Karadeniz Bölgesi teknokentlerinin) finansman ihtiyaçlarının karşılanması mümkün olacaktır.

İncelenen Karadeniz Bölgesi teknoparklarının en önemli sorunlarının başında finansman kaynaklarına ulaşımın olduğu saptanmıştır. Ülkemiz açısından bakıldığında mevcut finansman destekleri bulunmaktadır. Bunlar risk finansmanı, melek yatırımcılar, kitlesel fonlama, öncü dijital para arzı, teşvik, hibe ve destek ile fonlama son olarak aile ve arkadaş yoluyla finansman olmak üzere altı gruba ayrılmaktadır. İncelenen teknoparkların bu yatırımlara ulaşamadığına varılmıştır. Bunun önemli sebepleri teknoparkların bu finansmanlara ulaşmak için girişimde bulunmamaları ya da yeni kurulmuş olmalarından kaynaklanan sorunlardır. Aslında çoğu teknopark belirtilen finansman kaynaklarına nasıl ulaşacaklarını da bilmemektedir. Teknoparklarda girişim finansmanına ulaşmadaki eğitim eksikliği en önemli sorunlardan biridir. Tezde incelenen bazı teknoparklar ise belirtilen finansman kaynaklarından faydalanmak için halihazırda başvuru ve görüşmelerde bulunmaktadır.

Girişim finansmanı türlerinden biri olan risk finansmanına ülkemizde erken aşama, tohum aşama ve ileri aşama girişimlerin ihtiyaç duydukları finansmanlara ulaşabilmek için “Türkiye’de faaliyette bulunan risk sermayesi şirketleri” isimli Tablo 6’da girişimcilerin faydalanabilecekleri risk sermayesi şirketleri belirtilmiştir. Bir diğer finansman türü olan melek yatırımcılar, finansman desteğine ihtiyaç duyan girişimciler için finansal kaynak sağlamanın yanında aynı zamanda sahip oldukları tecrübeleri ile de girişimcilere destekte bulunmaktadır. Dünya üzerinde yüzbinlerce melek yatırımcı ağı bulunmaktadır. Ülkemizdeki adıyla bireysel katılım yatırımcı ağı İstanbul, Ankara gibi büyükşehirlerde konuşlandırılmışlardır. Bu bireysel katılım yatırımcı ağlarına “Türkiye’de faaliyet gösteren bireysel katılım yatırımcı ağları” isimli Tablo 7’den ulaşılabilir. Ülkemizde; girişimci, yatırımcı ve kitlesel fon platformu olmak üzere üç ayrı tarafa sahip girişim finansmanı türlerinden kitlesel fonlamadan faydalanmak isteyen girişimciler, SPK tarafından belirtilen platformlara ulaşabilirler. Bu platformlara “Kitle fonlaması faaliyetinde bulunmak üzere SPK tarafından listeye alınan platformlar” isimli Tablo 8’de yer verilmiştir. Öncü dijital para arzı, kitlesel fonlama ile benzerlik göstermekle beraber ortaklığı barındırmayan bir finansman türüdür. Kripto/token para arzı olarak da bilinen öncü dijital para arzı; girişimcilerin fon elde etmek amacıyla yeni üretilen bir token veya kripto varlığı, Bitcoin, Litecoin, Ripple, Ethereum vs. gibi popüler kripto paralar karşılığında satılmasını ifade etmektedir. Girişim finansmanı türlerinden teşvik, hibe ve destek ile fonlama ülkelere göre farklılık göstermektedir. Ülkemizde en çok bilinen bu desteklerin başında teknoparklar, Kalkınma Ajansları, KOSGEB ve TÜBİTAK gibi kurum ve kuruluşlar gelmektedir. Bu kurum ve kuruluşlar finans desteği dışında eğitim, danışmanlık, insan kaynağı, vergi avantajı, ofis imkanları gibi destekler de sağlamaktadır. Aile ve arkadaş yoluyla sağlanan girişim finansmanı pek de tavsiye edilebilir durumdaki finansmanlardan değildir. Bu finansmanlarda dolandırıcılık söz konusu olabilmektedir. Mevzu bahis aile ve arkadaşlar bu girişim veya projelere müdahale etmeye çalışabilmektedir. Bu durumlar olumsuz sonuçlar doğurabilmektedir.

KAYNAKÇA

- Alper, Bahar. (2020). “Girişimcilik Ekosistemi: Bursa Bölgesi Üzerine Bir Araştırma”. Yüksek Lisans Tezi. Bursa Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Alkibay, Sanem, Orhaner, Emine, Korkmaz, Sezer ve Ermeç, Ayşegül. (2012). Üniversite Sanayi İşbirliği Çerçevesinde Teknoparklar, Yönetimsel Sorunları Ve Çözüm Önerileri. Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 26(2), 65.
- Altundal, Vahdet. (2020). “Erken Aşama Startupların Finansmanı ve Değerlemesi”. Doktora Tezi. Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Aydoğan Çete, Tuğçe. (2021). “Girişim Finansmanında Girişim Sermayesi Yatırım Fonlarının Rolü Ve Önemi”. Yüksek Lisans Tezi. TOBB Ekonomi Ve Teknoloji Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- BİZ KİMİZ?. (2023). Samsun Teknopark: samsunteknopark.com/biz-kimiz adresinden alınmıştır.
- Bolu Teknokent Firmaları. (2023). Bolu Teknokent: boluteknokent.com.tr/firmalar adresinden alınmıştır.
- Çakın, Enver ve Özdemir, Aslı. (2019). Veri Zarflama Analizi Temelli Yapay Sinir Ağları ve Lojistik Regresyon Analizi ile Teknoloji Geliştirme Bölgelerinin Etkinliklerinin Tahminlenmesi. Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 37(2), 271.
- Delichasanoglou, Melicha. (2007). “Teknoloji Geliştirme Bölgeleri, Türkiye’deki Gelişimi, Sağladığı Vergisel Avantajlar ve Bir Anket Uygulaması”. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Destekler. (2023). KOSGEB: <https://www.kosgeb.gov.tr/site/tr/genel/destekler/3/destekler> adresinden alınmıştır.
- Destekler. (2023). TÜBİTAK: <https://www.tubitak.gov.tr/tr/destekler/sanayi/ulusal-destek-programlari> adresinden alınmıştır.
- Duman, Hakan. (2019). “Girişimcilik Ekosistemini Etkileyen Faktörler”. Yüksek Lisans Tezi. İğdır Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Dünyada ve Türkiye’de Teknokentler. (2023). Pamukkale Teknokent: <https://www.pauteknokent.com.tr/dunyada-ve-turkiyede-teknokentler.php> adresinden alınmıştır.
- Düzce Teknopark Hakkında. (2023). Düzce Teknopark: duzceteknopark.com adresinden alınmıştır.
- Ekinci, Dilaver. (2017). “Türkiye’de Girişimcilik, Girişimciliğin Geliştirilmesi İçin Uygulanan KOSGEB Destekleri ve Yeni Bir Destekleme Model Önerisi”. Yüksek Lisans Tezi. Türk Hava Kurumu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Elbaşı, İbrahim. (2021). Girişimcinin El Kitabı. İstanbul: BTM Yayın Kurulu
- Finansal Yatırımlar ve Startuplar. (2020). T.C. Cumhurbaşkanlığı Yatırım Ofisi: www.invest.gov.tr/en/pages/home-page.aspx adresinden alınmıştır.
- Genel Bilgi. (2023). Zonguldak Teknopark: zonguldakteknopark.com.tr/#/Hakkimizda adresinden alınmıştır.
- Girişim. (2023). Türk Dil Kurumu: <https://sozluk.gov.tr/> adresinden alınmıştır.
- Girişimci. (2023). Türk Dil Kurumu: <https://sozluk.gov.tr/> adresinden alınmıştır.
- Girişimcilik. (2023). Türk Dil Kurumu: <https://sozluk.gov.tr/> adresinden alınmıştır.
- Girişim Sermayesi Yatırım Fonu. (2023). Sermaye Piyasası Kurulu: <https://spk.gov.tr/kurumlar/fonlar/yatirim-fonlari/girisim-sermayesi-yatirim-fonlari/tanitim-rehberi> adresinden alınmıştır.
- Girişimciler Nasıl Başarılı Bir Exit Gerçekleştirebilir?. (2023). Bilgiyi Ticarileştirme Merkezi: <https://btm.istanbul/blog/girisimciler-nasil-basarili-bir-exit-gerceklestirebilir> adresinden alınmıştır.
- Gürbulak, Sümeyra. (2019). “Girişimcilik Ekosisteminde Melek Yatırımcının Değişen Rolü Üzerine Bir Literatür Taraması”. Yüksek Lisans Tezi. Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- HAKKIMIZDA. (2023). Bolu Teknokent: boluteknokent.com.tr/detay/1152/hakkimizda adresinden alınmıştır.
- Hakkımızda. (2023). Çorum Teknokent: corumteknokent.org/Sayfadetay.aspx?SayfaKodu=H&corum-teknokent-hakkinda adresinden alınmıştır.
- HAKKIMIZDA. (2023). Dijitalpark Teknokent: dijitalparkteknokent.com.tr/hakkimizda/ adresinden alınmıştır.

- HAKKIMIZDA. (2023). Karabük Teknoloji Geliştirme Bölgesi: karabuktgb.com.tr/detay/272/Hakkımızda adresinden alınmıştır.
- HAKKIMIZDA. (2023). Trabzon Teknokent: trabzonteknokent.com.tr/kurumsal/hakkimizda adresinden alınmıştır.
- Hakkımızda Ve Hedefler. (2023). Tokat Teknopark: tokatteknopark.com/tr/amac-ve-hedefler adresinden alınmıştır.
- İstatistiki Bilgiler. (2022). T.C. SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI: <https://www.sanayi.gov.tr/istatistikler/istatistikibilgiler/mi0203011501> adresinden alınmıştır.
- İstatistiki Bilgiler. (2023). T.C. SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI: <https://www.sanayi.gov.tr/arge-tasarim-merkezleri-ve-tgb> adresinden alınmıştır.
- Kalitatif Araştırma. (2023). Ondokuz Mayıs Üniversitesi Akademik Veri Yönetim Sistemi:file:///C:/Users/Casper/Downloads/7.%20GRUP,%205.%20HAFTA,%20N%4%B0TEL%20KANT%4%B0TAT%4%B0F%20ARA%5%9ETI RMA.pdf adresinden alınmıştır.
- Kalitatif Araştırma. (2023). Publicon: <https://www.publiconarastirma.com/yontem-ve-teknikler/kalitatif-arastirma-yontem-ve-teknikleri-1.html> adresinden alınmıştır.
- KALKINMA AJANSLARI. (2022). T.C. SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI: <https://ka.gov.tr/kalkinma-ajanslari> adresinden alınmıştır.
- Kandemir, T. ve İlter, B. (2019). Girişimcilik Faaliyetlerinde Teknoparkların Önemi: Afyon-Uşak Zafer Teknoloji Geliştirme Bölgesi Örneği. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 21(4), 1216.
- Karaman, Onur. (2018). “İktisadi Bir Bakışla Girişimcilik Üzerine Bir Araştırma”. Yüksek Lisans Tezi. Kocaeli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kastamonu Teknokent. (2023). Kastamonu Teknokent - Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Derneği: tgbd.org.tr/Kastamonu-teknokent-firmani-246 adresinden alınmıştır.
- Kitlesele Fonlama. (2023). btm: <https://btm.istanbul/blog/kitle-fonlamasi-nedir-neden-onemlidir> adresinden alınmıştır.
- Kitle Fonlaması Faaliyetinde Bulunmak Üzere Kurul Tarafından Listeye Alınan Platformlar. (2023). Sermaye Piyasası Kurulu: <https://spk.gov.tr/sirketler/kitle-fonlama-platformlari/listeye-alinan-platformlar> adresinden alınmıştır.

- Koç, Özgür Emre. (2018). İçsel Büyüme /Teknoloji Yoğun Büyüme Modelleri Kapsamında Türkiye’de Teknoloji Geliştirme Bölgelerine Yönelik Vergi Uygulamaları. Manisa Celal Bayar Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi, 25(2), 477.
- Startup Kavramları. (2022). btm: <https://btm.istanbul/girisimcinin-el-kitabi/index.html> adresinden alınmıştır.
- Startup Yatırım Aşamaları Nelerdir? (A, B Ve C Yatırım Serileri). (2022). ofmark.com: <https://www.ofmark.com/blog/startup-yatirim-asamalari-nelerdir-a-b-ve-c-yatirim-serileri/> adresinden alınmıştır.
- Şahin, Mahmut. (2016) “Bölgesel Girişimcilik Ekositemi”. Yüksek Lisans Tezi. Namık Kemal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Sarıtaş, Özlem. (2019). “Teknokentlerde Girişimcilik Ekosistemi: Malatya Teknokent Örneği”. Yüksek Lisans Tezi. İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Şener, Eshabil. (2019). “Girişimciliğin Finansmanında Melek Yatırım: Türkiye Üzerine Bir İnceleme”. Yüksek Lisans Tezi. Kırklareli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ulusal Destek Programları. (2022). TÜBİTAK: <https://www.tubitak.gov.tr/tr/destekler/sanayi/ulusal-destek-programlari> adresinden alınmıştır.
- Teknopark Firmaları. (2023). Düzce Teknopark: duzceteknopark.com/firmalar adresinden alınmıştır.
- Tohum Aşama Nedir?. (2022). www.fonbulucu.com: <https://invest.fonbulucu.com/yardim-merkezi/tohumasama-nedir-142> adresinden alınmıştır.
- Tohum Yatırım. (2022). btm: <https://btm.istanbul/girisimcinin-el-kitabi/index.html> adresinden alınmıştır.
- Tohum Yatırım. (2022). fonbulucu: <https://invest.fonbulucu.com/yardim-merkezi/tohumasama-nedir-142> adresinden alınmıştır.
- Tulum, Saadet ve Burak, Emel. (2019). Girişimciler İçin Alternatif Finansman Yöntemleri. Electronic Journal of Vocational Colleges, 9(1), 13-24. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/834356> adresinden alınmıştır.
- Türkiye Melek Yatırımcıları ve Yatırım Almak – 2022. (2022). btm: <https://btm.istanbul/blog/turkiye-melek-yatirimcilari-ve-yatirim-almak-2022> adresinden alınmıştır.

Türkiye'deki Akredite Melek Yatırım Ağları. (2022). Startup Centrum:
[https://media.startupcentrum.com/tr/turkiyedeki-akredite-melek-yatirim-
aglari/#Keiretsu_Forum_Turkiye](https://media.startupcentrum.com/tr/turkiyedeki-akredite-melek-yatirim-aglari/#Keiretsu_Forum_Turkiye) adresinden alınmıştır.

Yatırım Turu Çeşitleri. (2022). apyventures.com:
<https://www.apyventures.com/post/yatirim-turu-%C3%A7e%C5%9Fi-leri>
adresinden alınmıştır.

Yeşilkaya, M.Ş. (2019). Teknoloji Geliştirme Bölgesindeki Şirketlerin Etkinliğinin
Veri Zarflama Analizi İle Değerlendirilmesi: Fırat Teknokent Örneği. Elazığ:
T.C. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Teknoloji ve Bilgi Yönetimi
Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: Girişimcilik ekosistemi unsurları	26
Tablo 2: Dünyanın önde gelen hızlandırma programları	30
Tablo 3: Türkiye’de faaliyette olan hızlandırma programları.....	31
Tablo 4: Türkiye’de üniversiteler tarafından kurulan ön kuluçka ve kuluçka merkezleri	37
Tablo 5: Kuluçka merkezinde sunulan hizmetler	37
Tablo 6: Türkiye’de faaliyette bulunan risk sermayesi şirketleri	43
Tablo 7: Türkiye’de faaliyet gösteren bireysel katılım yatırımcı ağları	47
Tablo 8: Kitle fonlaması faaliyetinde bulunmak üzere SPK tarafından listeye alınan platformlar	49
Tablo 9: Karadeniz Bölgesi teknoparklarının girişimcilik programları.....	84
Tablo 10: Karadeniz Bölgesi teknoparklarının yatırım detayları.....	85
Tablo 11: Karadeniz Bölgesi teknoparklarının yatırım turu detayları	85
Tablo 12: Karadeniz Bölgesi teknoparklarının demoday ve yatırım turlarına katılım miktarı.....	86
Tablo 13: Karadeniz Bölgesi teknoparklarının yatırım miktarı, girişim kategorileri ve yatırım alan girişim kategorileri	87
Tablo 14: Karadeniz Bölgesi teknoparklarının yatırım turlarına katılan girişimci kategorileri, şirketleşen, kapanan ve exit yapan girişim sayısı.....	88

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Girişimcilik tanımında vurgulanan unsurlar	17
Şekil 2: Türkiye’de en çok girişim bulunan iller	24
Şekil 3: Yıllara göre Türkiye’deki TGB sayıları	34
Şekil 4: Karadeniz Bölgesi Teknoloji Geliştirme Bölgeleri.....	57

EKLER

Ek 1: Anket Soruları

1. Girişimcilik programı uygulanıyor mu?
2. Kaç program var? (Ön kuluçka, kuluçka, hızlandırma)
3. Kaç aşamalı bir programınız vardır?
4. Teknoparkınıza başvuruda bulunan girişimci sayısı kaçtır?
5. Kitlese fonlamaya giren girişimci var mı?
6. Yatırımcı adedi ne kadardır?
7. Yatırımcı havuzu var mı? Kaç tanedir?
8. Yatırımcıların türleri nelerdir? (Vc, cvc, risk sermayesi, bireysel yatırımcı, kitlese fonlama vb.)
9. Teknoparkınız yatırım ağı merkezlerine üye midir?
10. Teknoparkınız kaç ağ merkezine üyedir?
11. Yatırım turları düzenleniyor mu?
12. Yılda kaç yatırım turu düzenleniyor?
13. Kaç girişimci yatırım turlarına katıldı?
14. Bugüne kadar düzenlenmiş demoday sayısı kaçtır?
15. Yatırım turlarında kaç girişimci yatırım aldı?
16. Bugüne kadar kaç girişim yatırım turu dışında yatırım aldı?
17. Yatırımların miktarı ne kadardır?
18. Teknoparkınızda mevcut girişim kategorileri nelerdir?
19. Yatırım alan girişimlerin kategorileri nelerdir?
20. Yatırım turlarına katılan girişimcilerin kategorileri nelerdir?
21. Girişimlerinize şirketleşenlerin sayısı kaçtır?
22. Kapanan girişim sayısı kaçtır?
23. Exit yapan girişim sayısı kaçtır?

Ek 2: Etik Kurulu İzin Belgesi

T.C.
KARABÜK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL ve BEŞERİ BİLİMLER ARAŞTIRMALARI ETİK KURULU
KARARLARI

TOPLANTI TARİHİ : 26.09.2022
TOPLANTI NO : 2022/07

Karabük Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu toplanmış ve aşağıdaki kararı almıştır.

Karar 22:

22/09/2022 tarihli Dr. Öğr. Üyesi. Meltem ECE ÇOKMUTLU'nun Etik Kurul form ve ekleri görüşüldü.

Karabük Üniversitesi Öğretim Üyesi Dr. Öğr. Üyesi. Meltem ECE ÇOKMUTLU danışmanlığında yürütülen “**Karadeniz Bölgesi’nde Yer Alan Teknoparkların Girişim Finansman Modelleri**” konulu çalışma kapsamında uygulanmak üzere ekte sunulan çalışmasının etik kurallara uygunluğu oy birliği ile kabul edilmiştir.

Handwritten signature of Prof. Dr. Elif ÇEPNİ in blue ink.

ASLI GİBİDİR

Prof. Dr. Elif ÇEPNİ
Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurul Başkanı

ÖZGEÇMİŞ

Aklima BAŞAR, 2019’da Karabük Üniversitesi İşletme Fakültesi İşletme Bölümü lisans öğretimini tamamladı. 2020-2021 eğitim öğretim yılında Karabük Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Yüksek Lisans eğitimine başladı.